

Xwiyá yayí neainariṅí Ruko eanṣipirini.

Ríwaminiṅí rípi “Xwiyá yayí neainipaxí Ruko eanṣipyi” rininiṅpirini. O Jisaso wiepísagíyí womaní. Judayí ení womaní. Émáyí dokítá worini. O Poro tíni Sairaso tíni émáyí anṣyo wáf nurimeríná wirimeárogílorini. O gí ámayí ení amipí Jisaso uréwapiyiri eri enṣpi nání píraniniṅí nijá nimóniro diṅí wíkwíróríxiniṅí ríwaminiṅí rípi eanṣirini. Xewaninjo Jisaso emearíná sinwí mīwininjo enagi nání wiepísinowami yariniṅí wiri bikwí Jisaso enṣpi ṅwirárininiṅíyó íá rori nemáná eanṣirini. Ríwaminiṅí ámi bí “Wáf wurimeiarígíáwa egíáriní.” rininiṅpi ení niriṅí eanṣirini.

¹⁻² Ámá obaxí amipí Jisaso xinái xiriṅe dání nene tíṅí e imóniniṅpi nání “Ríwaminiṅí oeaaneyi.” niyaiwiro ámá iwamíó dání Jisasomí sinwí winíro aríá wiro egíáyí wáf nemeríná “Jisaso e enṣirini. E enṣirini.” nura úfápi ríwaminiṅí eáagíá aiwí

³ nioní ení “ ‘Gí ámináoxi Tiopirasoxi xixeni nijá imóniri nání ríwaminiṅí awa xámí eagíápi nioní íá niriṅí sinwí winagíáyo yariniṅí niwia nurí e nemáná píraniniṅí diṅí nenwiperi ríwaminiṅí nearí joxí nání wiowárenapimíni.’ E neríná nanṣirini.” nimónariní.

⁴ Ayí rípi nání yariñini. Joxi íá nìrori amípi riréwapiyigápi aga xixeni nijíá imóniríá nání yariñini.

Aníñají wo “Irisabetí Jonoyi rinñjo xiríníárini.” uríñí nánirini.

⁵ Eníná Judayí mîxí ináyí Xerotoyí rinñjo menñweañáná áamá apaxípaníñí imónigíá wo, Sekaraiaoyí rinñjo ñweañíriní. O xegí áamáyí Abaijaoyáriní. O xegí áamáyí eníná dání Gorixoyá apaxípaníñí imónigíáyíriní. Sekaraiao xegí apíxí yofí Irisabetíriní. Í xegí áamáyí aríto Eronoyáyíriní. Í xegí áamáyí ení apaxípaníñí imónigíáyíriní.

⁶ Ayaú Gorixoyá síñwíyo dání wé róníñí eri Gorixo ñwí ikaxí rírí sekaxí rírí eníyo mîwiaíkí eri neri aí

⁷ Irisabetí rípaíwí ení enaqí nání niaíwí mayíyaú e néra nuri ríxa xweyaní apianí imónigííriní.

⁸ O xegí áamáyí Abaijai rinígíáyí Gorixo nání rídiyowá yarígíiwámí rídiyowá nero wigí yarígíápa yaríná xfo tñí ení nawíní nero

⁹ wigí neríná yarígíápa “None gímíní go ‘Ñwíáxíní.’ riníñíwámí páwiníríenñjo?” nîyaiwiro yarígíápa e nero Sekaraiao Gorixo nání rídiyowá yarígíiwámí awawá Gorixoyá tñí e “Ñwíáxíní.” rinñje nípáwiri ríá awíí dñí eaaríñípi nání oikeyanírí rípeááná

¹⁰ oxí apíxí bíaníríwámíní rówapígíáyí Gorixomí ríxíñí uraríná o awawá Gorixoyá tñí e nípáwiri Gorixo nání ríá awíí dñí earíñípi níkearíná

11 weninǵ éyǵ wininǵiniginǵ. Anǵnajǵ wo rǵá sinǵwirǵá wé náúminǵ peyarinǵmǵ dánǵ sinǵwǵ nanǵrǵ yarǵne aí gínánǵnǵ nǵbǵrǵ rónapǵnǵagi sinǵwǵ nǵwǵnǵrǵ

12 óǵ nerǵ wáyǵ ikárǵnarǵnǵ

13 anǵnajo re urǵinǵiniginǵ, “Sekaraiaoxǵnǵ, wáyǵ mikárǵnǵpanǵ. Dǵxǵ nǵaǵwǵ nánǵ yarǵnǵ wǵǵpǵ Gorǵxo rǵxa arǵá sinǵ. Dǵxǵ apǵxǵ nǵaǵwǵ oxǵ wo rǵxǵrǵiyǵánǵ joxǵ yoǵ Jonoyǵ wǵrǵrǵxǵnǵ.

14 Omi nǵxǵránǵ joxǵ seáyǵ e nimónǵrǵ yayǵ yarǵnǵ oxǵ apǵxǵ obaxǵ enǵ yayǵ epǵrǵrǵnǵ.

15 O Gorǵxoyǵ sinǵwǵyo dánǵ áamá áminǵ enǵ eánǵnǵónǵnǵ imónǵnǵfǵrǵnǵ. O iniǵǵ wainǵ minǵpa erǵ papǵkǵ yarǵǵǵáyǵ minǵpa erǵ enǵfǵrǵnǵ. O sinǵ xegǵ xǵnǵáyǵ agwǵyo enǵánǵ Gorǵxoyǵ kwǵyǵ ukǵkayonǵfǵrǵnǵ.

16 O segǵ áamá Isǵrerǵyo urǵánǵ obaxǵ arǵá nǵwiro ǵwǵ yarǵǵǵáǵ rǵwǵminǵ nǵmamoro Gorǵxo wigǵ Áminǵáomi ámi xǵdǵpǵrǵfǵrǵnǵ.

17 Dǵxǵ íwo kwǵyǵ Gorǵxoyǵapǵ xegǵ wǵá rókiamoagǵ Iraiǵaomi ukǵkayonǵánǵ enǵ neánǵrǵ yagǵpǵnǵnǵ Jono axǵpǵnǵnǵ e erǵ rǵrǵ enǵfǵrǵnǵ. Xewaxowa tǵnǵ xanowa tǵnǵ pǵyǵá wǵrǵnǵro áamá uyǵnǵ yarǵǵǵáyǵ rǵwǵminǵ nǵmamoro wé rónǵnǵ imónǵro éǵrǵxǵnǵrǵ Jono Gorǵxoyǵ Áminǵáomi xámi umeanǵfǵrǵnǵ. Dǵxǵ Isǵrerǵyǵ e ero Gorǵxoyǵ Áminǵáomi yeáyǵ wurǵnǵro epǵrǵ nánǵ oimónǵrǵ xámi umeanǵfǵrǵnǵ.” urǵagi

18 Sekaraiao anǵnajomǵ re urǵinǵiniginǵ, “Arǵge nerǵ nionǵ nǵǵǵá imónǵmǵ nǵrarǵnǵnǵ? Nionǵ rǵxa xweyanǵonǵrǵnǵ. Gǵ apǵxǵ enǵ rǵxa apǵanǵǵrǵnǵ.” urǵagi

19 anʔnajo ámi nuriri re uriniginini, “Gí yoʔ Gebirieronirini. Gorixoyá sɛmimanʔ e roarinʔáonirini. Gorixo nioni xwiyá yayʔ seainipaxʔ api áwanʔ uriniri nrowárenapiŋoʔ.

20 Amipí nioni xámi riráyʔ nimóniríná nimóninʔárinini. E nerʔ aiwʔ xwiyá nioni riráyʔ joxʔ ‘Neparini.’ niyaiwiri diŋʔ mɛkwíroarinʔagi nánʔ joxʔ ámi xwiyá bi miripa imóniri manʔ píróniri eri ei. Xámi nioni riráyʔ nimóniríná íná ámi xwiyá riráa nánʔyi.” nuriri sinʔ e nura waríná

21 oxʔ apixʔ Sekaraiao nánʔ weninʔ nero wáʔ e rogáyʔ ayá wí sáá órininʔagi nánʔ ududʔ nero “Sekaraiao pí ráa yarini?” niyaiwiro

22 o nipeyeááná xwiyá muripaxʔ imóninʔagi niwiniro “Gorixoyá awawá tɛŋʔ e neríná orinʔa bi ráa winigoʔ?” yaiwiaríná o “Xwiyá arige rimʔini?” niyaiwiri xegʔ manʔ nípíróniri nánʔ wé árixá néra uniginini.

23 Sekaraiao anʔ Gorixo nánʔ ridiyowá yarigíiwámi xegʔ omiŋʔ yariniʔpi yoparpi nemi xegʔ anʔ e nánʔ yoaniginini.

24 O anʔ e nánʔ niyoari xiepími niwímeari niŋweagʔisáná re eniginini. Irisabeti niaiwʔ agwʔ nerʔ anʔyo inimi pɛniŋweanʔáná emá wé wú múróáná

25 í re riniginini, “Gorixo ayá ninirimi xiri diŋʔ nɛkikayonʔagi nánʔ niini agwʔ enárinini. Niini ámayá sɛŋwíyo dánʔ ayá ninariniʔpi Gorixo yokwarimʔ niŋárinini.” riniginini.

Mariaími “Jisasoyi rininjo xirirárinini.” urinʔ nánirini.

26-27 Gorixo, Irisabetí niaíwí agwí nerí emá wé wíúmí dájí wo ríxa enáná o anínají xegí yoí Gebirieromí apíxí wí ηweane nání —Í xegí yoí Mariaíyí ríníηíríní. Gariri pīropenísíyo aní yoí Nasaretíyo ηweaníríní. Í ηweane nání uowáríηínigíní. Í apíxí apíyái síní oxí tíní memearíηíríní. Í áamá wo xegí yoí Josepoyí ríníηo —O mǎxí ináyí Depitoyá íwiárfawé woríní. O xegí meámíní nání yaríηíríní.

28 Gorixo anínajo í tǎí e nání uowaráná o nurí ímí re urémeanínigíní, “Apíxí ríxí apáníriní. Gorixo dǎí sǎxí ríyirí dǎí ríkíkayorí síní.” urǎgí

29 Mariaí arǎ e níwirí ududí níkáríní dǎí re nípíkíga unínigíní, “O pí nání rǎa níraríní?” yaiwiarǎná

30 anínajo re uríηínigíní, “Mariae, wáyí mepaní. Gorixo jíxí dǎí sǎxí ríyíní.

31 Arǎ etí. Jíxí niaíwí agwí nerí niaíwí oxí wo níxírírfǎyí yoí Jisasoyí wírírfǎríní.

32-33 O Ámínáo nimóní áamá níyoní seáyí e múrónnírfǎríní. Ayí o nání re ríprírfǎríní, ‘Niaíwí Gorixo aní seáyí émí ηweanoyáoríní.’ ríprírfǎríní. Xíáwo Depito áamá Isíreríyí níní yeáyí uríñayagǎpa dǎxí niaíwo ení Goríxoyá dǎí tǎí e nimóní íwiárfawé Jekopoyáyo aníηí míní umenweanǎríní. O mǎxí ináyo yapi nimóní áamá xwioxíyo mǎmeámí nerí numenwearǎná wí nípiéronǎmaní. Aníηí umenweanǎríní.” urǎgí

34 Mariaí anínajomí re uríηínigíní, “Nínní síní oxí womí mǎmeáníñáyo joxí nírfǎyí aríre nerí

emfárfani?” urfagi

³⁵ anfnajo ámi nuriri re uriniginini, “Kwíyí Gorixoyápi jíxi tfáminini biri ení eániní Gorixo seáyí émi nweanoyápi jíxi rikikayori sínfá enagi nání niaíwí jíxi xirfoyí nání ‘Nwfáorini.’ riro ‘Niaíwí Gorixoyáorini.’ riro epírfárinini.” nuriri

³⁶ re uriniginini, “Arfá ei. Dixí rirówái Irisabetí ríxa apianí aí niaíwí oxí wo agwí ení. ‘Oxí roníxirini.’ urarígíí aiwí agwí ríxa agwí tñí enáná emá wé wfúmi dání wo imóninini.

³⁷ Amipí wí Gorixo mimixipa epaxí wí menini.” urfagi

³⁸ Mariaí re uriniginini, “Xewaninini Gorixoyá xináinini ení imóninini omí diní níwíkwírori yarini. Joxi nírfíyí anani nimixiniginini.” uráná anfnajo ími pñi níwiárimini uniginini.

Mariaí Gorixomi seáyí e umení nánirini.

³⁹ Mariaí, anfnajo e nurárimini úaná, í níwiápnimeámi aníni níyiri dñwíni ene Judia píropenisíyo aní bimi nání nuri

⁴⁰ nírémorfná Sekaraiaoyá aníyo nípáwiri xirówái Irisabetími yayí wíaná

⁴¹ í arfá níwirfná re eniginini. Niaíwí agwí eno xixoyími wirí kwíyí Gorixoyápi xími ukikayori wíagi

⁴² pñé ení tñi nuriri re uriniginini, “Apíxí níyoní nání Gorixo jíxi ní pírániní simixinirini. Dixí niaíwí agwí enomi ení pírániní wimixiri enirini.” nuriri

⁴³ yayí numeri re uriniginini, “Gí Ámináomi xináixi imónirixi, aríre nerí níni tfáminini bñini?” nuriri

44 áwanǵ re uriniginini, “Ai, jíxi yayǵ náná arǵá nisiríná gǵ niaíwǵ agwǵyo ínino yayǵ nerǵ xixoyǵmǵ níagǵ nánǵ rǵrarǵinini.

45 Jíxi xwǵyǵá Gorǵxoyá rǵrinǵpǵ dǵnǵ níkwǵrorǵ ‘O nǵrǵǵyǵ nepa nimónǵnǵárǵnǵ.’ yaiwirǵ éǵ enagǵ nánǵ xewanǵjǵxi yayǵ sínǵwǵnǵiginini.” uráná

46 Mariaí re riniginini, “Gǵ xwioxǵyo dánǵ re yaiwiarǵinini, ‘Ámǵnáomǵ seáyǵ e oumemǵnǵ.’ yaiwiarǵinini.

47 Gorǵxo, níinǵ yeáyǵ neayimǵxemeanǵo nánǵ aga yayǵ seáyǵmǵ dánǵ ninarǵnǵ.

48 Níinǵ o xegǵ xǵnǵáinǵnǵinǵ nimónǵrǵ omǵnǵ wǵiarǵjǵáinǵ aiwǵ o dǵnǵ níkkǵkayono enagǵ nánǵ níinǵ yayǵ ninarǵnǵ. Ámá agwǵ ríná nǵweagǵáyǵ níinǵ seáyǵ e nímero rǵwǵyo nǵweapǵrǵáyǵ enǵ seáyǵ e nímero nerǵnǵ re rǵpǵrǵárǵnǵ, ‘Gorǵxo ímǵ pǵránǵnǵ wimǵxǵnǵrǵnǵ.’ rǵpǵrǵárǵnǵ.

49 Gorǵxo, enǵ sixǵ eánino sanǵ onǵmiá mǵnǵrǵpǵnorǵnǵ. Gorǵxo nǵwǵáo nerǵnǵyo dánǵ wé rónǵnorǵnǵ.

50 Ámá gínǵ gíná nǵweagǵáyǵ xǵomǵ wáyǵ níwiro símanǵwǵyónǵnǵ ínǵmǵ wurǵnǵáyo wá wǵanarǵnorǵnǵ.

51 O enǵ neánǵrǵ wǵyo arǵrá wiemerǵ wǵyo xopǵrǵrǵ wiemerǵ nerǵnǵ ámá dǵnǵ ǵwǵ nánǵ níkkǵkayorǵ ero weyǵ menǵro yarǵgǵáyǵ dowiakínǵrǵ

52 mǵxǵ ináyǵ seáyǵ émǵ imónǵgǵáwamǵ mamówǵrǵrǵ ámá sípǵpǵiamǵ seáyǵ e wimǵxǵrǵ nerǵ

53 ámá agwǵnǵ yarǵgǵáyo aiwá nanǵ nǵnǵro agwǵ ímǵ uyinǵ wimǵxǵyirǵ nerǵ ámá amǵpǵ

múrónigfáyo anipá urowárapiri enjorini.

⁵⁴ Amipí nigf arfowayá símimanjyoy urinjyí dñj yaíkiá mimó aninj dñj mori xegf ominj wiariñwaéne Isirerene arírá neairi enjorini.

⁵⁵ O arfo Ebirfamo nání dñj nimori nání omi tñni xegf fwiáfawé nenení tñni ayá aninj ninearimíxa unfáriní.” Mariaí e nira unjinigini.

⁵⁶ Irisabetí tñni niñweañisáná ríxa emá waú wo múróáná ámi xegf añj e nání unjinigini.

Jonomi xirinj nánirini.

⁵⁷ Irisabetí ríxa niaíwí xirimini imóniñáná niaíwí siñwí niwaniri oxí wo xirinjigini.

⁵⁸ Oxí wo xiráná í xegf úrixímeá tñni áamá añj ayo dánjyí tñni arfá re wigfawixini, “Irisabetimi Gorixo ayá urimíxíagi nání niaíwí wo xirinjoi.” Arfá e niwiro í tñni yayí seáyimi dání yaríná

⁵⁹ ríxa sía wé wífumi dánj waú wo imónáná ayí niaíwí iyí símí sfo wákwaníro nibíro yof axípi xano wírininjipi Sekaraiaoyí wíraníro nání yaríná

⁶⁰ xinái “Oweoi!” nuriri re urinjigini, “Nene ámi yof axípi Sekaraiaoyí wíripaxí menini. Jonoyí owíraneyi.” uríagi

⁶¹ ayí re urigfawixini, “Dixí oxoyá xoayowa aí wo yof Jonoyí ríwírinini? Oweoi.” nuríro

⁶² xano arfá eni píróniñagi nání wé árixá niwiro wé tñni yarinj re wigfawixini, “Joxi yof gípi ‘Owírimini.’ yaiwiarinjini?” uríagía

⁶³ Sekaraiao píraiporfá nání árixá wíagi umeaíaná o ríwamíñj re eanjigini, “Xegf yof Jonorini.” e eáagi ayí ududí nero Jonoyí wírfíyí “Pí nání rífa wírarini?” yaiwiaríná re enjinigini.

⁶⁴ Ámí Gorixoyá díní t́níní maní nexoarí xwíyá rípxí nimóníní Gorixomí seáyí e numerí yaríná

⁶⁵ áamá aní ayo dáníyí ududí néra nuro aní nıyoní Judia píropenısí d́wí mınıyo amı gımı ıweagá ṕné “İrisabetı nıaıwı xıráná xano Sekaraiao maní ṕrónııo maní exoanıoı.” rágá ará nıwıro

⁶⁶ díní aumaúmı nınıro Gorıxo Jonomı díní ukıkayonagı nıwınıro re rınıǵawıxını, “Nıaıwı o ŕwéná pí pí áamá imónıńaŕanı?” rınıǵawıxını.

Sekaraiao wá rókiamoarını wo yapı rını nánırını.

⁶⁷ Xano Sekaraiaomı kwıyı Gorıxoyápı ukıkayonáná o wá rókiamorıǵá wónını nimónínı Jıasao nánı re rınınıgını,

⁶⁸ “İsrereneyá Ámıná Gorıxomı seáyı e oumeaneyı. O xegı ámaéne arırá neairı yeáyı neayımıxemearı nıneairıná

⁶⁹ nene yeáyı neayımıxemeanıa nánı enı eánını wo iııaronıoı. O x́oyá xınáınını nimónínı omını wııagı Depıtoyá fıwıaŕawé worını.

⁷⁰ Enıná o nánı Gorıxoyá wá rókiamoaǵáwa xwıyá Gorıxo rını nıwurıyırıná negı aŕowamı re urıǵawıxını,

⁷¹ ‘Áamá nene mıxı neaıarıǵáyı nánı éı neamınırı wıkı t́nı neaıarıǵáyı nánı éı neamınırı eńarını.’ urıǵawıxını.

⁷² Gorıxo negı aŕowamı re urınınıgını, ‘Nıonı wá nıseawıanırı xwıyá śmımanıyo dánı “Neḿarını.” nırırı réroárınáyı śmı e nıtınırı nısealııḿarını.’ nurırı

⁷³⁻⁷⁴ negí arío írĩño Ebiríamomi síńá tíńí e dání re urĩńĩnigĩnĩ, ‘Míxí seaiarıro yarígíáyo aıwĩ éf seamínĩmíárĩnĩ.’ urĩńĩnigĩnĩ. Míxí neaiarıro yarígíáyí emĩ neamamóáná nene ámĩ wáyí wĩ mé amípĩ o ńwí ikaxí nearĩńĩyí nĩxídirane nĩńwearane

⁷⁵ sínĩ sínĩ nĩńwearíná wé rónĩńĩ imónĩrane sanĩńĩ imónĩrane nerane píráníńĩ xídaníwárĩnĩ.” Sekaraiao e nĩrĩísáná

⁷⁶ xewaxo Jono sínĩ pťomĩ re umearĩńĩnigĩnĩ, “Niaíwoxĩnĩ, ayí re rĩrĩpĩrĩárĩnĩ, ‘Gorixo seáyĩ e ńweanoyá wíá rókiamoarĩńoxĩrĩnĩ.’ rĩrĩpĩrĩárĩnĩ. Joxĩ Ámínáomĩ óf nĩwimoirĩ xámĩ umearíárĩnĩ.

⁷⁷ Joxĩ óf nĩwimoiríná xegí ámáyo re urayiríárĩnĩ, ‘Seyíné íwí yarígíáyí ríwímmĩnĩ nĩmamoro éáná Gorixo segí íwí yarígíáyí yokwarĩmĩ nĩseaiirĩ “Ananĩ eĩnĩ.” searĩnĩárĩnĩ.’ urayiríárĩnĩ.” Sekaraiao e nĩrĩrĩ ámĩ

⁷⁸⁻⁷⁹ re rĩńĩnigĩnĩ, “Gorixo wá neaomĩxĩrĩ ayá neawianĩrĩ neaiarĩńorĩnĩ. O nene nánĩ ańĩnamĩ dání sogwí wíá ókiarĩńĩnĩńĩ wíá neaókiénapĩnĩárĩnĩ. O nene sía yinĩńĩmĩ ńweanwaéne ámá nĩpeanĩrĩ yarĩńwaéne óf sanĩńĩyimĩ neawárĩnĩfá nánĩ nene nĩneaméra nĩneaurĩ wíá neaómĩxĩyinĩárĩnĩ.” Sekaraiao e rĩńĩnigĩnĩ.

⁸⁰ Niaíwí Jono xwé neríná xegí dĩńĩ enĩ rĩxa enĩ neanĩrĩ dĩńĩ síxí níga nuríná ámá dĩńĩ meanĩ e nĩńweanĩsáná xegí Isirerĩyo xewanĩño sínání wimónĩńĩnigĩnĩ.

Jisasomi xiriŋí nánirini.

¹ Jonomi rixa nixirimáná enáná Romiyí mîxí ináyí Sisa Ogasitasoyí rininjo oyá ŋwí ikaxí bi re rinirini, “Ámá xwíá nirimini ŋweagíáyí wigí xiáwo írinjowayá aní e nání numiróná gí gapimanowami yoí ŋwirárfirixini.” rinirini.

² Yoí ŋwiráragíáyí e dání iwamíó ŋwirárigíáriní. Yoí iwamíó ŋwirárigííná gapimaní xegí yoí Sairiniaso ínanjorini. O Siria píropenisíyo menjwanjorini.

³ E riní enagi nání ámá níní gapimanowami yoí ŋwiráripírí nání wigí xiáwowayá aní e nání numiróná

⁴⁻⁵ ámá wo, xegí yoí Josepoyí rininjo —O mîxí ináyí Depitoyá íwiáfawé worini. O xiepí siní xíomi mîmeániní —Í xegí yoí Mariaíriní. Siní mîmeániní aiwí niaíwí agwí eníriní. Í tîní nawíní Gariri píropenisíyo aní yoí Nasareti ŋweagíe dání níweri Judia píropenisíyo o xegí xiáwo írinjoyá aní e Betirexemiýí rininje nírémori

⁶ e níŋwearíná í niaíwí agwí rixa yóí nerí

⁷ niaíwí oxí xámi iwamíó xirinjo o xiriniginí. Nixirimáná rapírapí tîní xopíxopí nîrorí aní ámá midání nibíro wérírxinirí mîrininjiwá rixa níreronagíá nání burímákauí aiwá narinje bokisí wámi ínimí sá wírariniginí.

⁸ Aní apí tîŋí e ámá wa sipísipí awí mearoarígíá wa áríwíyimi amíyo wigí sipísipí ará wíwákwíní yarínje awí mearonáná re eniginí.

⁹ Anínají Goríxoyá wo wigí símímaní tîŋími dání sinjáni rónapáná awa rogíe midímidání

Gorixoyá wíá ókímíxáná awa óf níkáríníro yaríná

¹⁰ anínajo re urínínigíní, “Wáyf mepaní. Xwíyá náńf áamá níní dínf yayf winípaxf bí soyíné tíf e nání nímeámi baríníní.

¹¹ Xwíyá nioní nímeámi barínápi rípiríní. Agwí ríná anf míf ináyf Depito xwé iwíaronípimi apíxf wí niaíwí seyíné yeáyf seayímíxemeanfo xírínó. O Kiraisoyf rarígoríní. Yeáyf neayímíxemeanfa nání aríowayá xwíá piáxfyo dání iwíaroníoyf rarígoríní. Ámínáoríní.

¹² Soyíné nuro niaíwí xírfo rapírapf níxopenímáná burímákaú aiwá narígfámí dání bokísfyo sá wírárínínagí níwínírná ‘Oríani?’ yaiwíríxíní.” uríyf re enínigíní.

¹³ Anínajf áwanf urfo roje Goríxoyá simínf wínarígfá obaxf anínami dánowa ení níronapímáná Goríxomí seáyími número re rígfawíxíní,

¹⁴ “Nwíá anínami seáyími nweanjomí seáyí e oumeaneyí. Ámá Goríxo nání dínf aríá mikeamóagfá —O ayf nání wimónarínírní. Ayf Goríxoyá xewaxo ríxa rémóáná dínf wíá wónáná awayíní nísaníro nweáírxíní.” nírimowa

¹⁵ sipísipf awí mearoarígfáwami píní níwíarími anínami nání peyíáná awa re rínígfawíxíní, “Betírexemi niaíwí rémóe íríní nurane Goríxo áwanf nearíf nání síjwí owínaneyí.” nírinímowa

¹⁶⁻¹⁷ aníní nuro Josepo tíní Mariaí tíní rípaú nweanagí níwíníro ámi wenínf éfáyf

winiḡfawixini. Niaíwo burimákaú aiwá narigfe bokisíyo riwo wírariniḡagi niwiniro piné anínajowa niaíwí o nání uríípi nání áwaní uráná

¹⁸ áamá piné sipisipí awí mearoarigfáwa uríápi arfá wiarigfáyí níní díní ududí nero aí

¹⁹ Mariaí xwiýfá íwo nánípi díní aumaúmí níní díní nipíkíga waríná

²⁰ sipisipí awí mearoarigfáwa ámi wigí sipisipí awí mearoarigfe nání nuróná anínajo uríípi xixeni éf enḡagi winiro arfá wiwo nero nání Gorixomi seáyimí umero yayí umero wigfawixini.

²¹ Niaíwo xinái nixirimáná enáná ríxa sfá wé wúmi dání waú wo óráná omí iyí símí sfó wákwianiróná yof anínajo eníná xinái siní agwí menáná “Yof Jisasoyí wíriríxini.” uríípi wírigfawixini.

²² Sfá Mariaí “Nwí ikaxí Moseso eníná níní ríwaminí eanípi tñí xixeni nerí igfá oeánimíní.” yaiwiníyi imónínáná ayaú Jisaso Gorixoyá wo oimóníní míní wianíri nání nimeámí Jerusaremí nání nuri

²³ —Ámináoyá nwí ikaxí re níníní eánípi, “Niaíwí oxí xámi of imóo Gorixomi míní niwiro ‘Díxorini.’ uríírixini.” níníní eánípi tñí xixeni

²⁴ í niaíwí xiríí nání igfá eánimíní nání Gorixoyá nwí ikaxí re ríníípa “Nioní nání xawíowí waúraní, agwírwí waúraní, rídiyowá níírixini.” E ríníípa ayaú nanwí rídiyowá yaníri nání nuri Jerusaremí nírémori aní Gorixo nání rídiyowá yarigfiwámí nipáwiri nwí ikaxí

niriniṛi eániṇṇipa yaríná

²⁵ íná áamá Jerusaremiyo ṇweagfáyí wo — O xegí yoí Simionorini. O áamá wé róniṇṇí imóniri Gorixomi pírániṇṇí uxídiri yariniṇorini. Áamá aríowayá xwíá piaxíyo dání niwiarori xegí Isireriyoyeáyí uyimixemeanfo nání xwayí naniri ṇweaniṇorini. Kwíyí Gorixoyápi omi ukikayoniṇorini.

²⁶ Gorixoxo Simionomi diṇṇí nukikayoríná kwíyí t́ni wíá re urókiamoniṇigini, “Joxi sini mipepa enáná áamá Ámináoniyá diṇṇí t́ni yeáyí seayimixemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfomi siṇwí winiríárini.” uriniṇigini.

²⁷ Simiono Gorixoyá kwíyí ukikayoniṇagí nání aṇṇí Gorixoxo nání ridiyowá yarigfiwámi nipáwiri Jisasomi xaniyaú ṇwí ikaxí Gorixoxo riṇṇipa wiianiri nání xfomi nimeámi fwiapariniṇagí niwiniri

²⁸ íwomi nurápiri fá nimaxirimáná Gorixomi seáyimi numeri re uriniṇigini,

²⁹⁻³⁰ “Ámináoxini, joxi niriniṇṇipa áamá nene yeáyí neayimixemeanfomi ríxa siṇwí t́ t́ni niwiniri nání ayá sfwí miniró anani xe pémfáriní.

³¹ Joxi riṇṇipa áamá niniyá siṇwíyo dání dixí yeáyí neayimixemeanfo ríxa neaiapfirini.

³² Áamá joxi neaiapfo wániniṇṇí okiariṇṇipa émayo nuréwapiyiríná wíá wómixiyiníárini. O negí Isirereneyá aṇṇí re dání xiríí enagí nání áamá nini nene seáyimi neamepfiríárini.” uríagi

³³ íwomi xaniyaú Simiono egí íwo nání xwiýfá api rariṇagí arfá niwiri ududí neri miṇṇí síṇá

nɪweánɪri yaríná

³⁴ Simiono ayaúmi “Gorixo nanɪ oeaimixini.” nuriri íwomi xínái Mariaími re uriniginini, “Aríá ei. Íwí romi Isireriyí níní wí aríá nɪwiro dɪnɪ wíkwírófáyí seáyí e imónipíríarini. Wí aríá mɪwí nero dɪnɪ mɪwíkwíró éfáyí anipá imónipíríarini. Gorixo ‘Ámá níní nanɪ oimónipoyi.’ wimóninagi nání íwí ro sɪmimajóninɪ yárininagi nání ámá obaxí wikí nɪwóniro ikayíwí numeariro yaríná ayí ínimi dání dɪnɪ wiawiarígáyí sináni imóniníarini.

³⁵ Jíxi minɪ mɪxí yarígíápá tɪnɪ ríróagíáninɪ íwí ro nání íkɪninɪ sɪpí e síníarini.” uriniginini.

³⁶ Gorixoyá wíá rókiamoarígíá wí —Í Panueromi xemiái xegí yoí Anairini. Xiáwo írɪŋo Asao tɪnɪ gwí axíriri. Í rixa apianirini. Oxí nɪmeániri nɪnwearíná xwiogwí wé wíúmi dánɪ waú múróáná

³⁷ xiagwo rixa nɪpéáná í apixí aní nimóniri nɪnweari xegí xwiogwí níní rixa 84 imóninirini. Í anɪ Gorixo nání rɪdɪyowá yarígíiwámi bɪ mɪpeyeá ikwáwiyirani, áríwiyirani, aiwá nɪwíá nɪweari Gorixomi xwíyíá rɪrimí wiri yarínirini.

³⁸ Í eni anjiwámi íwo íá nɪxiriri nɪweagííe axíná nɪrémoni íwomi sinɪwí nɪwɪnɪríná Gorixomi yayí nɪwimí nuri ámá “Gorixo gíná Jerusaremi nɪweanwaéne gwíninɪ nearoayíronfáraní?” yai-wiarígíáyo íwí o nání áwanɪ nura uniginini.

³⁹ Xaniyaú Gorixo nɪwí ikaxí rɪnɪpa rixa nɪpini nɪyárimí Gariri pɪropenisíyo egí anɪ Nasaretiyí rɪninɪe nání íwomi nɪmeámí nɪyiri e nɪweanáná

40 íwo xwé niwiarorí Goríxo omí ayá nurímíxírí díní ukíkayonagí nání ení eánírí amípí nání díní enwíperí enínigíní.

Xaniyaú Jisaso nání páfá egíí náníríní.

41 Xaniyaú xwiogwí o omí aiwá Goríxoyá anínajo xiáwowa Isipíyí aníyo nweanáná mípíkí múroníyímí —Sfá ayímí aiwá Pasopayí ríníní imíxarígíáríní. Sfá ayí nání díní winíní nání Jerusaremí nání nuayírí yayaríná

42 Jisaso xwiogwí ríxa wé wúkaú síkwí waú enáná sfá Goríxo múroníyí ríxa anwí ayo imónínáná xaniyaú yarígíípa nání Jisaso xío tíní Jerusaremí nání nìyíro

43 sfá aiwá apí naníro nání nínweagíásáná ámí aní e nání nuríná Jisaso síní Jerusaremí nweanáná xaniyaú majfá nimónírí

44 re yaiwigísisixíní, “Jisaso áamá negí wí tíní ríxa púnígíní.” nìyaiwírí waríná sfá wíyí óríagí ayaú egí áamáyo tíní áamá egí imoarígííyo tíní páfá imímí neri

45 páfá yopa nímegínárírí ámí Jerusaremí nání nìyírí páfá néra núfísáná

46 ríxa sfá wíyaú wíyí óráná weníní éfíyí winígísisixíní. Aní Goríxo nání rídiyowá yarígíiwámí ínímí riwo nweanagí nìwínírí o Goríxoyá nwí ikaxí uréwapíyarígíá wámí áwíní e nínweámáná yaríní wirí arfá wirí yarínagí nìwínírí

47 áamá Jisaso píné ráná arfá nìwíro nweagíáyí níní aga ududí nero re yaiwigíawixíní, “O aríre nerí nífá nimónírí ríá raríní?” yaiwiaríná

⁴⁸ xaniyaú omi siŋwí nîwîniŋi ududí nîwiri xînáí re urîŋîniŋîni, “Íwe, pí nânî e yeaiwapiyarîŋîni? Yaípawi ayá sîwí yearoarîŋagi nânî joxî nânî pîá yarîŋwiî.” urîagi

⁴⁹ o re urîŋîniŋîni, “Pí nânî aîpagwí nionî nânî ami ami pîá emearîŋîni? ‘Xanoyá diŋí tîni xîoyá aŋí riwâmi íniŋî ŋweani.’ miyaiwiarîŋí renîni?” urîagi aî

⁵⁰ xwîyîá xîo urîŋîni nânî xaniyaú nîpîkwîni nîjîá mimónîpa neri

⁵¹ xîo tîni nawîni nuro wigí aŋí Nasaretî nîrémore Jisaso xaniyaúmi arîá yîmîgí nîwiri ŋweaŋáná xînáí amîpî nîni o éí nânî diŋí aumaúmi inarîná

⁵² Jisaso sîni xwé nimóga nurîná diŋí eŋwîperi xwé imónîni néra warîná Gorîxo tîni áamá nîni tîni enî o nânî “Áamá nanjorîni.” nîyaiwia wagîarîni.

3

Jono xwîyîá wáí urîŋîni nânîni.

¹ Taibiriasî Sisao mîxî ináyî nimónîni xwiogwí wé wúkaú sîkwí wú áamá Romîyo nîmenŋweámáná eŋáná Podiasî Pairato Judia pîropenisîyo gapîmanî nîyonî nânî xîráónîŋî nimónîni menŋweaŋáná Adipasî Xeroto Gariri pîropenisîyo gapîmanî áamînáo nimónîni menŋweaŋáná xexîrîmeáo Piripo Ituria pîropenisîyo tîni Rîrakonaitisî pîropenisîyo tîni gapîmanî áamînáo nimónîni menŋweaŋáná Raiseniaso

gapimaní ámináo nimóniri Abirini piropenisíyo menwewaná

² Anaso tñi xineagwo Kaiapaso tñi apaxípaniñí imónigíwaú seáyí e nimóniri menwewaná Jono —O xegí xano Sekaraiaorini. O áamá diñí meanje nwaná Gorixo nírípearí re uriñinigini, “Nioníyá xwíyá rípi Isireríyo wáf urímérixini.” uríagi

³ o iniigí Jodani rapá tñí e wáf nemerí re urimeniginini, “Ámáyné íwí yarígíyá ríwímíni nimamoro nisaníro yarínáyí nioní wayí seameairí Gorixo íwí yarígíyá yokwarímí seairí enfáriní.” nurímerí

⁴ enípa Gorixoyá wáf rókiamoagá wo xegí yoí Aisaiaoyí riníño eníná Jono siní mená o nání níriri ríwamíñí re eaniginini, “Ámá diñí meaními dání áamá wo ríaiwá re rinfáriní, ‘Ámináo ríwíyo bínfo nání segí diñí óf naníñiñí wimoiro óf píraníñí imoarígíápáníñí wimoiro neróná

⁵ sákwioxí imóniñíyí xwíá xewiároro díwí xwérani, onímiáraní, yipároro óf níríriworí iníñíyo naní imixáriro óf sñjá niñwearí xixoaríwí néra uníyí píraníñí imixáriro éfrixini.

⁶ E neríná áamá níní Gorixo yeáyí neayimixemeáminíri yaríñagi winípírfáriní.’ Ámá wo ríaiwá e rinfáriní.” Aisaiao eníná Jono nání e níriri ríwamíñí eaniginini.

⁷ Jono Gorixo uriñípa wáf urímeárná oxí apíxí obaxí Jono wayí neameainíñoíníri o tñí e nání baríná o ayí nisaníro mé wayíni meaníro yaríñagá níwiníri re urayiniginini, “Sidírf

miaéyíné, ‘Ríwéná Goríxo xeaníṅṅ seaikárínfá enagí nání éf úpoyí.’ go searíagí seyíné wáyí nero Goríxo e neaikárínigínirí nioní tíámíní éf baríṅoi?” nurírí

⁸ re uríṅínigíní, “Seyíné íwí yarígápi nepa ríwímíní nímamorínáyí píránṅṅ nero íkíá sogwí naní níweríná yaríṅpa imóníírixíní. Seyíné re mírínípa époyí, ‘Negí aríto Ebírámoyaéne imóníṅagwí nání Goríxo wí xeaníṅṅ neaikárínfá meníní.’ mírínípa époyí. ‘Goríxo Ebírámoyá íwiárfawé nání “Nioní ayo xeaníṅṅ níwiríná aríge xwé obaxí imónínfáríní?” níyaiwirí ududí winaríní.’ ríyaiwiaríṅoi? Oweoi, Goríxo dínṅ e yaiwipaxí meníní. Ananí síná tíyo dání Ebírámo nání íwiárfawé wímíxíyípaxíríní.

⁹ Goríxo ríxa rapíwé íkíá míkí tínṅ e nání íá xíríní. Íkíá gíní gína sogwí naní míwéagí níwínírfná nídikárírí ríá ikeáárínfáríní.” uríagí

¹⁰ áamá o tínṅ e epíroyí egíáyí yaríṅṅ níwiayiro re urígíawixíní, “Nene nísanírí nínṅwearanéná pí yaníwáríní?” urayíagí

¹¹ Jono re urayínigíní, “Áamá iyíá wúkaú tínṅo wú áamá iyíá mayomí míní wíwínigíní. Áamá aiwá tínṅo ení mayomí míní wíwínigíní.” nurírí yaríná

¹² takísí nání nígwí uráparígíá wa wayí meaaníro níbíróná yaríṅṅ re wigíawixíní, “Nearéwapíyaríṅnoxíní, none nísanírí nínṅwearanéná pí yaníwáríní?” uríagí

¹³ o re uríṅínigíní, “Nígwí takísí nání nínearápímeríná nígwí gapímanowa ‘Urápíírixíní.’ searígápi wiárf nímúro seáyí e

mínearápiyani.” nuriri yariná

¹⁴ Porisí wa eni nibiro yariñí re wigíawixini, “None eni nisani rane niñwearanená pí yaníwáriní?” uríagía o re uriniñigini, “Soyiné ámayá nigwí urápaniro nání iwaní eamero xwíríxí mero yapí uxekwímoro mepa éríxini. Segí nigwí omiñí nero meáápiní nímearíná ‘Ayí apánirini.’ yaiwíríxini. Ámá wayá nání ayá s’wí mīsearopani.” nuriri yariná

¹⁵ oxí apíxí níní “Ámá Gorixoyá diñíyo dání nene yeáyí neayimixemeaní nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroní gíná imónínfáriní?” niyaiwiróná xwíyá Jono wáí urimeariñipi aríá niwiro nání diñí re nipíkiga ugíawixini, “Ámá Gorixoyá diñí tñí yeáyí neayimixemeaní nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rariñwáo ámá ro menirani?” yaiwiaríná

¹⁶ Jono áwaní nuriri re uriniñigini, “Nioni sa iniigí tñí wayí seameaiariní. Nioni ení neániri aiwí ríwíyo bíní nioni nímúrónini. Nioni ámá nanoni aiwí o nioni tñí xixeni mimóniñagi nání ámá omiñí wiariñgíáyí bosoyá síkwí sú gwí wíkwaiariñgíápa nioni oyá wíkwaiapaxímaní. O wayí niseameairíná iniigí tñí seameainíámaní. Gorixoyá kwíyí tñí seameairí ríá tñí seameairí eníáriní.” nuriri

¹⁷ Gorixo ámá naníyo yeáyí nuyimixemeari sipíyo anipá imíxiri eníá enagi nání ewayí xwíyá rípi uriniñigini, “Ámá pokí tñí wití aiwá eyeyírómfí ero aiwá ná aníyo tiro mamíwí tñí siyikí tñí ríá ikeááriro yariñgíápa Gorixo

eni axípi e emfániri wítí mamíwí t́níná ná t́níní eyeyírómf iníṇe aiwá náyí aṇíyo t́riri mamíwí t́níní síyikí t́níní ŕfá ikeááriri emíniri nání xegí pokí f́á ńxíriri roní.” uríṇiniginí.

¹⁸ E nuriri áamá d́ṇí oyaiwípoyiniri xwíyíf́a wí wí ení obaxí uriri xwíyíf́a yayí winípaxípi ŕf́wíyo Goríxo urowárénapińfo nání uriri nerí

¹⁹ gapímaní Xeroto f́wí erí xexírímeáoyá apíxí Xerodiasíyí ŕníní urápiri yaríṇagi Jono ḿxí nuriri “f́wí ńníní joxí yaríṇípi naṇímaní. D́xí ŕríríxímeáoyá apíxí nurápiríná ‘Naṇí yaríṇíní.’ ŕsímónariní?” uríagi

²⁰ Xeroto f́wí ńníní apí neṇagi aí ámí winí nerí Jonomí gwí ńyirí ḱrapusí aṇíyo ṇwíráríṇiniginí.

Jisasomí wayí umeaiṇí nániríní.

²¹ Jisaso, Jono síní gwí ḿṇwíráríní eṇáná ámáyó wayí numeairí yaríná, Jisaso ení ńb́riri Jono omí wayí umeaíáná Jisaso éf́ ńrorí xano Goríxomí ŕxíṇí uraríná re eṇiniginí. Aṇínamí dání óf́ iníri

²² kwíyí Goríxoyá xawiówíníṇí nimóniri o t́ṇí e nání weapiri aṇínamí dání xwíyíf́a wí re ŕnénapiri “Gí íwí d́ṇí síxí ŕyíṇáoxíní, joxí nání aga yayí ninaríní.” ŕnénapiri eṇiniginí.

Jisasomí xiáwo íríṇowa nániríní.

²³ Jisaso ámáyó iwamíó nuréwapíyemeríná xegí xwiogwí 30 imóníṇiniginí. Oxí apíxí o nání d́ṇí re yaiwiagíáríní, “Josepomí xewaxoríní.” yaiwiagíáríní. Josepomí xano Xiraioríní.

24 Omi xano Matatorini. Omi xano Ripaiorini. Omi xano Merikaiaorini. Omi xano Janaiorini. Omi xano Joseporini.

25 Omi xano Matataiasorini. Omi xano Emosorini. Omi xano Neamorini. Omi xano Esiraiaorini. Omi xano Nagaiaorini.

26 Omi xano Meatorini. Omi xano Matataiasorini. Omi xano Semenorini. Omi xano Josekorini. Omi xano Jodaorini.

27 Omi xano Joananorini. Omi xano Re-saorini. Omi xano Serababerorini. Omi xano Siaritierorini. Omi xano Neraiaorini.

28 Omi xano Merikaiaorini. Omi xano Edaiaorini. Omi xano Kosamorini. Omi xano Erimedamorini. Omi xano Erorini.

29 Omi xano Josuaorini. Omi xano Eriesaorini. Omi xano Jorimorini. Omi xano Matatorini. Omi xano Ripaiorini.

30 Omi xano Simionorini. Omi xano Judaorini. Omi xano Joseporini. Omi xano Jonamorini. Omi xano Eraiakimorini.

31 Omi xano Meriaorini. Omi xano Menaorini. Omi xano Matataorini. Omi xano Netanorini. Omi xano Depitorini.

32 Omi xano Jesiorini. Omi xano Obetorini. Omi xano Bowasorini. Omi xano Sarimonorini. Omi xano Nasonorini.

33 Omi xano Aminadaporini. Omi xano Atiminorini. Omi xano Anaiaorini. Omi xano Xesironorini. Omi xano Peresorini. Omi xano Judaorini.

34 Omi xano Jekoporini. Omi xano Aisakorini. Omi xano Ebirfamorini. Omi xano Tiraorini. Omi xano Nexorini.

35 Omi xano Serakorini. Omi xano Reuorini. Omi xano Perekorini. Omi xano Ebeorini. Omi

xano Seraorini.

³⁶ Omi xano Kenanorini. Omi xano Apakisatorini. Omi xano Siemorini. Omi xano Nowaorini. Omi xano Remekorini.

³⁷ Omi xano Metusaraorini. Omi xano Inokorini. Omi xano Jaretorini. Omi xano Maxararerorini. Omi xano Kenanorini.

³⁸ Omi xano Inosorini. Omi xano Setorini. Omi xano Adamorini. Omi xano Gorixorini.

4

Obo iwamfo wíwapiyini nánirini.

¹ Jisaso kwíyí Gorixoyápi omi niwímeari ukikayonána iniigí Jodani rapáyo dani peyarína kwíyí Gorixoyápi áma diŋí meaje níméra warína

² sía 40 órarína Obo “O ení neániri xano wimónariŋipi xidinirfeniŋoi?” niyaiwiri omi iwamfo niwíwapiyayiri yarína sía ayo aiwá miní néra núísána sía 40 imónána rixa agwí wiarína

³ Obo re uriŋiniginí, “Joxi nepa niaíwí Gorixoyáoxi enánáyí aiwá niri nání sía tiyí, ‘Bisíkería imónei.’ urei.” uríagi

⁴ Jisaso re uriŋiniginí, “Oweoi, wí e emiméini. Gorixoyá Bíkwíyo dani re niriŋiri eániŋi, ‘Áma aiwá nipiŋi nánini diŋí nímorínáyí, wí diŋí niyiminiŋi imóniniŋipi meapaxí menini.’ rininagi nání joxi niriŋipi wí emiméini.” uriŋiniginí.

⁵ Obo Jisaomi seáyí émi nimeáa nipeyiri aní níní xwá riri nirimini nání imóniniŋyo aníni axína siwá niwiri

⁶⁻⁷ re uriŋiniginí, “Aní níní xwá riri nirimini nání imóniniŋyo joxi siwá siariŋapi

ayí nioniyáriní. Níní ríxa nígíní imóniní. ‘Ámá womí míní owimíní.’ niyaiwiríná ananí míní wipaxíríní. Joxí nioní nání míní xwíáyo níkwírorí nioní seáyí e nímeánáyí ayí níní weyí meararígíápi apí tíní díxí siapímíní.” uríagi aí

⁸ Jisaso re uríniginí, “Bíkwí Goríxoyáyo re nírinírí eániní, ‘Díxí Áminá Goríxomíní míní xwíáyo íkwírorí seáyí e umerí eríní.’ ríninagi nání joxí nírarínípi wí e emíméní.” uríniginí.

⁹ Obo “Jisaso xegí xano Goríxo ení eáninoríanírí iwamíó owíwapíyinírí yapí owíwapíyimíní.” niyaiwirí omí aní Jerusaremiyo nání nímeáa nurí aní Goríxo nání rídiyowá yarígíiwámí xegí ríkwíyo níjwírárímáná re uríniginí, “Joxí nepa níaiwí Goríxoyáoxí enánáyí, xwíámí nání nímwírí xeamóí.

¹⁰ Ayí rípi nání ríraríniní. Goríxoyá Bíkwíyo xwíyíá rípi ení nírinírí eániní, ‘Goríxo xegí anínají joxí nání píraníní awí nweapírí nání re uríninjoí, “Omí awí mearópoyí.” uríninjoí.’ nírinírí eáninagi nání nímwírí xeamóí.” nurírí

¹¹ re uríniginí, “Rípi ení nírinírí eániní, ‘Joxí síkwí sínjáyó pírf uyíkíeámí iníríxínírí ayí íá ríxírípírí wé awíá sipíráoí.’ ení nírinírí eáninagi nání ananí nímwírí xeamóáná ‘Goríxomí xewaxoríaní?’ síaiwímíní.” uríagi

¹² Jisaso re uríniginí, “Nioní re dání nípiérorínáyí, joxí nírarínípa Goríxo anínají nioní íá níxírípírí nurowárenapíxaxí aí rípi ení nírinírí eániní, ‘Díxí Áminá Goríxoyá ení eánínípmí iwamíó míwíwapíyipani.’ eáninagi

nánì wí nìmawirì xeamómiméinì.” urìṅṅinìgìnì.

¹³ E uráná obo iwamfó nínì e nìwíwapìyíísáná omì pínì nìwiárìmì nurì idáná ámì wíwapìyipaxí imónáná nánì wenìṅfì nerì ṅweaṅṅinìgìnì.

Jisaso iwamfó nemerì uréwapìyemení nánìrìnì.

¹⁴ Jisaso kwíyí Gorìxoyápi ukìkayonagì áamá dṅfì meaje pínì nìwiárìmì nurì ámì Garirì pìropenìsìyo nemerì píné o nánì pìropenìsì ayo amì amì yanì iwénìmearíná

¹⁵ o aṅfì apì apimì nemerì wigí rotú aṅfìyo uréwapìyemearíná oxí apìxí nínì xíomì seáyí e umeaagfárìnì.

Nasaretì ṅweáyí Jisasomì ríwí umogfá nánìrìnì.

¹⁶ Jisaso Nasaretìyo nánì nurì —Aṅfì ayo xíó sìnì onìmiá íná nìṅwearì xwé iwiaronfìyo nánì nurì xegí íníná yarìṅfìpa Sabarfìyo rotú aṅfìyo nìpáwirì Bìkwí Gorìxoyá fà rómìnìrì nánì éfì nìrorì

¹⁷ rìxa Bìkwí Gorìxoyá wíá rókiamoagí Aisa-iaoyì rìnìṅo eaṅfìpì umeaíáná o nìparìrì xwíyíá rìpì rìnìṅe nánì pífà nerì nìwìnìríná fà re ronṅinìgìnì,

¹⁸ “Kwíyí Gorìxoyápi nionì nìkìkayonì. Nionì áamá uyípeayíyo xwíyíá yayí winìpaxí imónìṅfìpì urìmfà nánì nìrìpearì áamá fà xenwìrárìnìṅfìyo ‘Sìnì seyíné fà mìseaxenwìrárìnì. Ananì úpoyì.’ urìmfà nánì nìrowárénapìrì áamá sṅwí supárìgfìyo ‘Ananì sṅwí noxoarì anífoyì.’ urìmfà nánì nìrowárénapìrì áamá iwanfì mépero xopìráfì wiro egfìyo yeáyí imìximfà nánì nìrowárénapìrì

19 ‘Gorixoxe xegí áamá éf umininiyí anwí ayorini.’ urimfa nání nīrowárénapiṛi enjṛini.” Jisaso fá e nīroárimí

20 Bīkwí ámi nīxopemixárimáná rotú anj mearinjí womí mīnī nīwimáná éf nījwearí áamá rotú anjyo ṛwixapigíáyí omīnī sījwí agwí nīwīgá waríná

21 o “Xfo nání rfa rarini?” oyaiwípoyiniri iwamíó nuriri re uriniginini, “Agwini rfwaminj nioni fá róapi seyíné arfá nīwiríná rīxa xixenī imónigoí.” uráná

22 nīnī o nání nanjini nīra uro xwiyíá awfíninjí yarinjí xfo ríí jīapi nání dīnjí nīpīkīga uro nero aí re rīngíawixini, “Áamá royí sa anj re dánj Josepomí xewaxorini. Arige nerí nījía xwé api imóninjṛfani?” rīnaríná

23 o re uriniginini, “Seyíné ewayí xwiyíá rīpí nīnīrīpíráfóí, ‘Joxí nepa xwíroxí enánáyí, jīwanījoxí píráninjí imīxíneí.’ nīrīpíráfóí. E nīnīrīróná re nīrīpíráfóí, ‘ “Emímí amīpí anj Kapaneamīyo enoí.” rarījagíá arfá wījwápi ámi dīxí anj re enī emímí neaií.’ nīrīpíráfóí.” nuriri

24 re uriniginini, “Nepa seararinjini. Wía rókiamoarinj wo o xegí anjyo nání nuri Gorixoyá xwiyíá uráná xegí áamá e ṛweagíáyí omí mīmīnarīgíámaní.

25 E nerí aiwí nioni nepa seararinjagi píráninjí arfá nípoyí. Eníná wía rókiamoagí Irajao emearíná agwí anj pīríní erí iniá meapa erí áamá nīnī aiwá nání dīwí ikeamónīro enáná Isīrerīyí apīxí aní obaxí ṛweanagíá aiwí

26 Gorixoxe Irajao íwamí wímí arírá wíwīnigininiri

murowárf é máyf apíxí wímíní —Í Saidoní t́ńf e ańf onímíá Seraparí rínńf bímí dńńríní. Ímíní arírá wíwínígíní wárńńínígíní.” nuríí

²⁷ re urńńínígíní, “Enńńá ẃfá rókíamoagf Iraisao nemerfná ení Isíreríyí obaxf peyíyí t́ǵáyí egfá aiwí Iraisao ayo womí nańf wímíxagfmaní. Émáyf womíní —O Siria dńf xegf yoí Nemenoríní. Omíní nańf wímíxńńríní.” uráná

²⁸ á má nńń rotú ańfyo ńweagfá arfá e níwiróná xwioxfyo dńń ŕfá ápiáwńńńf níwóroa nuro

²⁹ níwiápńńmearo omí f́fá níxíróo wígf ańfyo dńń níxoyfpióa nuro d́wí mńf wígf ańf mńrínńfpmí dńń mamówáraníro nńń xíxoyfpií nímera yarfná

³⁰ o áwńńmí níyékínímí xegf dńf t́ńń urńńínígíní.

Imfó dńf xíxéroarńf womí mńx umáńńńf nńńríní.

³¹ Jisaso Gariri píropenísfyo nemerfná ańf xegf yoí Kapaneamíyo níremorí Sabarfáyo nuréwapíyirí yarfná

³² á má ayf arfá níwiróná o xwíyfá apí xiáwónńf rarńagf níwńńro mńf sńńa níweáníro yarfná re enńńínígíní.

³³ Á má rotú ańfyo ńweagfáyf wo —O imfó dńf xíxéroarńńoríní. O níwiápńńmearí makírfwí nímorí

³⁴ re urńńínígíní, “Ai! Nasaretí dńf Jisasoxíní, none pí neaimíní rí barńńń? Xwírfá neaikíxémíní rí barńńń? Joxí nńń nioní níjfaríní. Goríxo xewaxoxí x́fó rírféáoxiríní.” uráná

35 Jisaso mixí nuriri re uriniginini, “Ámi bi miripa ei. Omi pini niwiárimí ui.” urána re eniginini. Imfo áamá omi xwiríá wí mikixé áamáyo áwinimi dani meanini neaárimí uniniginini.

36 Meanini neaárimí úaná áamá nini óf nikáriníro re rinigíawixiní, “Xwiyíá oyá ení sixí eánini. O néní tñóniní níríná sekaxí urána imfo aí aríá niwiro éf waríjoí.” níríníro yaríná

37 xwiyíá o yarínipi nani píropenisí ayo ami ami yaní iwénimeniginini.

Saimonomi xineagwími naní imixiní nánirini.

38 Jisaso niwiápinimeámi rotú aníyo pini niwiárimí nipeyearí xegí wiepísariní wo Saimonoyí riníjoyá aníyo nani nuri nipáwiri omi xineagwí ríá pirí wiarínagi nani ími naní owimixiniri yaríní wíagíá

39 o í sá weje nani nuri nírómáná ríá piríyo mixí urána re eniginini. Simixípi ími pini niwiárimí úaná íríxa aníni niwiápinimeari aiwá pirí nimeari niwía uniniginini.

Simixí obaxíyí naní imimiximí ení nánirini.

40 Áamá aní apimi dáníyí sogwí ríxa nipímeááná wigí áamá simixí xixegíni yarígáyí nimeámi Jisaso tñí e nani báná o áamá ayí ayo wé seáyí e ikwíkwíárimí eri naní imimiximí eri yaríná

41 imfo áamá ayo wíyo obaxí xixéroariníyí áamá ayo pini niwiárimí nuróná makíríwí nimoayiro re urayigíawixiní, “Niaíwí Goríxoyáoxirini.” urayarínagíá o imíowa xfo aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaroníoyí rarígfo enagi nani nijíá

imóniṇagá nánì o mǐxǐ nuriri “Ámì bǐ mǐrǐpa époyi.” ururimǐ nerǐ e néisáná

⁴² sá wéṇo wǐá móniṇǐmǐ nǐwiápǐnǐmeámǐ áamá mayǐ e nánì nurǐ ṇweaṇáná áamá oxǐ apǐxǐ nǐnǐ o nánì pǐá nemero omǐ nǐwímearóná “Nene pǐnǐ nǐneawiárǐmǐ mupanǐ.” uranǐro yarǐṇagá aǐwǐ

⁴³ o re urǐṇiniginǐ, “Gorǐxo re nǐrowárénapǐṇǐrǐnǐ, ‘Aṇǐ ayǐ ayo re urǐméǐrǐxǐnǐ, “Gorǐxo xwioxǐyo mǐmeámǐ nerǐ seamenṇweanǐa nánì seyǐné nǐsanǐro ṇweáǐrǐxǐnǐ.” urǐméǐrǐxǐnǐ.’ nǐrowárǐfǐ eṇagǐ nánì aṇǐ wǐyo xwǐyǐá yayǐ winǐpaxǐ imóniṇǐ apǐ urǐmǐnǐrǐ enǐ xe oumǐnǐ.” nurǐmǐ nurǐ

⁴⁴ Judayǐyá aṇǐ apǐ apǐmǐ rotú aṇǐ mǐrǐnǐṇǐyo dánǐ nuréwapǐya uṇiniginǐ.

5

Jisasoyá diṇǐ tǐnǐ peyǐ obaxǐ ubenǐyo mǐnǐṇǐ nánǐrǐnǐ.

¹ Jisaso ipǐ xegǐ yoǐ Genesaretǐpámǐ éfǐ nǐrómáná xwǐyǐá Gorǐxoyá urarǐná áamá obaxǐ arǐá wianǐro nánì xǐmǐxǐmǐ ninǐro Jisasomǐ ǐkwǐkwierǐ winarǐná

² ewé bǐxaú, yánǐpámǐ tǐá bǐxaú wēṇagǐ nǐwǐnǐrǐ peyǐ ápearǐgǐáwa ewé apǐxaúmǐ dánǐ nayoámáná wigǐ ubenǐ igǐá eaarǐṇagá nǐwǐnǐmǐ nurǐ

³ ewé bǐbá Saimonoyápámǐ nǐpǐxemoánǐrǐ yarǐṇǐ re winǐniginǐ, “Inǐkǐ tǐṇǐ re pǐnǐ nǐwiárǐmǐ ná jǐe onǐmǐápǐ ananǐ nǐwanǐréwǐ?” nurǐrǐ éfǐ nǐṇweámáná ewé apámǐ dánǐ oxǐ apǐxǐ ipǐ maṇǐpá tǐṇǐ e rówapǐgǐáyo nuréwapǐyirǐ

4 ríxa nípíní nurárímáná Saimonomí re uríniginí, “Ípí ná mímí enje nání nímeámí nuri peyí íáyo míníní nání ubení mamówárípiyí.” uríagí

5 Saimono re uríniginí, “Negí neamemearíḡoxíní, sía ríyímí áríwíyímí peyí íá wí nímínírfeníḡoiní aníḡí míní mépearíḡáná wíá neaógoí. E nerí aiwí joxí e yearíagí nání ye iwamíó mamówáraníwí.” nuríí

6 mamówáraná re eníginí. Ubení ú peyí obaxíyo nímudímorí ríxa aríkinímíní yariníagí níwíní

7 wíḡí wíwaúmi ewé bíbámi ḡweagííwaú saní oyearápípiyíní wápiá níwiri awaú níbiri ubení nímíxearo ewépxaúmi ikwiáraná ewépxaú ríxa ná ínímíní yariníagí

8 Saimoní Pitao síḡwí e níwíní nání Jisas-oyá síkwí tíḡí e míḡí xwíáyo níkwírorí re uríniginí, “Ámínáoxíní, nioní íwí yariníáoní eníagí nání píní níníwíárími uí.” nuríí

9 peyí aga xwé nímearo nání o tíní xegí áamá níkumíxíní peyí nání yariníḡáwa tíní ududí níkáríníro

10 Sebediomí xewaxowaú Jemiso tíní xogwáo Jono tíní awaú Saimonomí níkumíxíní peyí nání yariníḡíwaú ení ududí ikárínaríná Jisaso Saimonomí re uríniginí, “Joxí wáyí mikárínípaní. Agwí re dání peyí nání yarinípáníḡí áamá nání ení e néra uríáríní. Áamá nioní níxídpíríá nání wirímearíáríní.” nurímáná enáná

11 awa ewé nímeámí níbíro yání e dání nayoaro ewé peyí amípí e nítími omí níxída ugíawíxíní.

Ámá peyiyí t́ńj wómí nanj́ imíxíńj́ nániríní.

¹² Jisaso anj́ wíyo nemerí anj́ bimí ńweanjaná áamá wo —O peyiyí píprímó yáríńjoríní. O Jisasomí nìwínírná oyá síkwí t́ńj e símímanj́ xwíáyo níkwírorí wauní re uríńjínigíní, “Ámínáoxíní, joxí nanj́ nimíxímínírnáyí ananí nanj́ nimíxípaxíríní.” uríagi

¹³ Jisaso wé nímóaurí omí seáyí e níkwíarímáná re uríńjínigíní, “Nioní ‘Joxí nanj́ oimóníní.’ nímónaríní. Ríxa nanj́ imónéí.” uráná re eníńgíní. Peyiyí apí ríxa nanj́ imónáná

¹⁴ Jisaso “Ámá wíyo nioní simíxáyí nání áwanj́ murípa eí.” nurírí áamá o Moseso eníná ńwí ikaxí ragípi mé ámányo xewaníńo áwanj́ nura emenígínírí e nurírí ámí re uríńjínigíní, “Amíná apaxípáníńj́ imónígíáwa t́ńj e nání nurí womí síwá nìwinírí nanj́wí rídíyowá nání negí aríto Moseso eníná sekaxí nearagíyí bí rídíyowá siárirí joxí nanj́ imóníyí nání áwanj́ rírí ení míní wíríxíní.” Jisaso sekaxí e uríagi aí

¹⁵ xwíyíá emímí amípi Jisaso yayíńyí nání yaní ríxa ná jíamí níwéa nemerí yaríná oxí apíxí obaxí omí aríá wianíro nání bíro simíxí wiaríńyí nanj́ oneaimíxínírí bíro nero o t́ńj e nípíníro níńwearo e yayaríná

¹⁶ o íníná áamá d́ńj́ meanje nání níwayírí Goríxomí xwíyíá rírímí wiagíríní.

Enj́níní síwímí enj́ wómí nanj́ imíxíńj́ nániríní.

¹⁷ O sía wíyímí ámányo uréwapíyaríná áamá wa Parisiyí ríníńyí wa t́níní Goríxoyá ńwí ikaxí uréwapíyarígíáyí wa t́níní —Awa Garírí

piropenisíyo aní ayí ayo dání bímíro Judia
piropenisíyo aní ayí ayo dání bímíro Isireriyí
aní xwé Jerusaremí dání ení bíro egíáwaríní.
Awa Jisaso uréwapíyaríñe éí nínwéaro aríá
wiaríná Jisaso áamá simíxí wiaríníyo naní
owimíximíní nání ení síxí eáníñí Goríxoyápi
ukíkayonáná re enínigíní.

18 Áamá wa wigí áamá womí —O ení níní
síwímí yárinoríní. Omi íkwianwíyo nítíro Jisaso
naní owimíximíní nímeámí níbíro “Nímeámí
nípáwirane Jisasoyá símímanífmíní anwí e
owíráraneyí.” nítíro éíáyí

19 áamá obaxí aní íwí e píkwiþíkwi inínagíá
óf nání pía nímeginíro aniwámí nímeámí
níxéga nípeyíro aní síá tíníníyí wí níþíneaayíro
dae nítímáná íkwianwína tíní gwí níyíro áamá
aníyo ínímí epíroyí egíáyo áwínímí gwírí e
e nímamówára níwepíníro Jisaso símímaní
tínífmíní táná

20 Jisaso ení níní síwímí enoyá áamá níní
xío nání díní wíkwíro “Jisaso ananí naní
imíxíþaxíríní.” wíaiwíro yarínagíá níwíní re
urínínigíní, “Ámáoxíní, díxí íwí yarínípi ríxa
yokwarímí sííní.” uráná

21 Goríxoyá nwí ikaxí eáníñípi mewegíáwa tíní
Parisiowa tíní ikeagígwí re níríga ugíawíxíní,
“Áamá royí goríani? Goríxomí ríperírí numearí
yaríní royoí? Áamá íwí yarígíáyí yokwarímí
yaríní royí goríani? E yaríníyí sa Goríxoríní.”
rínarínagíá

22 Jisaso xegí díní tíní adadí níwírí re
urínínigíní, “Nioní nání segí xwioxíyo dání

pí nánì díní e moarínjò?” nurírì

²³ re urínjínigínì, “Ámá wo ńwí ikárínjé nionì yokwarímí wíánáyí, ínìmì imónínjagì nánì ámá woxì sìnjwí t́nì sìnjwí wínipaxí menínì. E nerì aiwí nionì ámá ení ńnì síwímí ení womì ‘Ríxa nìwíápnímearì d́xí íkwianjwí nìmeámì uí.’ uránáyí, o naní imónínjagì ámá nìyínénì sìnjwí t́nì sìnjwí wínipaxírínì.” nurírì

²⁴ re urínjínigínì, “Nìyínénì nionì nánì re niaiwipírì, ‘Ámá imónínjò ananì ámá xwá t́yo dáníyí ńwí ikárínfápì enì ananì yokwarímí wípaxoríanì?’ niaiwipírì nánì píránínjé sìnjwí nanípoyì.” nurírì ení síwímí enjómì re urínjínigínì, “Nionì re rírarinjínì, ‘Joxì nìwíápnímearì d́xí íkwianjwí nìmeámì aní e nánì uí.’ rírarinjínì.” uráná re enjínigínì.

²⁵ O ámá ńnì sìnjwí anígé dánì ríxa naní nímónírì nìwíápnímearì xegí íkwianjwí sá wenína nímearì xwanjwí níkwónìmì nìpeyearì Gorìxomì seáyì e numéra xegí aní e nánì úáná

²⁶ oxí apíxí ńnì óf níkáríníro Gorìxomì seáyì e número wígí xwioxíyo dánì sírì nìpíkíníro re nírìga ugíawixínì, “Agwì xegí bí éagì ríyí wínfwinì.” rígíawixínì.

Ripaiomì “Nìxídeì.” urínjì nánìrínì.

²⁷ Jisaso e dánì nìpeyearì nuríná ámá nìgwí takísì nánì uráparínjé wo —O xegí yoí Ripaiorínì. Xegí yoí ámì bí Matíyuorínì. O xegí opisì aníyo éf ñweanagì Jisaso sìnjwí e nìwínìrì re urínjínigínì, “Joxì nìxídeì.” uráná

28 o niwiáþínimeari xegí amíþí níní e þíní niwiárími Jisasomi uxíðiniginí.

29 Jisaso nání xegí ańýo aiwá xwé bí riýamí nerí ńweańáná takisí nání nigwí uráparíǵá wa tńńi áamá wíníyí tńńi nĩbĩro nawíní awaú tńńi nińweámáná aiwá nĩnĩro yaríńá

30 Parisi wa tńńi Gorixoyá ńwí ikaxí eáníńþí mewegí wo tńńi Jisaso nání wieþisarińowami anińúmí ikaxí nurĩro re uríǵawixíni, “Soyíné takisí nání nigwí uráparíǵá awa tńńi áamá íwí yaríǵá wíníyí tńńi pí nání iniǵí nĩro aiwá nĩro yaríńoi?” uríagí

31 Jisaso ewayí xwíyíá ríþí uríńiginí, “Áamá nań yaríǵáyí nań oneaimíxíni rí xwí tńńi e nání waríǵárani? Oweoi! Simíxí yaríǵáyíni xwí tńńi e nání waríǵárini.” Ewayí xwíyíá api nurí

32 re uríńiginí, “Nioni áamá wé róníń imóníǵáyí wigí yaríǵáyí ríwímini mamoro saníń imónĩro oéþoyíni rí bĩńámani. íwí yaríǵáyí ríwímini mamoro saníń imónĩro oéþoyíni rí bĩńáriní.” uríńiginí.

“Wieþisarińowa pí nání aiwá ńwí mĩńwiráriní yaríńoi?” uríǵá nánĩriní.

33 Áamá wa Jisasomi re uríǵawixíni, “Jono wieþisarińowa íníná aiwá ńwí ńwirárinĩro Gorixomi ríxíń urĩro yayaríǵárini. Parisiwayá wieþisarińowa ení axíþí yaríǵárini. E nero aiwí joxí wieþisarińíyí aiwá ńwí bĩ mĩńwiráriní íníná aiwá nĩro iniǵí nĩro yaríǵárini.” uríagí

34 Jisaso “Nioni gí wiep̄sar̄iṅáowa t̄n̄i ṅweaṅáná awa aiwá ṅwáá ṅweapax̄man̄i.” ur̄im̄n̄ir̄i nán̄i ewaȳ xw̄iyáá r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo ap̄ix̄ meám̄n̄ir̄i aiwá im̄ix̄f̄ȳf̄ ámá aiwá ap̄i n̄ip̄r̄i nán̄i b̄áȳf̄ ap̄ix̄ meáo s̄in̄i aȳf̄ t̄n̄i ṅweaṅáná aiwá ṅwáá ṅwir̄ár̄inar̄iḡf̄áran̄i? Oweoi!

35 E ner̄i aiw̄i ap̄ix̄ meáo s̄f̄á obax̄f̄ w̄i nór̄im̄áná eṅáná ámá w̄i om̄i wan̄f̄n̄im̄ix̄áná íná ámá aȳf̄ d̄iṅf̄ s̄ip̄i wiar̄iṅaḡi nán̄i aiwá ṅwáá ṅwir̄ár̄in̄ip̄r̄f̄árin̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

36 X̄fo rap̄irap̄f̄ s̄iṅ̄ún̄iṅf̄ im̄ón̄iṅaḡi nán̄i ewaȳf̄ xw̄iyáá ám̄i r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo xeḡf̄ rap̄irap̄f̄ ur̄ú axen̄iṅaḡi n̄iw̄in̄ir̄íná p̄róom̄in̄ir̄i nán̄i xeḡf̄ s̄iṅ̄ú n̄imear̄i naxer̄i p̄róar̄iṅf̄ran̄i? Oweoi! S̄iṅ̄ú naxer̄íná xw̄ir̄f̄á ik̄ixen̄iṅoi. S̄iṅ̄ú en̄i naxer̄i p̄róánáȳf̄ ur̄ú yap̄i x̄ixen̄i ax̄p̄i im̄ón̄in̄imen̄iṅoi.” nur̄ir̄i awa wiḡf̄ eṅíná dán̄i “Nene e ner̄íná wé rón̄iṅf̄ nimón̄ir̄ane n̄iper̄f̄náȳf̄ anan̄i Gor̄ixo t̄f̄iṅf̄ e nán̄i peyan̄f̄wár̄in̄i.” n̄ira waḡf̄áp̄i s̄in̄i yar̄iḡf̄áp̄i t̄n̄i xw̄iyáá s̄iṅf̄ t̄n̄i naw̄ín̄i ik̄wierop̄r̄ix̄in̄ir̄i ewaȳf̄ xw̄iyáá e ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

37 Ám̄i ax̄f̄ r̄ip̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá wo re yar̄iṅf̄man̄i. Memé wará s̄ix̄f̄ ur̄f̄yo iniṅ̄iḡf̄ wain̄f̄ s̄iṅf̄ iwaj̄f̄á yar̄iṅf̄man̄i. E ner̄f̄náȳf̄, memé wará s̄ix̄f̄ awá n̄up̄iyin̄ir̄i wain̄f̄ ap̄i pur̄i memé wará s̄ix̄f̄wá xw̄ir̄f̄á ik̄ixen̄ir̄i en̄iṅoi.

38 Iniṅ̄iḡf̄ wain̄f̄ s̄iṅf̄ȳf̄ memé wará s̄ix̄f̄ s̄iṅf̄yo iwaj̄f̄á yar̄iḡf̄árin̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

39 X̄fo yar̄iṅf̄p̄i nán̄i ám̄i ewaȳf̄ xw̄iyáá r̄ip̄i ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá ḡiȳf̄ iniṅ̄iḡf̄ wain̄f̄ p̄ir̄f̄ȳf̄

ninimáná siní siníyí nání wimónariñrini?
Oweoi, siní siníyí nání miwimóní 'Piríyí
apánirini.' rarigfáriní." uriniginini.

6

*Sabarfáyo "Nwáriní." rininípi yarínf wigfá
nánirini.*

¹ Jisaso xegí wiepísarínjowa tñní Sabarfá wiyimí
wití omíníyo áwinimí óíyo nuróná wití siyí
yániní siní yíyirimí nemáná mamíwí nání wé
tñní xwíyíxwíyí níroro nigápaní waríná

² Parisi wa re urígíawixini, "Soyíné sabarfáyo
'Nwáriní.' rininíyo pí nání aiwá nímíaga
warínjoi?" urígíá

³ Jisaso re uriniginini, "Míxí ináyí Depito eníná
eníyí siní íá mīroariní reñoi? Oweoi, íá níroro
aiwí siní nijíá mimóniní. O tñní áamá xío tñní
emearígíáyí tñní agwí nīwiríná

⁴ seníá aní Goríxo nání peaxí tayarígíiwámí o
nīpáwiri 'Nwáriní.' rininíyí, bisíkerfá Goríxo
nání peaxí tayarígíáyí nīmearí nīnirí xegí
ámá nīkumíxínirí emearígíáyo mīnī winíniginí.
Bisíkerfá peaxí tayarígíá apí sa apaxípaníní
imónígíáwani ananí nīpaxíriní." nurí "Depito
e yaríná Goríxo míxí wí murípa ení enagí nání
gí wiepísarínjáowamí pí nání míxí urarínjoi?"
urímīnirí nání e nurí

⁵ "Sabarfáyo ayí ananirini." rīpaxorfaní?"
oyaiwípoyinirí re uriniginini, "Áamá imónínáoní
Sabarfáyo xiáwonirini." uriniginini.

Wé kíriní ení womí naní imíxíní nánirini.

6 O Sabaríá ámi wiyimi rotú aníyo nípawiri uréwapiyaríná áamá wo —O xegí wé náú kírínj éjoríní. O ení e nweanáná

7 Goríxoyá nǝwí ikaxí eánínjǝpi mewegíá wa tǝní Isíreríyíyá Parisiyí rínínjǝyí wa tǝní Jisaso áamá wé kírínj éjomi nanj imíxáná none xwíyíá oumeaaraneyíníro omí xwayí nǝwíníro nweanagíá aí

8 Jisaso awa xíomi “Xwíyíá oumeaaraneyí.” nǝyaiwiro nweanagíá nání dínj adadí nǝwiri áamá wé kírínj éjomi re urínjíniginí, “Nǝwíáǝnǝmeámí nǝbírí áamáyo áwíní e rónǝpéí.” uríagí o nǝwíáǝnǝmeámí nǝbírí áwíní e róáná

9 Jisaso áamá e awí eánígíáyo re urínjíniginí, “Nioní yarínj bí oseaimíní. ‘Sabaríáyo nanj nǝwirínáyí, ayí ananíríní.’ rǝyaiwiarínjoi? ‘Sǝpí nǝwirínáyí, ayí ananíríní.’ rǝyaiwiarínjoi? ‘Sabaríáyo áamá nanj oimónǝpoyíní nanj nimíxírínáyí, ayí ananíríní.’ rǝyaiwiarínjoi? ‘Áamáyo xwíríá níkíxerínáyí, ayí ananíríní.’ rǝyaiwiarínjoi?” nurírí

10 áamá e éf nweagíá nǝyoní sǝnǝwí nǝwínímemáná wé kírínj éjomi re urínjíniginí, “Díxí wé irú ǝmíxeí.” uríagí o e éáná re enjíniginí. Xegí wé nanj imónǝjíniginí.

11 Xegí wé nanj imónǝagí Parisiowa sǝnǝwí e nǝwíníro wigí xwíoxíyo dání ríánínj nǝwóroa úagí nuro wigíǝpí jǝamí dání re rínígíawíxíní, “None Jisasomí ǝí wíǝxíríní?” rínígíawíxíní.

Xíó nání wáí wurímeipííáwamí ríǝeanj náníríní.

12 Íná Jisaso xano Gorixomi xwiýá ririmi wiminiri d'wí mĩño nĩpeyiri s'á ayimi Gorixomi xwiýá nura nuri

13 rixa w'áni wónána “Wiepi sarĩñáy ob'poyi.” niri ayo wé wúkaú s'kwí waúmini niri peari “Nigí w'á nuri meip'ri oy'nerini.” urĩñigini. Ámá wé wúkaú s'kwí waú r'peañowa wigí yo' rowarini.

14 Saimono, omi Jisaso yo' ámi bi Pitaoyi w'riñorini. O t'ni omi xogwáo Adiruo t'ni Jemiso t'ni Jono t'ni Piripo t'ni Batoromuo t'ni

15 Matiyuo t'ni Tomaso t'ni Arĩpiasomi xewaxo Jemiso t'ni Saimono t'ni —O xegí yo' bi Seretoyi rĩñorini. O t'ni

16 Jemisomi xewaxo Judaso t'ni Isikarioti d'anj Judaso t'ni —O Jisaso n'ni m'iy' urĩñorini. O t'ni r'ini.

Ámáyo uréwapiyiri nanj imixiri enj n'ni r'ini.

17 Jisaso ámá x'fo r'peáowa t'ni d'wí mĩño d'ani niwero ayox' nanj e rówapána ox' ap'x' obax' inína x'omi x'darig'áy t'ni ámá obax' Judia piropenis'yo d'anj' t'ni wigí anj xwé bi Jerusaremi d'anj' t'ni ámá émay' anj biaú Taiayi r'niñipi t'ni Saidoniyi r'niñipi t'ni —Anj apiaú raw'rawá iman' t'ni anw' e ikw'ron'ñipiaúrini. Anj apiaúmi d'anj' t'ni

18 ay' Jisasomi ar'á wianiro bi miro neg' simixiy' nanj oneaimix'ini bi miro ox' ap'x' im'fo d'anj xix'eri xix'ean'ñi wiri eg'áy bi miro éána o im'fo mix' umáini ámá niyon' nanj nimixa uri yar'na

19 oxí apíxí níní oyá ení sîxí eánîñpî áamá nîyonî píránîñî imîxarîñagî nîwîñîro ayí enî nîbîro omî wé amáí rónanîro egíawîxîñî.

“Yayí seainîrî ðîñî sipî seairî éwîñîgîñî.” urîñî nánîñî.

20 Jisaso xegí wiepîsarîñîyo sîñwí nîwîga nurî re urîñîñîgîñî, “Seyíné amîpî nánî ðíwí ikeamónarîgíáyíné Gorîxo xîo xegí xwioxîyo mîmeámí nerî seamenñweanîe páwipîrîá nánî yayí seáyîmî dánî oseainîñî.

21 Aiwá nánî agwî ríná ðíwí ikeamónarîgíáyíné ananî aiwá nîro agwí ímî seayîrî epîrîá nánî yayí seáyîmî dánî oseainîñî. Agwî seyíné ðîñî sipî nîseairî ñwí oeáîrî aiwî rîwéná Gorîxo píránîñî seamenñweanîe nîpáwîro nîñwearîñáyí rîpîá rîpîrîá nánî yayí seáyîmî dánî oseainîñî.

22 Seyíné áamá imónîñáonî nîxîðarîgíáyíné enagî nánî áamá wa símí tîñî seairî xegí wúñî nánî mîxí seaxîðowáñîro ikayíwí nîsearîro segí yoí xwîraimîmî searîro seaíáná xwîrîá mimónîpanî.

23 Áamá wí sipî e seaikárarîñagíá nîwîñîrîñáyí, re yaiwíñîñî, ‘Nene sipî neaikárarîgíápa wigí xiáwowa enî Gorîxoyá wíá rókiamoagíáwamî sipî wikárarîñî?’ nîyaiwîro seyíné idáná anîñnamî nîpeyîróná Gorîxo nanî wí seaiapîñîá enagî nánî nîmawîrî nîxeamorî yayí seáyîmî dánî néra úñîñîñî.

24 E nerî aiwî seyíné amîpî wí mîmúrónîpa egíáyíné anîgwîñî aweyî! Sîá wîyi seyíné majíá seaórîñîárîñî. Agwî ríná amîpî yayí seainîpaxí imónîñîpî rîxa nîmearo sîrî muní nîñwearo aiwî

ríwéná ríniní meapíríá enagi nání díní sípí seaíwíniginí.

²⁵ Anígwi íniná aiwá niro agwí ímí seayirí yarígíáyíné, aweyi! Sía wiyi seyíné majíá seaórínáríní. Ríwéná Goríxoyá xwioxíyo mípáwí agwíná epíríá nání díní sípí seaíwíniginí. Anígwi yayí ero rípíá ríro yarígíáyíné, aweyi! Sía wiyi seyíné majíá seaórínáríní. Ríwéná Goríxo ámayo pírániní umerweante mípáwipa neríná díní sípí niseairí nǵwí eapíríá enagi nání díní sípí seaíwíniginí.

²⁶ Seyíné áamá níní seáyími seameararígíáyíné, aweyi! Sía wiyi seyíné majíá seaórínáríní. Eníná segí seáwowa mimóní wíá rókiamoagíáwami seáyími umearagíápa agwí seyíné ení seáyími seameararíná díní re nǵyaiwiro, ‘Nene ení áamá Goríxoyá mimónípa enagwi nání oyá xwioxíyo páwianíwámani.’ nǵyaiwiro díní sípí seaíwíniginí.

*“Símí tǵnǵnǵ seaiarígíáyí nání wá oseainí.”
uríní nániríní.*

²⁷ “E níriri aiwí seyíné aríá niarígíáyíné re éríxini. Áamá seyíné wikí seaónígíáyo nání seaimóniri áamá símí tǵnǵnǵ seaiarígíáyo nanǵ wímíxiro

²⁸ áamá ikayíwí tǵnǵnǵ nǵramíxiri seararígíáyo Goríxo pírániní owímíxini ero áamá xwíraimímí seararígíáyí nanǵ oimónípoyíniri Goríxomi yaríní wirow éríxini.

²⁹ Áamá wo marípíwíyo mǵdání reáána ámi mǵdání ení anani xe reáwíniginí. Áamá wo díxí

iyíá nírírápírínáyí, xe onírápínirí díxí soríá ení
‘Xe onírápíní.’ yaiwíríxíní.

30 Ámá gíyí gíyí yaríní síanáyí, ananí mìní
wirí gíyí gíyí rírápíáyo ímí tíní ‘Ámí niapípoi.’
murípa erí éíríxíní.

31 ‘Ámá e oniípoi.’ yaiwiarínípa joxí ení e
wíríxíní.

32 Joxí re níyaiwirínáyí, ‘Ámá nioní
nání wimónaríníyí náníní nimónaríní.’
níyaiwirínáyí, ámá gíyí seáyími rímepíríáríní?
Oweoi! Ámá íwí néra warígíáyí aí
ámá wiwaníníyí nání wimónaríníyí nání
wimónaríníríní. Ayínání seyíné nání
wimónaríníyí náníní níseaimónírínáyí, weyí
ámá wí seamearípíríámaní.

33 Seyíné ámá naní seaimíxarígíáyoni
naní níwimíxírínáyí, weyíyí ámá gíyí
seamearípíríáríní? Oweoi! íwí néra
warígíáyí aí ámá naní wiarígíáyo xíxeni
naní wiarígíáríní. Ayínání ámá seyíné naní
seaimíxarígíáyoni naní níwimíxírínáyí, weyíyí
ámá wí seamearípíríámaní.

34 Seyíné woxí ‘O idáná ámí xíxeni
niapípaxíríní.’ yaiwiaríníyoní mìní níwirínáyí,
weyíyí ámá gíyí seamearípíríáríní? Oweoi!
Ámá íwí yarígíáyí aí wígí wíamí ‘Idáná ámí
xíxeni neiapípaxíríní.’ yaiwiarígíáyo mìní
wiarígíáríní. Ayínání woxí ‘O idáná ámí xíxeni
niapípaxíríní.’ yaiwiaríníyo mìní níwirínáyí,
weyíyí ámá seamearípíríámaní.

35 Ámá seyíné símí tíní seaiarígíáyí nání

seaimónirí naní wimixiro amipí wí miní niwiríná 'Xóyá ení oniapíní.' miyaiwipa érixíní. E nerónáyí, niaíwí Nwá seáyí émi ηweanoyá nimóniro oyá naní wí meapíríáríní. Seyíné xóyá niaíwí enagi nání áamá xómi yayí miwíáyo t́níní sipíní yariǵáyo t́níní wá wianarínípa érixíní.

³⁶ Segí ápo ámayo ayá nurimixiri yarínípa seyíné ayá nurimixiro érixíní.

Ewayí ikaxí siyikwí nání uríní nániríní.

³⁷ "Joxí áamá wo yarínagi síηwí niwiniríná 'O sipí yaríní.' mripání. E nerínáyí, joxí nání Goríxo 'O sipí yaríní.' rińámaní. Joxí ámayo xwíyá mumearipání. E nerínáyí, Goríxo xwíyá rimearínámaní. Joxí áamá wí íwí sífápi yokwarímí niwirínáyí, Goríxo ananí joxíyáyo yokwarímí siińáríní.

³⁸ Joxí ámayo miní niwiríná sipí miwipa nerí yarínípa Goríxo miní siapínáríní. Ámayo miní niwiríná 'Xwé owimíní.' yaiwiro aiwá síxí ímímí neróná síxí úroro wé t́níní kíkíkí ero nemáná ríxa niyurínówíáná miní niwiróná xegí iyáyo wiároariǵápa Goríxo ení xíxeni e miní siapínáríní. Amipí xíxeni joxí wiarínípa Goríxo xíxeni e siapínáríní." uríniginí.

³⁹ Jisaso xegí wiepísaríníyí nioní uraríná j́ayí aríá nikeamoro áamá síηwí supáríní imónipírínirí ewayí xwíyá rípi uríniginí, "Seyíné 'Síηwí supáríní wo wómi ananí nipemeámi ó́yo uníηoi.' riyaiwiaríηoi? Awaú niwaúni xwáríníwíyo eáinípísíí." nuríri

40 xíoyá wiep̄sar̄iñf̄ seáyí e nimóniro wigf̄ diñf̄yo dání ananí ep̄r̄ix̄in̄ir̄i re ur̄iñin̄iḡin̄i, “Niaíwowa uréwap̄yar̄iñom̄i seáyí e múrónar̄iḡf̄áman̄i. Xámi nuréwap̄iya numáná enáná uréwap̄yar̄iño t̄n̄i x̄ixen̄i imónar̄iḡf̄ár̄in̄i.” nur̄ir̄i

41 xíoyá wiep̄sar̄iñf̄ȳf̄ íw̄f̄ ayf̄ yar̄iḡf̄áyf̄ p̄n̄i m̄iwiár̄ipa nero áamá wí yar̄iḡf̄áyf̄ nán̄in̄i “P̄n̄i wiár̄ipoȳf̄.” ur̄ip̄r̄ix̄in̄ir̄i ewayf̄ xw̄iȳf̄á ámi b̄i r̄ip̄i ur̄iñin̄iḡin̄i, “Segf̄ s̄iñw̄f̄yo íkf̄á xwé wán̄iñf̄ ñweañagi aí s̄iñw̄f̄ mainen̄ipa nero d̄ix̄f̄ imóniḡf̄áyf̄ wom̄i s̄iñw̄f̄ s̄iyikw̄f̄ on̄imiá b̄i ñweañáná pí nán̄i s̄iñw̄f̄ win̄imeaar̄iḡf̄ár̄in̄i?”

42 Íkf̄á xwé awá segf̄ s̄iñw̄f̄yo ñweañagi s̄iñw̄f̄ mainen̄ipa ner̄íná ar̄ige ner̄i d̄ix̄f̄ imóniḡf̄á om̄i ‘S̄iñw̄f̄ s̄iyikw̄f̄ on̄imiá ñweañp̄i or̄imeám̄in̄i.’ ur̄ir̄f̄ár̄in̄i? Nan̄f̄ r̄ir̄i sip̄i r̄ir̄i yar̄iñox̄in̄i, íkf̄á xwé jox̄iyá s̄iñw̄f̄yo ñweañf̄wá em̄i n̄imamónimáná s̄iñw̄f̄ pírán̄iñf̄ nan̄imáná d̄ix̄f̄ r̄ir̄ix̄f̄meáoyá s̄iñw̄f̄yo on̄imiá ñweañp̄i ananí mear̄f̄ár̄in̄i.” ur̄iñin̄iḡin̄i.

Ewayf̄ ikaxf̄ íkf̄á sogw̄f̄ nán̄i ur̄iñf̄ nán̄ir̄in̄i.

43 Xegf̄ wiep̄sar̄iñf̄ȳf̄ pírán̄iñf̄ nero on̄weápoȳin̄ir̄i ewayf̄ xw̄iȳf̄á ámi b̄i r̄ip̄i ur̄iñin̄iḡin̄i, “Íkf̄á siȳiw̄i r̄iñf̄na sogw̄f̄ nan̄f̄ wear̄iñf̄man̄i. Íkf̄á onagwá en̄f̄na sogw̄f̄ sip̄i wear̄iñf̄man̄i.

44 Áamá íkf̄á sogw̄f̄ wen̄agi n̄iw̄in̄ir̄ínáyf̄ diñf̄ ‘Íkf̄á yōf̄ ayo r̄in̄iñf̄ iȳf̄ r̄iwen̄i?’ yaiwiar̄iḡf̄ár̄in̄i. Íkf̄á pikf̄ sogw̄f̄ n̄id̄ir̄ínáyf̄ en̄w̄ix̄f̄yo dar̄iḡf̄ár̄an̄i?

Wainí sogwí nìdírínáyí ará ekíríkwíyo darígáraní? Oweoi!

⁴⁵ Ámá naníyí wigí xwioxíyo dání díní naní moro píraníní néra uro yarígáraní. Ámá sipíyí wigí xwioxíyo dání díní sipí moro íwí néra uro yarígáraní. Ámá xwíyá nírínáyí xwioxíyo dání sipí náníní díní nímoríná sipíní rarígáraní. Naní náníní nímoríná naníní rarígáraní.” uríniginí.

Ewayí ikaxí síná aní mírarígíwau nání uríní náníní.

⁴⁶ Ewayí xwíyá ámí bí rípi uríniginí, “Pí nání ‘Ámínáoxíní, Ámínáoxíní,’ níníro aiwí nioní seararínápi mepa yarínóí?

⁴⁷ Ámá gíyí gíyí nioní t́ámíní nìbíro nioní searápi ará níníro xíxení axípi yarígáyí ‘Ámá óníní rimóníní?’ oyaiwípoyíníri ewayí xwíyá bí níríní síwáníní oseaimíní.

⁴⁸ Ámá o síná aní nímíríná xámí síná níta yapíríe xwá sewiáróníní xapíxapí nímírí ení t́íní ínímí nímiga nìwémáná síná yapínínagí nìwíníníe dání síná piará nìkìkíróa nìyapírí aní mírarínóníní imónínóí. Iníá xwé neáísáná iniígí waxí nìweríná aniwámí nìmiákwírí pineámíníri éyí o píraníní míríní enagí nání winwí wí mimeaníniginí.

⁴⁹ E nerí aiwí ámá gíyí gíyí nioní searápi ará níníro aí xíxení axípi mepa yarígáyí ámá róníní imónínóí. O aní nímíríná síná piará yapíníníe dání síná nìkìkíróa yapíní nání xwá bí mímí úrapí xwáyoní seáyí e níta nìpurí míráríyí

iniigí waxí nîweapîrî miákwíáná aṇíni iniigíyo nîpîneamioarî anîpá imónárîṇîṇigîni.” nurîrî
 “Nene enî Jisaso nearíîpî nîwiaíkiríná aṇiwá yapî Gorixo anîpá neaimîxînfárfanî?” oyaiwîpoyîni nîrî
 nánî ewayí xwîyá apî urîṇîṇigîni.

7

Porisí woyá omîṇí wîiarîṇomî naṇí imîxîṇí nánîrîni.

¹ Jisaso, oxí apîxí aríá wiaríná xwîyá apî nîpîni nurárimáná aṇí wíyo xegí yoí Kapaneamiyo nánî nurî ṇweaṇáná

² wauyí porisí áminá imónîṇí woyá áamá xínáinîṇí nimónîrî omîṇí wîiarîṇo —O porisí áminá imónîṇo dîṇí sixí wiṇorîni. O simîxí nerî rîxa nîpémîni rîyárfá

³ “Jisaso nîbîrî aṇí apîmî ṇweani.” rînarîṇagíá aríá e nîwirî Judayí áminá wa Jisasomî owîrîmeápoyîni re uowárîṇîṇigîni, “Soyíné nuro gí inókîni omîṇí nîiarîṇí ro nánî yarîṇí re nîwiípoyî, ‘Joxî ananî nîbîrî oyá xínáinîṇí nimónîrî omîṇí wîiarîṇo rîxa nîpepaxí yarîṇagî nánî píránîṇí wîmîxîréni?’ yarîṇí e nîwiípoyî.” uowárfáná

⁴ awa nuro Jisasomî nîwímearo wauní rîxîṇí re uríṭawîxîni, “O émayí wo eṇagî aiwî píránîṇí neaiarîṇo eṇagî nánî joxî nîbîrî oyá xínáinîṇí omîṇí wîiarîṇomî píránîṇí wîmîxîyîi.

⁵ O Judayene dîṇí nîneanṇwîrîrîrî negí rotú aṇí jíayí mîranî nánî neaiapîṇorîni.” uríagíá

⁶ Jisaso awa tîni nuro porisí áminá imónîṇoyá aṇí tîṇí e aṇwî e rémóáná porisí áminá imónîṇo

xegí áamá níkumìxìnrì emearìgíá wamì re urowárìṅnìgìnrì, “Jisasomì níwímearì Porisí áminá imónìṅo re nearowárìṅoì urípoyì, ‘Ámináoxìnrì, nionì sìnì upupígí siaríná nanjìmanì. Nionì áamá nanjì sìnjagwìnrì. Joxì nioniyá anjìyo wí fwiapìpaxìmanì.

⁷ Xámì níwanìṅonì “Áamá nanjì menìnrì.” nìyaiwinìnrì nánì joxì sirìmeámìnrì mibíárìnrì. Ayínánì dìxí roṅe dánì píné ráná gí omìṅfì nìiarìṅo ámi nanjì imónìnrìṅoì.

⁸ Nionì áamá “Omìṅfì ayí ayí eì.” nìrarìgíowamì ínìmì wurìnrìṅnì. Nionì enì porisí wa ínìmì nurìnrìṅoì. Gí porisí womì “Joxì anjì uì.” uráná sa warìṅfìnrì. Womì “Beì.” uráná sa xìxenì barìṅfìnrì. Gí inókìnrì omìṅfì nìiarìṅfì womì “E eì.” uráná xìxenì yarìṅfìnrì.” Jisasomì e urípoyì.” urowáráná

⁹ awa nuro Jisaso tìnrì ófì e órófì nìnrò e uráná Jisaso ududì níwìrì níkìnrìmónìnrì oxí apìxí epíroyí nero númì uxídígíáyo re urìṅnìgìnrì, “Wauyí porisí áminá imónìṅo dìṅfì nìnrìkwìrorì yarìṅfìpa nígí Isìrerìyíné aì woxì nionì dìṅfì xìxenì mìnìkwìroarìṅnì.” uráná

¹⁰ xwìyíá urowárénápíáwa ámi wigí anjì e nánì nuro xegí omìṅfì wìiarìṅo rìxa ámi nanjì riwo ṅweanagì wìnrìgíawìxìnrì.

Íwí sìkìṅfì pìyí womì “Wíápínìmeatì.” urìṅfì nánìnrìnrì.

¹¹ Jisaso wauyí porisoyá omìṅfì wìiarìṅomì píránìṅfì nìmìxìnrì rìxa sáá wí óráná o anjì bimì yoí

Neniyi rininjiyo nani nuri xegí wiep̄sar̄ijowa eni o t̄ni nuro áamá oxí ap̄xí obaxí nawini nuro

¹² anj̄ apimi ákinjá fwi e rémoan̄iro yaríná Jisaso wenin̄j̄ éfyí winin̄jinigini. Áamá piyí wo — O sin̄i íwí s̄ikin̄jorini. Xexir̄fmeáo wo mayorini. Xinái ap̄xí anirini. Om̄i xinái t̄ni oxí ap̄xí e dán̄j̄ obaxí t̄ni xwíá weyan̄iro anj̄ apimi dán̄i n̄imeámi f̄wiapar̄inaḡa Jisaso sin̄wí e n̄winiri

¹³ piyomi xináimi wá n̄wianiri re ur̄in̄jinigini, “Nwí eaarin̄j̄yí p̄ni wiárei.” nuriri

¹⁴ anwi e nibiri ikwianwí piyo wen̄nam̄i íá n̄ixiri áamá n̄imeámi war̄iḡáyí sa e rówap̄ináná o piyomi re ur̄in̄jinigini, “ ‘Íwí s̄ikin̄j̄ roxini, r̄ixa wiápn̄imeai.’ r̄irarin̄j̄ni.” uráná re en̄jinigini.

¹⁵ Piyo n̄wiápn̄imeari éf̄ n̄in̄weari iwam̄ó p̄né raríná Jisaso ámi xinái t̄nj̄ e uwáriaríná

¹⁶ áamá n̄ni wáyí nikár̄in̄iro Gor̄ixomi seáyí e numeróná re r̄iḡawixini, “Gor̄ixoyá wíá rókiamoarin̄j̄ seáyí e imón̄in̄j̄ wo riwo r̄ineauowár̄en̄apiȳin̄o? Gor̄ixo Is̄irerene n̄ni d̄in̄j̄ n̄imori ar̄irá neain̄in̄á n̄ni riwo r̄ineauowár̄en̄apiȳin̄o?” n̄ir̄iro e yaríná

¹⁷ Jisaso e épi n̄ni xwíyíá Judayí anj̄ niyon̄i yan̄i niwéa nuri mid̄im̄id̄ani eni rin̄imen̄jinigini.

Jono xegí wiep̄sar̄ijowa waúmi Jisaso t̄nj̄ e n̄ni uowarin̄j̄ n̄an̄ir̄in̄i.

¹⁸ Jono xegí wiep̄sar̄ijowa Jisaso éf̄ api n̄ip̄ini n̄ni áwan̄j̄ uráná

¹⁹ o xegí wiep̄sar̄in̄j̄ waúmi “Eini.” nuriri Áminá Jisaso t̄nj̄ e n̄ni re uowarin̄jinigini, “Nuri yar̄in̄j̄ re wípiyí, ‘Joxi n̄ni Jono

“Nĩbĩnĩárĩnĩ.” neararĩŋoxĩrĩnĩ? Wo ámi rĩwĩyo bĩńo nánĩ sĩnĩ xwayĩ nanĩrĩ ŋweanĩwárĩnĩ? Nuri yarĩŋĩ e wĩpiyĩ.” urowárĩagĩ

²⁰ awaú nuri Jisasomĩ re urémeagĩsĩxĩnĩ, “Jono wayĩ nĩneameaia warĩŋo joxĩ tĩe nánĩ re yearowárĩŋoĩ, ‘Omĩ yarĩŋĩ re wĩpiyĩ, “Joxĩ Jono ‘Rĩwĩyo nĩbĩnĩárĩnĩ.’ neararĩŋoxĩrĩnĩ? Wo rĩwĩyo bĩńo nánĩ sĩnĩ xwayĩ nanĩrĩ ŋweanĩwárĩnĩ?” yarĩŋĩ e wĩpiyĩ.’ yearowárĩŋoĩ.” uráná

²¹ axíná Jisaso áamá sĩmĩxĩ xĩxegĩnĩ yarĩgĩáyo nanĩ imĩxĩrĩ sĩŋwĩ supárĩgĩá obaxĩyo sĩŋwĩ anĩpĩrĩ nánĩ wirĩ imĩó áamáyo xĩxéroarĩŋĩyo mĩxĩ umáĩnĩrĩ nerĩ

²² awaúmi re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Awagwĩ nuri amĩpĩ nĩnĩ nionĩ re yarĩná sĩŋwĩ nanĩrĩ arĩá nĩrĩ éĩyĩ nánĩ Jonomĩ áwanĩ urĩpiyĩ, ‘Sĩŋwĩ supárĩgĩáyĩ ámi sĩŋwĩ anĩro sĩkwĩ ikĩ egĩáyĩ ámi anĩ ero peyĩyĩ tĩgĩáyĩ wigĩ wará nanĩ inĩro arĩá pĩrónĩgĩáyĩ ámi arĩá ero áamá pėĩáyĩ ámi wiápĩnĩmearo áamá sĩpĩyo xwĩyĩá yayĩ winĩpaxĩpĩ arĩá wĩro yarĩŋoĩ.’ urĩpiyĩ.” nurĩrĩ

²³ re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Rĩpĩ enĩ urĩpiyĩ, ‘Yeáyĩ neayimĩxemeanĩá nánĩ arĩowayá xwĩá piaxĩyo dánĩ iwiaronĩ e enĩárĩnĩ. E enĩárĩnĩ.’ yai-wiarĩgĩápĩ tĩnĩ xĩxenĩ mepa yarĩŋagĩ sĩŋwĩ nĩnanĩrĩ aiwĩ nóreámioarĩ dĩŋĩ mĩnĩkwĩropa nerĩ ‘Ayĩ omanĩ.’ mĩyaiwipani. Áamá e yarĩgĩá gĩyĩ gĩyĩ Gorĩxoyá dĩŋĩ tĩnĩ yayĩ winĩpaxĩyĩrĩnĩ. Jonomĩ e urĩpiyĩ.” urĩŋĩnĩgĩnĩ.

Jisaso Jono nánĩ urĩŋĩ nánĩrĩnĩ.

24 Jisaso, Jonoyá wiep+sariṇowaú rixa úáná, o áamá e epíroyí egfáyo Jono nání re uríṇiniginí, “Xámi seyíné Jonomí sṇwí wínaníro nání áamá dṇí meañe nání nuróná pí áamá sṇwí wínarigfawixíní? Áamá eṇí meánṇí imíṇí yaríná wakwíṇwí wíṇwí nimearínṇí imónṇí womí sṇwí wínaníro ríwarigfawixíní? Oweoi!

25 Aga pí áamá sṇwí wínaníro warigfawixíní? Áamá rapírapí yarapayí eṇí wú yínṇí womí wínaníro áamá dṇí meañe nání ríwarigfawixíní? Oweoi! Áamá rapírapí yarapayí nanṇí nṇyíníro ṇweagfáyí m+xí ináyíyá aṇíyo ṇweaarigfáriní. Áamá dṇí meañe ṇweaarigfámani.

26 Aga pí áamá sṇwí wínaníro warigfawixíní? Goríxoyá wfá rókiamoarṇí womí sṇwí wínaníro ríwarigfawixíní? Oyí, wfá rókiamoarṇí womí sṇwí wínaníro ugfá aiwí Jono áamá yeáyí seayimixemeanfa nání xwfá piaxíyo dání iwiaronfo nání wáf urímemíní nání uowárénapiṇí eṇagí nání o Goríxoyá wfá rókiamoarigfá nṇyoní xíxeni imónṇíomani. Seáyí e múronoríní.

27 Jono nání Bíkwi Goríxoyáyo ríwamíṇí re níríní eáníní, ‘Goríxo xegí xewaxomí re uríṇiniginí, “Nioní gí xwíyíyá yaṇí wiowárímíáo joxí xámi nírímearí áamá nísaníní epírí nání ófínṇí nísimoia unfá nání uowárímíáríní.” uríṇiniginí.’ Ríwamíṇí e níríní eáníní.” nurírí

28 re uríṇiniginí, “Nioní seararíníní. Jono áamá yeáyí seayimixemeanfa nání aríowayá xwfá piaxíyo dání iwiaronfo nání ófínṇí imoṇo eṇagí nání áamá níní aiwí wo Jonomí seáyí e imóníní

nánì xirìgíámani. E nerì aiwì áamá giyí giyí nionì nìxídiro Gorìxoyá xwioxíyo páwiro yarìgíáyí xwíyíá nionì nánì wáí nurìmeipírípì xwíyíá Jono wáí rìmenípimì seáyì e imónìḡagì nánì áamá ayí onípì aiwì Jonomì enì seáyì e imónìḡotì.” urìḡinìgìḡì.

²⁹ Áamá nínì tínì takisí nánì nìgíwí nearáparìgíáyí tínì Jono wáí urìmeiarìḡagì aríá nìwiro nìsanìro Jono wayí umeaiaríná rìpì urìgíánìḡì imónìḡì, “Gorìxoxì wé rónìḡoxì óf nene uyínìḡì yarìḡwaéne nánì imóḡpì xìxenì neamoíḡrìḡì.” urìgíánìḡì imónìḡì.

³⁰ E nerì aiwì Parisiowa tínì ḡwí ikaxí eánìḡpì mewegíáwa tínì Jono wayí oneameainrì sḡwí mìwìḡpa neróná amípì Gorìxo ‘Awa oépayì.’ yaiwíḡpimì ríwí umogíawìḡì.

³¹ Jisaso ámì re urìḡinìgìḡì, “Ewayí xwíyíá pípì nìrìrì áamá agwì ríná ḡweagíáyíḡé áamá wo wo Gorìxo seyíḡé nánì uowárarìḡagì aiwì seyíḡé mìseaimónarìḡíyíḡé nánì ‘Ayínìḡì imónìḡì.’ rìmíḡì? Seyíḡé pínìḡì imónìḡotì?” nurìrì

³² re urìḡinìgìḡì, “Seyíḡé niaíwí rìpiánìḡì imónìḡotì. Niaíwí bia makeríá tḡḡì e nìá neróná niaíwí bḡbiamì ríaiwá re urarìḡotì, ‘Nepiane webí rarìḡagwì aí sepiayíḡé sìmìḡìḡì mìyarìḡotì. Nepiane ḡwapé rarìḡagwì aí sepiayíḡé ámìxíá bì mìyarìḡotì.’ rìnarìgíápiánìḡì imónìḡotì.

³³ Seyíḡé re egíápì nánì ewayí xwíyíá apì seararìḡìḡì. Seyíḡé Jono wayí nìneameaia warìḡo nìbìríná aiwá naḡì mìḡpa erì inìḡí wainí mìḡpa erì yarìḡagì sḡwí nìwìḡro nánì ‘Áamá royí imó xìxéroarìḡoríḡì?’ rarìgíárìḡì.

³⁴ Seyíné áamá imóniṅáoni eni nìbíríná aiwá niri iniḡḡ niri yariṅagi nìnanìro nánì re rariḡárinì, ‘O aiwá enì nerì nariṅorinì. Iniḡḡ wainì eni nariṅorinì. Áamá takisì nánì nìḡwí nearápariḡáwa t́nì áamá íwí yariḡá wíniyí t́nì nìkumìxìnì emeariṅorinì.’ rariḡárinì.

³⁵ E nerì aiwí oxí apìxí wínì wínì dḡḡ píránḡḡ nenḡwìpero Jono t́nì nionì t́nì nánì ‘Awaú nanḡ yariṅi.’ yaiwiarìḡárinì.” urìṅinìḡinì.

Íwí inarìḡ wímì yokwarìmì wiṅḡ nánìrìnì.

³⁶ Áamá Parisi wo Jisasomì yariḡḡ re wiṅinìḡinì, “Joxì ananì nionì t́nì ḡḡ anḡyo aiwá nanìréwì?” urìagi Jisaso oyá anḡyo nìpáwiri aiwá nanìrì nánì wìḡḡ yariḡápa xwápìyi nìkírómáná nawínì aiwá naríná re enìḡinìḡinì.

³⁷ Apìxí íwí inarìḡ wí, anḡ apimì ḡweanḡ “Jisaso Parisioyá anḡyo nìḡwearì aiwá narìnì.” rìnarìḡagi aríá e nìwirì sḡḡá t́nì sìxí imìxìnìḡḡ wá iniḡḡ dḡḡ nanḡ eaarìḡḡ bì inìḡíwá nìmeámì anḡ iwámì nìpáwiri

³⁸ Jisaso sìkwí t́ḡḡ e ríwí rìwámìnì éf nìrómáná ḡwí nearíná xegí sḡḡwìrìxí Jisasoyá sìkwí sosáyó nìyori í xegí d́á sepiá t́nì kwìkwìrìmì nerì sìkwíyo kíyí nìmiaúnìrì iniḡḡ dḡḡ nanḡ eaarìḡḡpì niwayìmómáná ḡḡnìf nìwirì e yaríná

³⁹ Parisio, Jisasomì imánf ikaxí uríó apìxí í e wiarìḡagi nìwìnìrì inìmì re rìnìḡinìḡinì, “Áamá ro nepa Gorìxoyá wíá rókiamoarìḡo enánáyí, apìxí íá wiapìyimìxarìḡ nánì xìxenì nìj́á re imónìpaxorìnì, ‘Í apìxí íwí inarìḡ wírìnì.’ yaiwìpaxorìnì.” Parisio inìmì dánì e yaiwìnaríná

40 Jisaso o xwioxíyo dání e yaiwiarinagí adadí níwiri re uriniginí, “Saimone, xwiyá bí oririmini.” urági o re uriniginí, “Nearéwapiyarinjoxini, anani nirei.” urági

41 Jisaso ewayí xwiyá rípi uriniginí, “Ámá womi ámá waú nibiri nigwí urápígísisixini. Wíto K500.00 urápiri wíto K50.00 urápiri neri ninweagíisáná

42 awaú ámi xíomi mīwipa enáná o níwaúmini ayá nurimixiri nigwí mini winjpi nani dñf peá nimori kikiá eniginí. Ayinani awaú go go nigwí mini winjo nani xwapí wimóninijo?” urági

43 Saimono re uriniginí, “ ‘Nigwí K500.00 urápijo, o xwapí wimóninijo.’ nimónariní.” urági Jisaso re uriniginí, “Joxi dñf xixeni neñwiperi rariní.” nuriri

44 apixí t́ámíni níkinimónimáná Saimonomi re uriniginí, “Apixí rí nioní niariní rí sinwí wíneí. Nioní dñxí aníyo fwiapánáyí joxi negí yarinwápa minii iniigí bí síkwí sosáa igíá eánimíni nani miniapíni. E neri aiwí apixí ríyí gí síkwí sosáayo sinwirixí t́ni igíá níneari xegí d́á sepiá ení t́ni níkwírinjoí.

45 Joxi ámá xwiyá báná negí yarinwápi kíyí minímiáuníni. E neri aí í nioní níwíapiri nweááiná dání síkwí sosáayo kíyí nínímiáúga warini.

46 Joxi negí yarinwápa yayí minípa neri raní bí mñíyo mñiwayimóni. E neri aiwí apixí ríyí síkwí sosáayo iniigí dñf naní eaariní bí nñiwayimómáná ǵnií ninjoí.

⁴⁷ Ayínánì nionì re rarìṣì. Í íwí xwapí yagíí aiwí nionì ríxa yokwarímí wíá enagí nánì í nionì nánì xwapí nìwimónìrì nánì naní e niarì. Ámá íwí xwapí mé bì onìmiápi yarígíáyí nionì yokwarímí wíáná ayí nionì nánì enì onìmiápi wimónarìṣìrì. Saimonomì e nurìrì

⁴⁸ apìxímì re urìṣìṣìṣì, “Nionì dìxí íwí yarìṣìyí ríxa yokwarímí síárì.” uráná

⁴⁹ ámá xó tìṣì nawínì nìṣìwéaro aiwá narígíáyí re rìṣìṣìṣì, “Ámá royí íwí yarìṣìyí yokwarímí wípaxonìrì. nìyaiwìrì ríá rarìṣì?” nìrìṣìro e yaríná

⁵⁰ Jisaso apìxímì re urìṣìṣìṣì, “Jìxì dìṣì nìkwíroarìṣì nánì Gorìxo yeáyí rìyìṣìṣìṣì. Ríxa kíkíá néra uí.” urìṣìṣìṣì.

8

Apìxí Jisasomì míraṣì wígííwa nánìrì.

¹ Jisaso Saimono tìṣì aiwá nìṣìrì nìṣìwéarìṣìá ríxa sáá wí óráná o aṣì wíyí wíyo xwíyíá yayí winìpaxí Gorìxo xwíoxíyo míméámí nerì píráṣìṣì umenṣìṣì nánì wáí nurìmerì re urìṣìṣìṣì, “Seyíné íwí yarígíáyí ríwímìṣì nìmamoro nìsanìro ṣìwéáṣìṣì.” urìṣìṣìṣì xó xegí wípìṣìṣìṣì wé wúkaú sìkwí waú o tìṣì nawínì nemero

² apìxí wíwa enì o tìṣì nawínì nemero — Wíwa sìmìxí tígííwamì Jisaso naní imìṣìrì wíwa imító dìṣì xìxéarìṣì tígííwamì mìxí umáṣìrì wiarìṣì wígí yoí ríwarì. Wí Mariaíṣì. Aṣì yoí Magídara dání enagí nánì imì yoí

Magidara dánɔ́ Mariaíyɔ́ wírɛnɛ́nɛ́rɛ́nɛ́. Í Jisaso imɔ́ wé wíúmɛ́ dánɔ́ waú dɛ́nɔ́ xixéroarɛ́nɔ́ mɛ́xɔ́ umáɛ́nowárɛ́nɛ́rɛ́nɛ́.

³ Apɛ́xɔ́ ámɛ́ wí Xusao —O mɛ́xɔ́ ináyɔ́ Xerotoyá bosɛ́wɔ́ worɛ́nɛ́. Omɛ́ xiepí í xegɔ́ yoɔ́ Joanaírɛ́nɛ́. Ámɛ́ wí Sasanaírɛ́nɛ́. Íwa tɛ́nɛ́ ámɛ́ wíwa enɛ́ wigɔ́ nɛ́gwɔ́ tɛ́nɛ́ aiwá bɛ́ imɛ́mɔ́ ero Jisasomɛ́ tɛ́nɛ́ xegɔ́ wiepɛ́sarɛ́nɔ́wamɛ́ tɛ́nɛ́ míraɛ́nɔ́ nɛ́wíayiro númɛ́ wagɔ́árɛ́nɛ́.

Ewayɔ́ ikaxɔ́ witɔ́ siyɔ́ wiáronɔ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

⁴ Oxɔ́ apɛ́xɔ́ obaxɔ́ aɛ́nɔ́ ayɔ́ ayo dánɛ́ Jisaso tɛ́nɔ́ e nánɛ́ nɛ́bɛ́miro awí eánarɛ́nɛ́ o ewayɔ́ xwíyɔ́á rɛ́pɛ́ urɛ́nɛ́nigɛ́nɛ́,

⁵ “Ámá wo o xegɔ́ omɛ́nɔ́yɔ́ witɔ́ siyɔ́ nɛ́wiároa umɛ́nɛ́rɛ́ nánɛ́ nurɛ́ rɛ́xa xwíá yunɔ́ ikɛ́xeárɛ́nɛ́nɛ́ píránɛ́nɔ́ nɛ́wiárorɛ́ aɛ́ wí óyɔ́ piérorɔ́yɔ́ ámá wí óyɔ́ nɛ́purɛ́nɛ́ xwírɛ́nɔ́wɔ́ osaxɛ́ro inɔ́ nɛ́bɛ́rɛ́ mɛ́mánnɔ́ erɛ́ enɛ́nigɛ́nɛ́.

⁶ Ámɛ́ wí sɛ́nɔ́ ínɛ́mɛ́ yapɛ́nɛ́nɔ́nɛ́ xwíá seáyɔ́ e onɛ́miáɛ́ enɔ́yɔ́ piérorɔ́yɔ́ apaxɔ́ mé neráɛ́rɛ́ nɛ́yapɛ́rɛ́ aiwɛ́ inɛ́gɔ́ mɛ́rúnɛ́nɔ́gɛ́ nánɛ́ apaxɔ́ mé yíweárɛ́nɛ́nigɛ́nɛ́.

⁷ Ámɛ́ wí emɔ́ pɛ́pɛ́nɔ́ arɛ́kiárɛ́nɛ́nɛ́ wiáronɔ́yɔ́ emɔ́ pɛ́pɛ́nɔ́yɔ́ dánɛ́ nawínɛ́ neráɛ́mánnɛ́ emɔ́ xenwírárɛ́nɔ́gɛ́ nánɛ́ witɔ́ ayɔ́ urɔ́ enɛ́nigɛ́nɛ́.

⁸ Ámɛ́ wí xwíá nanɔ́yɔ́ wiáronɔ́yɔ́ neráɛ́rɛ́ nɛ́yapɛ́rɛ́ ná nɛ́werɛ́nɛ́ aga dɛ́nɔ́ nɛ́morɛ́ íá mɛ́ropaxɔ́ wenɛ́nigɛ́nɛ́.” Ewayɔ́ xwíyɔ́á e nurɛ́rɛ́nɛ́ re urayɛ́nɛ́nigɛ́nɛ́, “Arɛ́á tɛ́gɔ́áyɛ́né ewayɔ́ xwíyɔ́á rarɛ́nɔ́ rɛ́pɛ́ nánɛ́ arɛ́á ókiarɔ́ nɛ́mónɔ́poyɔ́.” urayɛ́nɛ́nigɛ́nɛ́.

“Ripí nání ewayí xwíyá seararíní.” uríní náníriní.

⁹ Xegí wiepísarínjowa ewayí xwíyá apí mǫkǫpí nání yaríní wíáná

¹⁰ o re uríníniginí, “Xwíyá eníná dání ‘Goríxo xwioxíyo mǫmeámí nerí seamenjweanáríní.’ nírírí ínīmí imónínípi nioní wá searókiamoaríní. E nerí aiwí áamá nioní díní mǫnǫkwíró wigí díní tǫnǫ néra warígáyí nioní ewayí xwíyá nuréwapíyiríná wá rókiamoagí Aisaiaoyí rínínjō nírírí ríwaminí eanǫpa síjwí naníro ará níro nero aiwí mǫkǫpí nání níjǫ imónípírixínírí ewayí xwíyání uréwapíyaríní.

Wití siyí wíaroní mǫkǫpí nání áwaní uríní náníriní.

¹¹ “Ewayí xwíyá mǫkǫpí rípiríní. Wití siyí nání rínínípi ayí xwíyá Goríxoyání imóníní.

¹² Áamá wí siyí óf manǫpámí piéróyíníní imóníní. Ayí xwíyá Goríxoyá ará níwiro aiwí axíná obo nǫbírí ayí xwíyá oyápi díní móáná o yeáyí uyimíxemeanígínírí mǫrǫrakí níwirí xwíyá oyá wigí xwioxíyo dání emí mǫmeámí yáraríníriní.

¹³ Áamá wí wití siyí síjǫ ínīmí yapínínáná seáyí e xwá onímíapi enáná wíaroníyíníní imóníní. Ayí xwíyá Goríxoyá ará níwiróná yayí níwinírí xǫdaníro yaríná xwíyá ná ínīmí pípiníníní mǫwárinagí nání aníní xǫdarígámaní. Xwíyá oyápi xǫdaníro yarínagí nání áamá wí nǫbíro nepa ení neáníro rǫ xǫdarínjōnírí iwamó wíwapíyáná píni wíararígáríní.

14 Ámá wí wítí siyí emí pípíñí aríkiáríníje wiároníyíñíñí imóníní. Ayí ení xwíyíá Goríxoyá aríá níwiro aiwí wigí yarígíápa síní nìxídiróná amípí xwíáyo dájí nání díní obíboxí moro ‘Amípí wí nioní mìnímúropa oniní.’ yaiwiro amípí wí nání níwimóníro ‘Aríge meámíáríani?’ yaiwiro néra nurínáyí wítí emí nerápírí xeríwíríríñí yapí nimóníro aiwá ná nìyínírí aiwí wí yóí yaríñímaní.

15 Ámá wí siyí xwíá naní imóníje wiároníyíñíñí imóníní. Ayí xwíyíá Goríxoyá nání aríá níwiro díní sipí wí mímáxíríñagíá nání míwáramó aníñí díní níkwírooro xáíwí íá nìxíríro neríná aiwá ná wearíñípíníñí imónarígíáríní.” Wiepísaríñowamí ewayí xwíyíá míkípi nání áwaní e uríñínigíní.

Ewayí ikaxí uyíwí nání uríñí náníñí.

16 Awa “Jisaso áamá ayo aníñí yumí winíáríní.” yaiwípíríxínírí ámí ewayí xwíyíá rípi uríñínigíní, “Ámá wo re yaríñímaní. Xegí ramíxí nímíxárorí síxí xwé wá nímearí upíkákwiáraríñímaní. Nímíxárorí xegí sá íkwianwíyo ínímí éxwíroáraríñímaní. Nímíxárománá áamá gíyí gíyí níwíapíríná ananí síñwí winípírí nání aiwá íkwianwíyo seáyí e taríñíríní.” nurírí

17 re uríñínigíní, “Amípí níní ínímí imóníñí aiwí wíá ókíáná níní síñání imónáná áamá níní ‘Tí ayíríani?’ yaiwípíríáríní.

18 Ayínání seyíné píné aríá nínirónáyí aríá píráníñí níríní. Ámá gíyí gíyí nioní xwíyíá

raríná arfá niro dínf níkwírooro nero níjáf bī
nimónírínáyf Goríxo ámi wí mīnī winíñoť. Gíyť
gíyť arfá mīnīpa ero dínf mīnīkwíropa ero
nerínáyf ‘Níjáf rīpī imóníñīnī.’ yaiwinarígáfī aī
Goríxo apī aī ámi nurápīnīñoť.” uríñīnīgīnī.

Jisasomī xínáí tñnī xogwáowa tñnī nánīrīnī.

¹⁹ Jisasomī xínáí tñnī xogwáowa tñnī o tññf
e nánī nībīro ámá xwé obaxť omī epíroyť
wiáríñagfá epówa mīpáwīpaxť enagf

²⁰ ámá wí áwanf re urígáfawīxīnī, “Díxť rínáí
tñnī rīg wáowa tñnī sīñwť rananīro nánī bífamī
bīraiyť ronjoť.” urfagfá aī

²¹ o re uríñīnīgīnī, “Ámá re ñwīxapīgáfá tīyť,
xwīyáfá Goríxoyá arfá wīro xīxenī ero yarīgáfáyť,
ayť gť inókíwáníñf nīrīxťmeáowáníñf imóníñoť.”
uríñīnīgīnī.

*Ipí imeamfkwť yaríñagf samíñf imīxíñf
nánīrīnī.*

²² Íná sáf wīyimī Jisaso tñnī xegť wiepīsaríñowa
tñnī ewéyo nīpīxemoánīro o re uríñīnīgīnī,
“Ipíyo jfārīwámīnī dání oxemoaneyť.” nurīrī
nīmeámī nuro

²³ ipíyo nīmeámī waríná Jisaso rīxa sá wīnífagf
sá wenáná re enīnīgīnī. Rf wīpī xwé wī nīweapīrī
ipíyo nīxemī nuri ewéyo inīgť mīmeámf yaríná
awa rīxa inīgť namīpaxť yaríñagf nainenīmī

²⁴ nuro saīwiárť nīwīmáná re urígáfawīxīnī,
“Neamemearíñoxīnī, neamemearíñoxīnī, rīxa
inīgť namīanī añwī ayorīnī.” uráná Jisaso
nīwiápīnīmearī imíñf yaríñf pīmī tñnī inīgť
reakfkwfī yaparíñf pīmī tñnī mīxť nurīrī “Pfnī

wiárei.” uráná re enjinigini. Píni niwiáritíná iminjé mé nerí iniigé saminjé weárití enjinigini.

²⁵ Ríxa iminjé mé nerí iniigé saminjé weárití éáná o wiepísariṇowami re uriniginini, “Soyiné diṇé minikwíropa pí nání yariṇo?” uríagi awa wáyé ero ududé ero nero re rinigéawixini, “Ámá royé iminjé t́ni iniigé t́ni sekaxé uráná ámáninjé aráa wí royé goráni?” rinigéawixini.

Imfó mǎxé umáínáná odípi iniigé naminjé nánirini.

²⁶ Awa ewépa nímeáa nuro ipí Gaririyo j́ariwámíni anjé bi xegé yoé Gegesayé rininipí t́njé e niwiékínimearo

²⁷ Jisasó nayoari ríxa xwǎyo éf rojáná ámá anjé apimí dánjé wo —Omí imfó wí xixéroarinjorini. Eníná dání iyaxé aiké miyíné néra uri anjé wíyo mṇweapa eri ámá xwáripá t́njé ení ṇweari yarinjorini.

²⁸ O Jisasomí sṇwé níwíniríná xwamiáné níriri Jisasomí agwé ríwámíni níṕkínimeari ímí t́ni re uriniginini, “Jisasoxé, niaíwé Ṇwǎa seáyé émi ṇweanoyáoxé, pí neaimíniri bariṇini? Nioní wauné re rirarinjini, ‘Xeaninjé wí mṇneaikáripáni.’ rirarinjini.” nuriri

²⁹ Jisasó sekaxé “Imfóyiné ámá romí píni níwiárimí úpoyi.” uríé enagi nání Jisasomí e nuriri —O imfó íníná diṇé xixéroarinjé enagi nání xegé ámá omí fá níxero gwé wírí t́ni ainíxé ikasáa ininjé wírí t́ni níjiro awí menṇweanagáa aiwí gwé jíápi naríkiárimí imfó ámá diṇé meanje nání sayá níméra wayarinjorini.

³⁰ Omi Jisaso yarɪɲɪ re wiɲɪnigɪnɪ, “Segɪ yoɪ pɪxɪnɪ?” urɪagɪ imɪowa xwé obaxɪ mɪrónɪɲagɪa nánɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “Negɪ yoɪ Rijonɪyɪ —Yoɪ mɪkɪ ayɪ mɪxɪ nánɪ xwé obaxɪ gwɪ mónarɪgɪá nánɪrɪnɪ. Yoɪ e rɪnɪɲwɪnɪ.” nurɪro

³¹ waunɪ rɪxɪɲɪ re urayɪgɪawixɪnɪ, “Joxɪ none mɪxɪ nɪneamáɪnowárɪrɪná sirɪrɪkɪ yoparɪ bɪ mimónɪɲɪyɪ tɪɲɪ e Gorɪxo xeanɪɲɪ neaikárɪnɪe nánɪ mɪxɪ mɪneamáɪnowárɪpanɪ.” nurɪro

³² odɪpɪ xwé obaxɪ dɪwɪyo wiároárɪnɪɲagɪa nɪwɪnɪro waunɪ re urɪgɪawixɪnɪ, “Imɪone odɪpɪyo rɪwɪmɪnɪ oxɪxérópoyɪnɪrɪ sɪɲwɪ neanɪrɪréɪnɪ?” urɪagɪa o xe oé́poyɪnɪrɪ sɪɲwɪ wɪnáná

³³ imɪowa áamá omɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ nuro ámɪ odɪpɪyo xɪxéroáná re enɪnigɪnɪ. Odɪpɪ ayɪ imegɪ aɲɪnɪ omɪfáyɪ sapɪpanɪmɪ sɪwá néra ipɪyo nɪpáwɪro pɪyɪ egɪawixɪnɪ.

³⁴ Áamá odɪpɪ awɪ mearoarɪgɪáyɪ wigɪ odɪpɪ e éagɪa nɪwɪnɪro wigɪ aɲɪ apɪmɪ nánɪ éfɪ nuro áamá e ɲweagɪáyɪ áwanɪ urɪro áamá omɪɲɪyo yarɪgɪáyɪ áwanɪ urɪmero wɪáná

³⁵ áamá ayɪ “Pɪ rɪa enɪ?” nɪyaiwɪro sɪɲwɪ wɪnanɪro nánɪ nɪbɪro Jisaso tɪɲɪ e nɪrémoro wenɪɲɪ éfáyɪ wɪnɪgɪawixɪnɪ. Áamá imɪó xɪxéroarɪɲo riwo aikɪ yɪnɪrɪ dɪɲɪ sɪxɪ yɪnɪrɪ nemáná Jisasoyá sɪkwɪ tɪɲɪ e éfɪ ɲweanagɪ nɪwɪnɪro wáyɪ nero yarɪná

³⁶ áamá Jisaso imɪó mɪxɪ umáɪnowárɪagɪ sɪɲwɪ wɪnɪfáyɪ Jisaso imɪó sayá mearɪɲomɪ píránɪɲɪ wɪmɪxɪfɪ nánɪ repɪyɪ nɪwɪróná

³⁷ áamá ayɪ nɪnɪ aɲɪ Gegesa dánɪyɪ tɪnɪ áamá

añf apimi midimidáni ηweagfáyf tñi wáyf xwé
nikáriniro nán Jisasomi waunf re urigfawixini,
“ ‘Nene pñi nñeawiárim ouni.’ neaimónariní.”
uráfá o ámi ewéyo nípíxemoánri umñri
yaríná

³⁸ áamá imfó mñx umáinfo waunf rñxñf “ ‘Nioni
tñi owaiyi.’ nimónariní.” urarñagf aí Jisaso
xegf añf e nán nurowárr re urññigñi,

³⁹ “Dñx añf e nán nur Gorixo siípi nán dñx
ámáyo repñf nñwir ηweari ui.” uráfá o Jisasomi
pñi nñwiárim nur añf apimi nñpimñi Jisaso
wiípi nán repñf wiemenñigñi.

*Apñx ragf anñf pwarñf wími nanf imñxñi
miáf penf wími nanf imñxñi enf nánñi.*

⁴⁰ Jisaso ámi ipiyo jfariwámñi iwiékñimeááná
ámá obaxf e epñroyf ero o nán xwayf nanri
ηwearo egfáyf omi yayf nñwiro yaríná re
enñigñi.

⁴¹⁻⁴² Áamá ámíná wigf rotú añf wiwá menweañf
wo —O xegf yoí Jairasorñi. Miáf ná wímiñi
xanorñi. O nñbir Jisasoyá sñkwf tññf e
nñpñkñimeari xfo xegf miáf —Í xwiogwí wé
wúkaú sñkwf waú imónññirñi. Í rñxa nñpémñri
yarñagf nán xano Jisasomi waunf rñxñf re
urññigñi, “Gf miáimi nanf imñxñi nioni tñi gf
añfyo nán nñwanñréwi?” uráfá o “Ananññi.”
nurñi awaú óf e waríná áamá e epñroyf egfáyf
nuxfdñro Jisasomi ñkwñkwierf waríná

⁴³ apñx wí —Í xegf ragf anñf pwaríná
xwiogwí wé wúkaú sñkwf waú múronññi.

Ámá obaxí naní imíxaníro nīyayiríní aí naní wí mimóníníriní.

44 Í “Jisasoyá iyááyoni amáí nírónírínáyí, ámí naníimónímíiní.” nīyaiwia nīxídirí ríwími dání oyá iyá síríwíyo amáí rónáná re eníniginí. Ragí aníní pwarínípi yeáyí sikiáríníniginí.

45 Yeáyí sikiáráná Jisaso re riníniginí, “Amáí go nírónígoí?” ríagi amá níní “Oweoi, nionímaní. Nionímaní.” nīra waríná xegí wíepísaríní wo Pitaoyí rinínjo re uríniginí, “Neamemearínioxíní, amá epíroyí nīsīro íkwíkwierí nīsiga warínjoí.” uríagi aiwí

46 Jisaso re riníniginí, “Nepa amá wo amáí nírónígoí. Nígí ení eáníní bī níníwárimí amá womí naní imíxíagi nainenírí nání raríníní.” ríagi

47 apíxí í yumíí mepaxí wimóníagi nīwínírí óf néra anwí e nībírí oyá símímaníríwámíní nípíkínímearí oxí apíxí níní sīnwíyo dání wá re rókiamóníniginí, “Níiní gí ragí aníní pwarínjagi nání Jisasomí amáí róníní. Omí amáí níróníríná ríxa naní imóníní.” uríagi

48 o re uríniginí, “Miaé, jíxí díní níníkwírorí nání naní imóníní. Ámí ayá mīsinípa nerí kikiá néra uí.” nurírí

49 síní ímí e uraríná amá wo rotú aní menweanoyá aní e dání nībírí omí re uríniginí, “Uréwapíyarínjomi síní ayá wí murínjweapaní. Díxí miáí ríxa péiniginí.” uríagi

50 Jisaso ará e nīwirí re uríniginí, “Díxí miáí péí aiwí wáyí mepaní. Nioní díní nīkwíróánáyí, í amí naní imónínínjoí.” nurímí nurí

51 anjyo nipawiríná áamá wí nawíní opáwianeyínirí sñwí mñwínipa nerí sa xegí wiepísariñí Pitao tñí Jono tñí Jemiso tñí miáími xínái tñí xano tñí ayí tñíní nipáwiro

52 áamá nñí ñwí earo ámixíá mero yarñagíá nání Jisaso re urññigíñí, “Ñwí eaarígíá pñí wiárípoyí. Níperí mñweníñí. Sa sá wení.” uráná

53 ayí “Í ríxa piyíxíñí.” niyaiwiro nání rípiá uríagíá aí

54 o íyá wépámi íá nímáxírímáná ímí tñí “Miá ríxíñí, wiápñímeaí.” uráná re eññigíñí.

55 Miáí ámi dñí sixí wínáná apaxí mé wiápñímeanñigíñí. Ríxa wiápñímeaáná Jisaso xaniyaúmi “Aiwá bñ umeaípiyí.” uríagí

56 ayaú ududí ikáríñíagí Jisaso ñwí ikaxí re urññigíñí, “Aípagwí nioní éapí nání áamá wíyo áwaní murípaní.” urññigíñí.

9

Wiepísariñíyo eñí sixí weámíxowáríñí sekaxí uríñí eñí náníñí.

1-2 Jisaso xegí wiepísariñí wé wúkaú síkwí waú awamí “Awí eánípoyí.” nuríñí awa simíxí xíxegíñí naní imíxípiñí nání ero imíó nñí míxí umáñnowárípiñí nání ero epírfá nání kwíyí bñ nñwírí eñí sixí eáníñí bñ nñweámíxowáríñí re uowárññigíñí, “Soyíné aní ayí ayo nemero Goríxo xwioxíyo mñmeámí nerí seamenñweaní nání wáí urímero simíxí yarígíáyo naní imíximero éríxíñí.” nurowáríñá

3 re urññigíñí, “Amí amí wagwí wagwí nuro uríñípiñí nání segí amípi bñ nñmeámí mupaní.

Eranḡrani, íá árupianḡrani, aiwáraní, niḡwḡrani, iyḡá wúkaúraní, niḡeámi mupani.

⁴ Wáḡ nemerḡná anḡ bimí niḡémorḡnáyḡ anḡ iwamḡó nuro páwíḡáyo wéḡriḡni. Ríxa áamá anḡ apimi ḡweagḡáyo nuréwapḡyimáná anḡ axiwámni niḡweagḡísáná ‘Ámi anḡ bimí nání owaiyḡ.’ niyaiwirḡnáyḡ anḡ axiwámí dání pḡni niwiárími úḡisixḡni.

⁵ Wáḡ nurimerḡnáyḡ anḡ bimí niḡémorḡná áamá e ḡweagḡáyḡ ‘Negḡ anḡ tíyo íwipḡpoyḡ.’ miḡearḡpa éánáyḡ, áamá ayḡ diḡḡ ‘Newanḡene ikáriniḡwáyḡ nání awaú nene nání ámi mḡbḡpa epḡsi nání iyḡ riḡárḡi?’ yaiwipḡri nání siḡwḡyo xwḡá siḡḡ xéniḡpi pḡri wiaikímí niḡárími úḡriḡni.” Sekaxḡ e nurḡísáná enḡáná

⁶ awa omí pḡni niwiárími nuro anḡ bi bimí nání numiro xwḡyḡá nanḡ yayḡ winḡpaxḡpi wáḡ urḡmero simḡxḡ egḡáyo nanḡ imḡxiro néra ugḡawixḡni.

Xeroto Jisaso nání ayá sḡwḡ uroḡḡ nánirini.

⁷ Gapḡmanḡ Xeroto Jisasoyá wiepḡsarḡjowa yarḡḡápi niḡpḡni nání arḡá niwirḡ ududḡ niwinḡri ḡweanḡáná áamá wí emḡmḡ api yarḡḡagḡa nání re nḡra ugḡawixḡni, “Jono xwárḡpáyo dání ríxa niwiápḡniḡearḡ rḡa yarḡni?” nḡra warḡná

⁸ áamá ámi wí re nḡra ugḡawixḡni, “Gorḡxoyá wḡá rókiamoagḡ Iraiḡaoyḡ riḡniḡo, miḡpé anḡnamḡ peyḡḡo ríxa siḡání nimónḡri rḡa yarḡni?” nḡra warḡná áamá ámi wí re nḡra ugḡawixḡni, “Enḡíná Gorḡxoyá wḡá rókiamoagḡá wo ríxa niwiápḡniḡearḡ rḡa yarḡni?” nḡra warḡḡagḡa nání

9 Xeroto ududí nîwinîrî re rîñînigîñî, “Niîwanîñonî ráná Jonomî sîñwî mîñî wákwigíawixîñî. E nerî aiwî áamá nionî aríá e wiarîñá royí goríani?” nîrîrî Jisasomî sîñwî owîñîmîñîrî yayîñînigîñî.

Áamá 5,000 apimî aiwá mîñî wiñîñánîrîñî.

10 O xegí wáí wurîmeiarîgíáwa ámî xîo tîñî e nánî nîbîro wigí nêra ugíápi nánî repîyî nîwimáná enáná o awa tîñîñî nerîmeánîro áamá nîñî pîñî nîwiárîmî nuro wigípi anî wíyo xegí yoí Betísaidayo nánî waríñá

11 oxí apîxí obaxí Jisaso tîñî wiepîsarîñowa tîñî anî apimî nánî pwarîñagíá nîwîñîro númî nuro omî wímeááná o yayî nîwirî xwîyíá “Gorîxo xwioxíyo mîmeámî nerî seamenñewaníá nánî seyíné nîsanîro éñîñîñî.” uréwapîyirî sîmîxí egíáyo nanî imîmîxîmî erî yaríñá

12 wiepîsarîñî wé wúkaú sîkwí waú sogwí nokepá imónáná Jisasomî nîbîro re urîgíawixîñî, “Áamá onî wówî re mîñweañagíá nánî áamá epíroyí egíá tîyí aiwá nîro sá wero epíñî nánî omîñî anî amî amî mîrîñîmenîño nánî uro anî apî apî ikwíróñîñîño nánî uro oépoyî.” uríagíá aí

13-14 o re urîñîñîñîñî, “Aiwá nîpîñî sewanîñoyíñé mîñî wípoyî.” uríagî re urîgíawixîñî, “Negí aiwá xwé menîñî. Bisíkeríá wé wú enáná peyí waúnîñîñî.” nurîro áamá oxí 5,000 e ñweañagíá nánî re urîgíawixîñî, “None nurane aiwá bî mepa neríñáyí, aríge mîñî wianíwîñî?” uríagíá o re urîñîñîñîñî, “Áamá

tíyo re urípoyi, ‘Seyíné áamá 50 50 maxiríní wí e wí e nínweaxa úpoyi.’ urípoyi.” uríagi

¹⁵ awa axípi e uráná áamá níní 50 50 maxiríní wí e wí e nínweaxa nuro nweanáná

¹⁶ Jisaso bisíkerfá wé wú tíní peyí awaú tíní anínami weníní nínániríná aiwá api nání Goríxomi yayí nínwiri kwíkwírímí nerí xegí wiepísarínowa yaní nínwiauþrí míní nínwia waríná

¹⁷ áamá níní níníro agwí ímí uyíáná aiwá níníro e táfípa wiepísarínowa nínmeamero soxí íá wé wúkaú síkwí waú apimí aumaúmí yárigfawixíní.

Pitao “Joxí Kiraisoxíríní.” uríní náníríní.

¹⁸ Sífá wíyo Jisaso xegípi nínweari Goríxomi xwíyíá rírímí nínwiri xegí wiepísarínowa xfo tíní nweanáná o yaríní re winíniginí, “Áamá oxí apíxí níní nioní nání goríní rarínó?” uríagi

¹⁹ awa re urígíawixíní, “Wí joxí nání ‘Jono wayí nínneameaia unjoríní.’ rarínó. Ámí wí ‘Goríxoyá wíá rókiamoagí Iraijaoríní.’ rarínó. Ámí wí ‘Eníná Goríxoyá wíá rókiamoagíá wo ríxa wiápínímeáíriní.’ rarínó.” uríagíá

²⁰ o re uríniginí, “Ayí e níníro aiwí sewanínóyíné nioní nání goríní rarínó?” uríagi Pitao re uríniginí, “Joxí Kiraisoyí rínínjoxí, áamá Isírerene yeáyí neayímíxemearíá nání negí aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí rínínjoxíríní.” uríniginí.

Jisaso áwaní “Nínípikipíríáríní.” uríní náníríní.

21 Pitao e uríagi aí o ɲwí ikaxí nuriri arfá jiyikí nori re uriniginí, “Aga bi onimiápi áamá wíyo muripani.

22 Áamá imóniɲáoni xeaniɲí obaxí níkaripíríarini. Negí Judayí mebaowa tɛni apaxípaniɲí imónigíá xwéowa tɛni ɲwí ikaxí eániɲípi mewegíáwa tɛni nioni ríwí nímóaná wa nípikipíríarini. E neri aiwi sáá wíyau wíyi óráná ámi wiápínimeámíarini.” uriniginí.

23 Xwíyáa rípi eni nowamini urayiniginí, “Áamá goxi goxi ‘Jisasomi ouxídmíni.’ níyaiwirínáyí, re éirixini. Amípi ‘Nioni nígípi nání oemíni.’ yaiwíyí dɛɲí peá nímori re yaiwíríxini, ‘Nioni Jisasomi xídarɲagi nání áamá wí xeaniɲí niri nípikirí níniri aí ayí ananirini.’ níyaiwiri nioni níxídíirixini.

24 Áamá goxi goxi nioni Jisasomi dɛɲí níwíkwírori xídarɲagi nání nípikipíríxini rí xewanɲoxi éf nimenirínáyí dɛɲí níyímiɲí imóniɲí anɲí ɲwearíá nání mearíámani. E neri aiwi áamá goxi goxi éf mimenípa neri ‘Nioni Jisasomi dɛɲí níwíkwírori xídarɲagi nání nínípkirónáyí, ayí ananirini.’ yaiwiarɲí goxi goxi dɛɲí níyímiɲí imóniɲí anɲí ɲwearíá nání mearíarini.

25 Áamá wo nioni míníxídí iyíá fá nígwí amípi emeámíirí nánini néra nurí nímeáísáná xewanɲo anɲíni ikeamónáná oyá amípi anɲí níxíriri ɲweaníaríani? Oweoi!” nuriri

26 re uriniginí, “Áamá nioni nání ayá siniri xwíyáa nioni raríɲápi nání ayá siniri neri nání míníxídípa yarɲí goxi goxi áamá imóniɲáoni ámi

nɪweapɪrɪnáná ikɪnɪŋáonɪ weapɪrɪ wɪ́á nionɪyá tɪnɪ
gɪ́ ápoýá tɪnɪ anɪ́najokwayá tɪnɪ nɪpɪróá weapɪrɪ
emɪ́áonɪ enɪ joxɪ nánɪ ayá nɪnɪrɪ re rɪrɪmɪ́árɪnɪ,
‘Oweoɪ, nionɪyáoxɪmanɪ.’ rɪrɪmɪ́árɪnɪ.

27 E nerɪ aiwɪ wiyɪ́né re rogɪ́á tiyɪ́né
sɪnɪ mɪpepa egɪ́ámɪ enɪ́aná Gorɪxo xwioxɪyo
mɪmeámɪ nerɪ seamenɪweanɪ́apɪ wiyɪ́né sɪŋwɪ
wɪnɪpɪ́rɪ́árɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Jisaso nikɪ́nɪrɪ xegɪ́ bɪ imónɪŋɪ́ nánɪrɪnɪ.

28 E nurɪ́sáná rɪxa sɪ́á wé wɪ́úmɪ dánɪ́ waú wo
óráná o Gorɪxomɪ xwɪyɪ́á rɪrɪmɪ́ wɪnɪ Pitaomɪ
tɪnɪ Jonomɪ tɪnɪ Jemisomɪ tɪnɪ nɪwɪrɪmeámɪ dɪ́wɪ
xwé bɪmɪ nánɪ nɪyɪro

29 o Gorɪxomɪ xwɪyɪ́á urarɪ́náná re enɪnɪgɪnɪ.
Xegɪ́ sɪ́mɪmanɪ́ xegɪ́ bɪ írɪrɪ rapɪrapɪ́ yɪ́nɪŋú enɪ
apɪ́á werɪ ápɪanɪwɪ́nɪŋɪ́ xwɪnɪ́á earɪ nerɪ enɪ́aná re
enɪnɪgɪnɪ.

30 Ámá pɪ́né o tɪnɪ nawɪnɪ xwɪyɪ́á rarɪ́gɪ́íwaúyɪ́
—Awaú Gorɪxoyá wɪ́á rókɪamoagɪ́íwaú Moseso
tɪnɪ Irajao tɪnɪrɪnɪ.

31 Awaú ikɪ́nɪgɪ́íwaú éɪ nɪrónapɪrɪ Jisaso tɪnɪ
o xwɪ́á tɪ́yo pɪ́nɪ nɪwɪárɪmɪ́ ámɪ anɪ́namɪ nánɪ
nɪpeyɪrɪ́náná Jerusaremɪ́yo perɪ́ ámá nɪyonɪ nánɪ
wɪ́írɪ enɪ́ápɪ́ nánɪ xwɪyɪ́á rɪ́narɪ́náná

32 Pitao tɪnɪ nɪkumɪ́xɪnɪrɪ emearɪ́gɪ́íwaú tɪnɪ
xámɪ sá winarɪ́ŋagɪ́ sá wegɪ́áwa, sainɪ́owa
nɪwɪápɪ́nɪmearo wenɪ́ŋɪ́ é́áyɪ́ wɪnɪ́gɪ́awɪ́xɪnɪ.
Jisaso ikɪ́nɪŋo ronagɪ́ nɪwɪnɪ́ro ámá nawɪnɪ
rogɪ́íwaú enɪ nɪwɪnɪ́ro

33 awaú Jisasomɪ rɪxa pɪ́nɪ nɪwɪárɪmɪ́ wanɪrɪ
yarɪ́ŋagɪ́ nɪwɪnɪ́ro Pitao dɪ́ŋɪ́ nɪpɪkwɪnɪ mɪmó
“Píoɪ urɪ́mɪ́nɪ?” nɪrɪnɪrɪ Jisasomɪ úrapɪ́ xwɪyɪ́á

re uriniginini, “Neamemearinoxini, none re ninwearina nanirini. Anj pipaki wikaú wí, joxi nani wiwayi, Moseso nani wiwayi, Irajao nani wiwayi oseamiriyaneyi.” nuriri

³⁴ sini e urarina agwi wi niyapiri awami ritf wiminiri yarinqagi niwiniro wayi yarina

³⁵ agwi apimi dani xwiya bi re riniginini, “Gí niaiwi royo, niwaninoni rípeanjaomi ará wípoi.” rana

³⁶ weninji éfayi winigfawixini. Jisaso xegí xewini roqagi niwiniro xwiya marí wiwaninowa sinwi winíapi nani ina ama wíyo awanj muripa egfawixini.

Íwí imó dinj xixéroarinj womi nanj imixinj nanirini.

³⁷ Sá e wegíawa wíapi tñi niwiápnimeami dífwo wepana oxí apixí obaxí epíroyí egíayí o tñi órórí niniro

³⁸ ama api epíroyí egíapimi dani wo niwiápnimeari ráiwa re uriniginini, “Nearéwapiyarinoxini, gí iwomi sinwi owininiri nani wauní rixinj rirarinini. O gí niaiwi ná wonirini.

³⁹ Imó xixéroána o makirfwi nimori rixa meanj neari móána sinapixwíní iwéniri meákíkwíá eri yarina omi xwirixwiríá nikixerí rixa ayápiní mewínarinqagi niwinirina pñi wiárarinirini.

⁴⁰ Dixí wiepisarinowami wauní rixinj ‘Imó gí iwomi xixéroarinjyí mixí umáinowárpoyí.’ urá enqagi aiwi awa wí e epaxí menini.” uragi

⁴¹ Jisaso re riṅṅinigiṅi, “Ámá agwṯ tiyṯné ṇweagṯáyṯné, nionṯ dṯṯṯ minṯkwṯropa ero xerwṯnṯ moro yarṯgṯáyṯné, ‘Jisaso íníná renṯnṯ nene tṯnṯ nṯṇwearane arṯrá neainṯárṯnṯ.’ riṯaiwiarṯṇoṯ?” nṯrṯrṯ xanomṯ re urṯṅṅinigiṅi, “Dṯxṯ íwo aṇwi re nṯimeámi bei.” urṯagi

42 íwomí síní nìmeámí baríńá imfó meanf
eáńá siriríńwí nérá piéróagí aí Jisaso imfomí
míxí numáinowárimáná niaíwomí nanf
nìwimíxirí ámí xanomí miní winíniginí.

⁴³ Mini wiáná áamá níní Gorixoyá ení eániní Jisaso épi nání ududí nero “Ayikwirani?” yai-wigíawixiní.

Ámí áwaní “Ninipikipíríríní.” uríní náníríní.

Ámá níní Jisaso yarínípi nání ududí yaríná o
wiepísarínówamí re uríníniginí,

44 “Píráninǵ arǵá nípoyi. Nioni arǵá enǵyo searémooarǵini. Anǵnamǵ dánǵ áamá imóninǵaóni áamá wíyo miyǵ nurǵpǵrǵárini.” urǵagi aiwi

⁴⁵ awa xwiyáa apí Gorixoyá diŋí tŋni ínimi
imóniŋagí nání pírániŋí njiá mimónipa nero
míkŋpí nání yariŋí wianri éfáy wáy nŋwiro
nání masísá wigíawixni.

“None go go seáyi e imóniríenīoi?” rinigfá
nánirini.

⁴⁶ Wiep+sariŋowa xim+ximʔ ninro “None go go seáyɪ e imónrʔenŋoʔ?” rɪnarʔná

⁴⁷ Jisaso wigí xwioxíyo adadí nìwirì awa e
yaiwiarìṅagíá nìwìnìrì nánì niaíwí bì nìmearì
xífo tíṅí e éí nurárìrì

48 awamɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá woxɪ goxɪ goxɪ nionɪ nɪnɪxɪdɪrɪ nánɪ nɪáɪwɪ rɪpɪmɪ peayɪ mɪwɪánɪ wéyo nɪmerɪnáyɪ apɪmɪnɪ mɪmearɪŋɪnɪ. Nionɪ enɪ wéyo nɪmerɪ gɪ ápo nɪrowárénápɪŋomɪ enɪ wéyo umerɪ yarɪŋɪnɪ. Soyɪné woxɪ ‘Nionɪ awamɪ ínɪmɪ nɪwúrɪnɪrɪ sanɪ ourápɪmɪnɪ.’ yai-winarɪŋo oyɪ seáyɪ e imónɪŋorɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“Ámá mɪdánɪ mɪró segɪ tɪámɪnɪ imónɪgɪáyɪrɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

49 Wiepɪsarɪŋɪ Jono re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Neamemearɪŋoxɪnɪ, none ámá wo yoɪ joxɪyá nɪrɪrɪ imɪfó mɪxɪ umáɪnowárarɪŋagɪ sɪŋwɪ nɪwɪnɪrɪná o none mɪneaxɪdɪpa nerɪ yarɪŋagɪ nánɪ mepa oenɪ urɪŋwanɪgɪnɪ.” urɪagɪ áɪ

50 Jisasɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá orɪwámɪ dánɪ mɪró segɪ tɪŋɪmɪnɪ imónɪŋorɪnɪ. Ayɪnánɪ e mepa oenɪrɪ pí nánɪ urɪgɪawɪxɪnɪ?” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“Omɪ mɪranɪ mɪwɪpa oyaneyɪ.” rɪgɪáyɪ nánɪrɪnɪ.

51 Rɪxa Gorɪxo Jisasomɪ anɪnamɪ nánɪ wɪrɪménápɪnɪ anɪwɪ e imónɪŋáná Jisasɪ dɪŋɪ “Nionɪ Jerusaremɪyo nánɪ oumɪnɪ.” nɪkwɪrómɪ nurɪná

52 xwɪyɪá yanɪ wɪowárɪfɪ wɪ xɪomɪ xámmɪ umeapɪrɪ nánɪ urowáráná awa nuro anɪ ámá wigɪ yoɪ Samariayɪ —Ayɪ Isɪrerɪyɪ tɪnɪ xepɪxepá rónɪgɪáyɪrɪnɪ. Ayɪyá anɪ bɪmɪ nɪrémoro Jisasɪ rɪwɪyo bɪnɪ nánɪ amɪpɪ píranɪŋɪ imɪxanɪro éfáyɪ

53 ámá anɪ apɪmɪ ŋweáyɪ Jisasɪ Jerusaremɪ nánɪ umɪnɪrɪ yarɪŋagɪ nɪwɪnɪro “Mɪranɪ bɪ owianeyɪ.” mɪwimónɪ yarɪŋagɪ

54 xegí wiep̄sar̄iṅí Jemiso t̄n̄i Jono t̄n̄i e n̄iwin̄iri Jisasom̄i re ur̄iḡf̄isix̄in̄i, “Ámin̄áox̄in̄i, yawawi ‘Gor̄ixo an̄ṅnam̄i dán̄i r̄íá n̄imam̄ówár̄enap̄ir̄i áamá t̄íyo r̄íá n̄in̄i nán̄i anan̄i our̄ṅpiȳi.’ r̄isimón̄ar̄in̄i?” ur̄aḡí aí

55 o n̄ik̄in̄imón̄ir̄i awaú̄m̄i m̄ix̄í “E m̄ir̄ip̄an̄i.” nur̄im̄i

56 an̄í am̄i bim̄i nán̄i uḡf̄awix̄in̄i.

Ámá “Or̄ix̄ídim̄in̄i.” ur̄iḡíá nán̄ir̄in̄i.

57 Óíyo war̄íná áamá wo Jisasom̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Am̄i ḡim̄i jox̄i ú̄m̄i nion̄i en̄i núm̄i r̄ix̄ídim̄em̄f̄ar̄in̄i.” ur̄aḡí

58 o áamá roȳí en̄í neán̄ir̄i n̄ix̄ín̄ir̄fen̄iṅ̄oin̄ir̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “S̄f̄w̄í saȳí xeḡí sir̄ir̄ik̄í sá wen̄fa nán̄i t̄ṅ̄ir̄in̄i. In̄í en̄i xeḡí yéw̄í t̄ṅ̄ir̄in̄i. E ner̄i aiw̄í áamá imón̄iṅ̄áon̄iyá sá wém̄fa nán̄i an̄í wí men̄in̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

59 Ám̄i wom̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Jox̄i n̄ix̄ídēi.” ur̄aḡí o re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Xám̄i xe nur̄i ḡí ápo péáná xw̄f̄á oweyár̄in̄ir̄i s̄iṅw̄í nan̄ir̄ir̄é̄in̄i?” ur̄aḡí aí

60 o re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámá nion̄i d̄iṅ̄í m̄in̄ikw̄t̄ropa yar̄iḡíáȳí aȳí en̄i áamá piȳín̄iṅ̄í imón̄iṅ̄aḡíá nán̄i wiḡí áamá péáná xw̄f̄á oweyár̄in̄ipoȳin̄ir̄i s̄iṅw̄í win̄t̄ir̄ix̄in̄i. E ner̄i aí jox̄i xw̄iȳf̄á Gor̄ixo xeḡí xwiox̄íyo m̄imeám̄í ner̄i umeṅwean̄íá nán̄ip̄i am̄i am̄i wáf̄ ur̄im̄é̄ir̄ix̄in̄i.” ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i.

61 Ám̄i áamá wo n̄ib̄ir̄i re ur̄iṅ̄in̄iḡin̄i, “Ámin̄áox̄in̄i, nion̄i r̄ix̄ídim̄em̄f̄in̄i. E ner̄i aiw̄í

xámi xegí á máyo nurí yayí owiemeniri síṇwí naneí.” uríagi aí

⁶² Jisaso ewayí xwíyá rípi uríṇiniginí, “Ámá omíṇí mearíṇí wo níkinimóniri ríwími dání síṇwí anána xó omíṇí mearíṇípi xixení waríṇímaní.” nuríre uríṇiniginí, “Joxí ení díní níníkwírori níníxídíísáná ámi níkinimóniri amípi joxí píni wíaríyí meáminiri nání díní nímori nerínáyí, omíṇí Goríxo nání píraníṇí míwiipa erí oyá xwíoxíyo páwipaxí mepa erí imóníṇiní.” uríṇiniginí.

10

Ámá 72 nírféari yaxwí uowárapíṇí nániríní.

¹ Jisaso e nurímáná ámá ámi wíyo 72 nírféari aṇí xó unfá ayí ayo nání waúni waúni xámi umeapíri nání nuowárapíri

² re uríṇiniginí, “Ámá nioní xwíyá yaṇí seaiapowáráyí, ayí aiwá yóí pírpírí níniri mínipaxíníṇí imóniní. E nerí aiwí ámá seyíné aiwá apí mípíri nání obaxí mimóníṇoí. Ayínání Goríxo ámá wíni ení aiwá mípíríníṇí nímóníro xwíyá yayí winipaxípi yaṇí wiowárpíri nání yaríṇí wípoyí.” nuríre

³ re uríṇiniginí, “Soyíné óí nioní searíáyo úpoyí. Ámá wísíwí sayí sipísipí roanarígápáníṇí seaipíríe nání searowáraríṇiní.” nuríre

⁴ re uríṇiniginí, “Nuróná nígwí wowí bírani, íá árupiaṇí wúrani, síkwí súrani, nímeámi mupani. Óí e á máyo níwíniríná yayí níníro e éf míṇweapaní.

5 Anj wiwámi nípáwiríná yayf niwirí xámi re uríírixini, ‘ “Seyíné Goríxoyá diñf tñi niwayiróniro onjweápoi.” neaimónarini.’ uríírixini.

6 Anjwámi xiáwo saníño imóníñagi niwíniríná xwiýfá yayf niwiríná e uríápi mídídí mikíxepani. Anj xiáwo saníño mimóníñagi niwíniríná yayf api mídídí wikíxérixini.

7 Anj giwi giwámi nípáwiro niñwearíná aiwá tñi iniígf tñi seaiapfápi anani nñiro ñweáírixini. Ayf rípi nánirini. Ámá nígwí omíñf neríná nígwí meaarígfápa soyíné wáf nemero nioní omíñf nñiiríná iniígf tñi aiwá tñi seaiapfáyf nígwíníñf wayfá nípírfárini.” nuríí xegf wiepísaríñowa aiwá oneaiapfóyiniñf anj wiwá wiwámi emepírixiniñf ámi re uríñinigini, “Anj wiwámi nípáwiro ñweáíiwámi dánf anj axípmi ámi wiwámi ñweaníro nánf mupa éírixini.

8 Anj gípi gípmi nírémoríná aiwá mírañf seaianíro ‘Anjyo nánf eñi.’ nisearími úfáyo númi nuro pí pí aiwá seaiapfápi sa anani nírírixini.

9 Anj apimi simíxí yarígfáyo nañf wimíxiro ‘Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí pírániñf seamenñweanfá añwi ayo enagi nánf nisaníro ñweáírixini.’ uríro éírixini.

10 E nerí aiwi anj gípi gípmi nírémoríná ayf niseairímeámí wigf añfyo nánf míseaupa éáná nuro óf anj apimi nánf iníñfymí dánf re uríírixini,

11 ‘Seyíné diñf re mopíri nánf, “Goríxo xwioxíyo mímeámí nerí pírániñf

neamenɛweáminiri éf aiwi nene api nánì mìnèaimónarɛɛɛɛ nánì xfo xeanɛɛɛ neaiapɛnɛfárɛnɛ?” yaiwipɛrɛ nánì xwɛá sikɛ segɛ anɛ rɛpimi dánɛ aí negɛ sikwɛyo xénɛɛɛpɛ pɛrɛ wiaíkímɛ seasiarɛɛwinɛ. urɛfɛrɛxɛnɛ.” nurɛrɛ

¹² re urɛɛɛnigɛnɛ, “Nionɛ aga nepa seararɛɛnɛ. Gorɛxo áamá nɛyonɛ mí ómómɛximɛ enɛáyimi áamá anɛ Sodomɛ ɛweaagɛáyɛ —Enɛíná Sodomɛ ɛweaagɛáyɛ rɛánɛ nɛkíróa warɛɛɛɛɛɛ Gorɛxo anɛnamɛ dánɛ rɛá mamówáráná nɛyonɛ rɛá nɛɛɛnigɛnɛ. Sɛá ayimi ayo Gorɛxo xeanɛɛɛ xwé nɛwirɛ aiwi áamá soyɛné arɛá mɛseá xe óupoyɛnɛrɛ sɛɛwɛ seaneáyo Gorɛxo xeanɛɛɛ nɛwirɛnɛ Sodomɛ ɛweaagɛáyɛ rɛnɛɛɛ winɛnɛápi tɛnɛ xɛxɛnɛ winɛnɛámanɛ. Seáyɛ e múronɛfárɛnɛ.

Anɛ bi bimɛ ɛweáyɛ xɛomɛ dɛɛɛ mɛwɛkwɛroarɛɛɛɛ uréwapɛɛɛɛɛ nánɛrɛnɛ.

¹³ “Isɛrɛɛɛɛné ‘Gorɛxo nene nánì aga wimónarɛnɛ.’ yaiwinarɛɛɛɛɛ aí xeanɛɛɛ o seaikárɛnɛápi ayɛkwɛ menɛɛɛ nánì dɛɛɛ sɛpɛ oseainɛ. Isɛrɛɛɛɛné anɛ yoɛ Korasinɛɛɛ rɛnɛɛɛyo ɛweaagɛáyɛné tɛnɛ anɛ yoɛ Betɛsaida ɛweaagɛáyɛné tɛnɛ aweyɛ! Sɛá wɛyi seyɛné majɛá seaórɛnɛfárɛnɛ. Émáɛ anɛ yoɛ Taiayɛ rɛnɛɛɛyo ɛweáyɛ tɛnɛ Saidonɛɛ rɛnɛɛɛyo ɛweáyɛ tɛnɛ emimɛ nionɛ seaíwapɛɛɛɛɛ sɛɛwɛ nɛwinɛro sɛɛwirɛɛɛ, ayɛ enɛíná nɛsanɛro iyɛá írɛkwɛ wú pánɛro rɛá uráwɛyo iwíeánɛro yanɛrɛ egɛfárɛnɛ.

¹⁴ Gorɛxo áamá nɛyonɛ xeanɛɛɛ winɛáyimi xeanɛɛɛ Taia ɛweáyo tɛnɛ Saidonɛ ɛweáyo tɛnɛ winɛápi tɛnɛ seyɛné seaikárɛnɛápi tɛnɛ axɛpɛ

imónínfámani. Seyíné seaikárinfápi seáyí e múronfáriní.

¹⁵ Isireriyíné, Kapaneami ηweáyíné ‘Gorixo anínamí nání níneameámí neayínfáriní.’ nīyaiwiro seáyí e rīyarīñoi? Ríá anīñf wearīñfyo nīseamamówárinfáriní.” nurírí

¹⁶ wiepīsarīñfyo ámí re urīñiniginí, “Ámá gīyf gīyf soyíné wáf urīmearíná arfá seaífáyf nioní ení arfá niarīñoi. Gīyf gīyf arfá mīseaiपा éfáyf nioní ení arfá mīniarīñoi. Nioní arfá mīnīपा éfáyf Gorixo, nīrowárēnapīñomi ení arfá mīwīarīñoi.” urīñiniginí.

Ámá 72 imónīgáfáwa ámí Jisasomí wímeagáfá nániríní.

¹⁷ Ámá 72 urowárapīñfyo ámí dīñf yayf nīyaiwīa nībīro Jisasomí nīwímearo re urīgáfawixíní, “Ámínáoxíní, ámá imfó dīñf xīxéroarīñfyo aí none yof joxiyá nīrīrane mīxf umáinowáráná ananí arfá nīneaimí éf warīñoi.” uráfá

¹⁸ o re urīñiniginí, “Soyíné imfóyo mīxf umáinowáráráná nioní Seteno —O imfóyo xīráónīñf imónīñoríní. O ápiarīwínīñf anínamí dání piérónaparīñagi wīnīñaniginí.

¹⁹ Arfá nīpoyí. Nioní ení sīxf eánīñf seaipowárinjá enagi nání soyíné weaxfá tīnī wáré tīnī ananí xórórí ero Seteno, fwf oépoyínírí seaīwapīyarīñomi ananí xórórí wiro epaxíríní. E yaríná wí xwíríá seaikīxenfámaní.

²⁰ E nīsearírí aiwí imfó xīxéroarīñfyo mīxf umáinowáráná arfá nīseairo éf warīgáfá enagi nání seáyí e nīmónīro yayf mepaní. Sa rīpí

nániní yayí époyí. Anínamí íkwí áamá wé róniníyí nání n̄wirárininínamí segí yoí ení n̄wirárininíagí nání yayí époyí.” uriníniginí.

Gorixomí seáyí e umení nániríní.

²¹ Kwíyí Gorixoyápi ukikayonagí nání axíná yayí seáyími dání nerí Gorixomí re uriníniginí, “Gí ápoxiní, xwá imíxirí anína imíxirí enoxiní, wiep̄sarín̄owa yarígá apí nání áamá seáyí e nimóniro ‘Nioní nígípi d̄iní r̄íxa n̄j̄á imónin̄áoní nání go níwap̄yin̄j̄oi?’ r̄in̄áyo joxí yumí wirí áamá ‘Nioní n̄iaíwon̄in̄j̄í nimónirí maj̄á imónin̄áoní nání ananí níwap̄yií.’ r̄in̄áyo joxí wá rókiamorí yarín̄oxí enagí nání seáyí e r̄imearin̄iní. Ápe, joxí ‘E oem̄iní.’ simónarin̄agí nání rarín̄iní.” nurí

²² re riníniginí, “Gí ápo amípi xwá r̄irími n̄iríminí yan̄wá nání f̄an̄in̄j̄ niep̄x̄n̄iasin̄r̄iní. Áamá wo Gorixomí xewaxo nání x̄ixení n̄j̄á mimóniní. Gí áponí x̄ixení n̄j̄á imóniní. Áamá wo ápo nání ení n̄j̄á mimóniní. Xewaxoniní n̄j̄áriní. Áamá ‘Xewaxoní gí ápo nání wá orókiamóm̄iní.’ yaiwíáyí, ayí ení gí ápo nání n̄j̄á imónin̄j̄oi.” n̄irí

²³ n̄ikin̄imónirí xegí wiep̄sarín̄owa wigípi n̄weanagá s̄in̄wí n̄win̄irí awaminí re uriníniginí, “Amípi nioní erí xwíyá r̄irí yarín̄ápi soȳné s̄in̄wí nanayíápi nání Gorixoyá d̄iní t̄iní yayí seáyí e dání seain̄ipax̄r̄iní.

²⁴ Gorixoyá wá rókiamoagá obaxíyí t̄iní m̄ix̄ ináyíyí t̄iní amípi soȳné s̄in̄wí nanarígápi ‘S̄in̄wí ow̄inaneyí.’ n̄ir̄iro aiwí wí s̄in̄wí

m+win+pa ero am+pi soy+ne ar+á niar+g+á+pi
 ‘Ar+á owianeyi.’ n+ri+ro aiw+ wí ar+á m+wipa
 ero yag+ár+ni+. Ay+n+ni soy+ne yay+ seáy+im+ d+ni
 seain+pa+x+ri+ni+.” ur+in+ig+ni+.

*Eway+ ikax+ Samariay+ wo xenw+ wom+ wá
 wian+in+ n+ni+ri+ni+.*

²⁵ Ámá nw+ ikax+ eán+in+pi meweg+á wo “Jisaso
 en+ eán+in+or+ani? Iwam+ó owiwap+yim+ni+.”
 niy+aiwiri+ niwiáp+ni+meari+ re ur+in+ig+ni+,
 “Nearéwap+yari+nox+ni+, nion+ ar+re ner+ di+in+
 niy+im+in+ t+in+áon+ imón+im+ár+ni+?” ur+agi+

²⁶ Jisaso re ur+in+ig+ni+, “Nw+ ikax+ eán+in+pi
 ar+re n+ri+ni+ri+ eán+ni+? Jox+ áa n+ri+or+ná ar+re
 ri+ni+gagi+ roari+in+ri+?” ur+agi+

²⁷ o re ur+in+ig+ni+, “Re n+ri+ni+ri+ eán+ni+, ‘Jox+
 di+x+ Áminá Gor+xomi+ di+in+ six+ nuyiri+ ner+ná
 di+x+ xwiox+ o n+ni+ yay+ osin+ni+ri+ er+ en+ six+
 eán+in+ t+ni+ x+di+ri+ di+in+ t+ni+ píran+in+ wíkw+rori+
 é+ri+x+ni+. Jiwan+inox+ di+in+ sipí inar+in+pa ámá
 jox+ t+ni+ nweag+áy+ n+ni+ en+ ax+pi sin+w+in+ig+ni+.’
 n+ri+ni+ri+ eán+ni+.” ur+agi+

²⁸ Jisaso re ur+in+ig+ni+, “Jox+ xixen+ rar+in+ni+.
 E ner+náy+ di+in+ niy+im+in+ t+in+ox+ nimón+ri+ an+in+
 nwear+ár+ni+.” ur+agi+

²⁹ nw+ ikax+ eán+in+pi mewen+o ámá n+ni+ xe-
 wan+in+o n+ni+ re oyaiwí+poy+ni+ri+ “O nw+ ikax+
 eán+in+pi t+ni+ xixen+ ámá x+o t+ni+ nweag+áy+
 n+ni+ di+in+ sipí niwiri+ ar+rá wiar+in+or+ani?” oy-
 aiwí+poy+ni+ri+ ámi+ yar+in+ re win+in+ig+ni+, “Ámá
 nion+ t+ni+ nawín+ nweanwáy+ gi+y+ri+ani? Ámá gi+y+

nánì nìwaniṅonì dīṅf sīpí inarīṅápa dīṅf sīpí axípi e ninīṅoí?” Yarīṅf e wíáná

³⁰ Jisaso ewayf xwíyá rīpí urīṅinīgīnī, “Ámá wo aṅf yoí Jerusaremīyí pínì nīwíárīmī aṅf yoí Jerikoyí rīnīṅfyo nánì wearíná re eṅinīgīnī. Ámá ámayá amīpí íwí oxaurápaneyínro yarīgíá wa omí íá nīxero xegí rapírapí wiríro iwanṅf mépero ríxa napénimearíná pínì nīwíárīmī ugíawixīnī. Ríxa numáná eṅáná

³¹ apaxípanīṅf imónīṅf wo enī óf axíyīmī nīweríná wenīṅf éyí wīnīṅinīgīnī. Iwanṅf mépéfo daiwo wenagi nīwīnīrī arírá bī mīwí oríwámī dání múronīnīgīnī.

³² Ámí Judayf wigí yoí Ripaiyí rīnīgíáyí wo — Ripaiyf Goríxo nánì rídíyowá yarīgíwámī arírá wíarīgíáyírīnī. Ripaiyí rīnīgíá wo iwanṅf mépéfo weṅe nīrémorí nīwīnīrī aiwí o enī oríwámī dání múronīnīgīnī.

³³ E nerí aiwí ámá Samariayf wo — Samariayf tíní Judayf tíní eṅíná dání xepíxepá rónagíárīnī. Samariao enī aṅf wíyo nánì nuríná wīnīṅinīgīnī. Ámá iwanṅf nearí tío riwo wenagi nīwīnīrī omí wa nīwianīrī

³⁴ aṅwí e nurí iniígí wainí bī tíní raní bī tíní iwanṅf weáfáyo gíní wírí wíá utírí nemáná nīmíeyoarí xegí dogíyo seáyí e nīṅwírárírí nīmeámi aṅf ámá amí amí dání nībírí wéíríxīnīrī mīrīnīṅf wíwámí nánì nurí e mewenjo

³⁵ wíápi tíní íkwí wīníxaú nīroarí anjwámí mearīṅomí nīwírí re urīṅinīgīnī, ‘Ámá romí nīgíwí rīnamí dání píránīṅf méíríxīnī. Rína

anipá imónáná o nání joxí díxí nigwí xwíríá ikíxéánáyí ámi nioní nìbíríná nioníyá xixení mìní siapímíáriní.' uríñiniginí." Jisaso ewayí xwíyíá apí nurímáná

³⁶ ηwí ikaxí eáníñpí mewenomi yaríñí re winíñiginí, "Joxí díní aríre yaiwiaríñiní? Iwaní nearí títomí áamá waú wo nìwíníro aí awa go o títí ηweagíá wóníñí nimónírí arírá winíñiginí?" uráná

³⁷ ηwí ikaxí eáníñpí mewenomi re uríñiniginí, "Áamá nìwíníríná wa nìwianírí naní wiíño o títí ηweagíá wóníñí imóníñiniginí.' nimónariní." uríagí Jisaso "Joxí ení nurí axípi e néra úíríxíní." uríñiniginí.

Mataí tíní xínapí Mariaí tíní náníríní.

³⁸ Jisaso wiepísaríñíyí títí ótyo nuróná aní bimí rémóáná apíxí wí Mataíyí ríníñí aiwá míraní winí xegí anítyo nání nìwirímeámí nurí ηweanáná

³⁹ í xegí xexírímeái Mariaíyí ríníñí nìbírí Jisasoyá síkwí títí e nìηweámáná oyá píné aríá wiaríná

⁴⁰ Mataí aiwá ríyamí emínírí yaríná upupígí winaríñagí nìbírí Jisasomí re uríñiniginí, "Ámínáoxíní, nííní aiwá ríyamí yaríná gí níríxímeái píní níníwiárímí nìbírí 'Ayí ananíríní.' ríyaiwiaríñiní? Í saní nírápíní nání uowárenapeí." uríagí

⁴¹ Ámínáo re uríñiniginí, "Mataíxí, Mataíxí, jíxí díní obíboxí morí amípí obaxí nání ayá síwí rírorí yaríñiní.

⁴² E neri aí jíxí aníḡ miní epaxí imóníḡyí obaxímaní. Aga ná bíníḡníní. Maríaí apí nání dínḡ neyírorí aríá niaríní. Í dínḡ eyíroarínḡpí mídídí míwikíxepa neri jíxí níríḡpí bí urímíméní.” uríníḡníní.

11

Ayí Goríxomí nuríḡná ríḡaxíḡ nání uréwapíyínḡníní.

¹ Jisaso wí e nuri ríxa Goríxomí xwíyíá rírímí níwimáná enáná xegí wiepísarínḡyí wo re uríníḡníní, “Ámínáoxíní, Jono wayí níneameaia wago xegí wiepísarínḡowamí Goríxomí xwíyíá rírímí wípírí nání uréwapíyínḡpa joxí ení e nearéwapíyí.” uríagí

² o awamí re uríníḡníní, “Goríxomí xwíyíá rírímí níwiríná re uríḡríríní, ‘Ápoxíní, “Ámá níní joxíní ḡwíáoxí enagí nání wéyo ríméḡríríní.” neaimónaríní. “Joxí xwioxíyo mímeámí neri neamenḡwearíáḡ síḡání imóníwíníḡníní.” neaimónaríní.

³ Nene aíwá sía ayí ayimí naníwá nání nea-íayíríríní.

⁴ Ámá nene íwí neaííáyo yokwarímí wííagwí nání joxí nene íwí yarínḡwáyí yokwarímí neaííríríní. Ámá wí ení eáníḡáyíríanírí iwamíó owíwapíyíḡyínírí síḡwí míneanípa éíríríní.” Goríxomí xwíyíá rírímí níwiríná e uríḡríríní.” uríníḡníní.

⁵⁻⁷ E nurímáná ewayí xwíyíá ríḡpí uríníḡníní, “Soyíné woxí díxí ámá aní wí e dánḡ wo

áriwegíyo símeááná aiwá menagí nání joxí áamá níkumíxíníri emearígíáyí womí nurí aiwá nání ríxíngí nuríríná re uríríní, ‘Gí áamá aní wí e dání wo aní wíyo nání úníto ríxa áriwegí ríná nímeáagi omí aiwá bí míní wimí nání menagí nání joxí tfe nání ríxíngí baríngíní. Aiwá biaú bí nínimeairiréíní?’ uráná aníyo ínímí dání, sá wenímí dání re ríríníngí, ‘Aiwá nání ayá wí míníngíwepaní. Aní ówaní níyárimáná niaíwípia tíní íkwianwíyo ríxa sá wenwíní. Nioní wí níwiápínímearí aiwá rímeaipaxí meníní.’ ríríníngí.

⁸ Nioní re seararíngíní, ‘Aní xiáwo aiwá nání ríxíngí bíto xegí níkumíxíníri emearíngí wo aiwí níwiápínímearí xfo ríxíngí uraríngíyí umeaipaxímaní. E nerí aiwí aríki ríxíngí urayaríná níwiápínímearí xfo wimónaríngípí nípíní míní winígíní.’ seararíngíní.

⁹ Ayínání nioní re seararíngíní, ‘Soyíné Goríxomí amípí wí nání yaríngí wíáná o ananí míní seaiapíníáríní. Ríxíngí nuríríná amípí wí o tíngí e nání pía nerínáníngí ananí meapíríáríní. Ríxíngí nuríríná wá e nírómáná wakwí óránáníngí o ananí aríá nísirí aní ówaníngíngí ríkwíinígíní.’ seararíngíní.

¹⁰ Ayí rípi nání seararíngíní. Áamá níní Goríxomí ríxíngí urayarínáyí ayí ananí wí meapíríáríní. Áamá gíyí amípí wí nání pía neríná ananí meapíríáríní. Gíyí wá e dání wakwí óráná o ananí aní ówaní wíkwíiníáríní.” uríngíníngí.

¹¹ Ewayí xwíyíá ámí bí rípi nurírí re

urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ápoyɪné woxɪ dɪxɪ ɪwo nɪbɪrɪ peyɪ nánɪ rɪxɪŋɪ rɪránáyɪ, weaxɪá nɪmearɪ wirɪréɪnɪ? Oweoɪ, wɪ e wirɪméɪnɪ.

¹² ɪŋɪ kímɪŋɪ nánɪ enɪ rɪxɪŋɪ rɪránáyɪ, wáré nɪmearɪ wirɪréɪnɪ? Oweoɪ, e enɪ nɪmearɪ wirɪméɪnɪ.

¹³ Soyɪné ɪwɪ néra warɪgɪoyɪné aiwɪ segɪ niaíwɪ rɪxɪŋɪ searánáyɪ, ananɪ amɪpɪ awiaxɪyɪ anɪpá mɪnɪ wiarɪgɪoyɪnéɪnɪ. E nerɪ aɪ segɪ ápo aŋɪnamɪ ŋweaŋo aŋɪpaxɪrɪnɪ. ‘Omɪ gɪyɪ gɪyɪ rɪxɪŋɪ uránáyɪ, kwíyɪ oyáɪ aɪ ananɪ mɪnɪ winɪárɪnɪ.’ seararɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“O enɪ eánɪŋɪ oboyá tɪnɪyarɪnɪ.” rɪgɪá nánɪrɪnɪ.

¹⁴ Jisaso, imɪó maŋɪ pɪrónɪŋɪ womɪ —O áamá womɪ dɪŋɪ xɪxéroarɪŋagɪ nánɪ áamá enɪ maŋɪ pɪrónɪŋorɪnɪ. Imɪomɪ mɪxɪ umáɪnowáráná imɪó éf ɪáná áamá maŋɪ pɪrónɪŋo ámɪ pɪné rɪŋɪnɪgɪnɪ. Ámɪ pɪné rarɪŋagɪ

¹⁵ áamá e epɪroyɪ egɪáyɪ sɪŋwɪ e nɪwɪnɪro ududɪ nero aɪ

¹⁶ áamá wɪ re rɪgɪawɪxɪnɪ, “O imɪó mɪxɪ numáɪnowárɪrɪná imɪó xɪráónɪŋɪ imónɪŋo — O xegɪ yoɪ bɪ Bieseuroyɪ rɪnɪŋorɪnɪ. Oborɪnɪ. O enɪ weámɪxowárɪagɪ nánɪ enɪ eánɪŋɪ oyá tɪnɪ umáɪnowárarɪŋɪrɪnɪ.” rarɪná áamá ámɪ wɪ “Jisaso enɪ eánɪŋorɪanɪ? Iwamɪó owɪwapɪyaneyɪ.” nɪrɪnɪro nɪbɪro re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Aŋɪnamɪ dánɪ emɪmɪ bɪ iwamɪó neaɪwapɪyɪ.” urɪagɪa aiwɪ

¹⁷ o wigɪ yaɪwigɪá nánɪ adadɪ nɪwirɪ ewayɪ xwɪyɪá re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Áamá gwɪ axɪrí xepɪxepá nɪrónɪro mɪxɪ nɪnɪrónáyɪ, ayɪ aŋɪ mɪwiárekɪxɪnɪpaxɪrɪnɪ. Áamá xɪráxogwáowa enɪ

xepixepá níróniro mîxî nînîrînáyî, ayî enî anî mîwiárekîxînipîrfárîni.

18 Ayînáni Seteno tîni xegî imîó axîyî tîni xepixepá níróniro mîxî nînîrónáyî, arîge nero enî neánîrî ropîráoi? Oweoi! E nerî aiwî seyîné ‘Enî eánîñî Biese buroyá tîni imîó mîxî umáinowárarîñî.’ nîrarîñoi.

19 Nionî nepa Biese buroyá enî eánîñî tîni imîó mîxî numáinowárîrî sîñwîrîyî, segî áamá enî eánîñî goyá tîni mîxî umáinowárarîgîfárîni? Segî áamá imîó mîxî umáinowárarîgîáwa sîá yoparîyimî nîwiápîñîmearo yarîñî re seaipîrfárîni, ‘Nene áamá wo imîó mîxî umáinowárarîñagî nîwîñîrane “Enî eánîñî Gorîxoyá tîni e yarîni.” rînarîñwá enagî nánî seyîné pí nánî Jisaso axîpî yarîñagî nîwîñîrîná xwîyîá nîmearîro “Enî eánîñî oboyá tîni yarîñîni.” urîgîawîxîni?’ Yarîñî e seaipîrfárîni.

20 Nionî enî eánîñî Gorîxoyá tîni imîó mîxî umáinowárarîñagî aí seyîné ‘Gorîxo xîo xegî xwîoxîyo mîmeámî nerî neamenîweanîápî rîxa rimónîni?’ mîyaiwîarîñoi. ‘Áamá yeáyî neayîmîxemeanîa nánî uowárénapîñîo, arîowayá xwîá piaxîyo dání iwîaronîoyî rarîñwáo rîxa nene tîni rimónîñwîni?’ mîyaiwîarîñoi.” nurîrî

21 ewayî xwîyîá áamî bî rîpî urîñîñîgîni, “Áamá enî rîñî wo éwaikî oxá nayîrî nîñîrî awî menîweanîáná áamá wo xegî anîyo nîpáwîrî amîpî wî ñwî meapaxî menîni.

22 E nerî aí áamá enî rîñomî nîmúrîrî omî seáyî e imónîñî wo nîbîrî mîxî wîmîñîrî nerîná

xopíraráf nîwirî amîpî nîní mîxîf nânî maxîrîñîyîf nuráþimáná amîpî oyá nîní enî rîxa nuráþîrî yanîf nîwia warîñîrîñî.” Jisaso enîf eánîñîf xîoyá oboyáþimî múroñagî nânî ewayîf xwîyîfá e urîñîñigîñî.

²³ Ámá wî ámayîf nîní Jisasomî dîñîf wîkwîroro xîdîro epîrîxîñîrî pîrîf rakiámîf wianîro yarîgîfáyîf nânî ewayîf xwîyîfá ámî bî nurîrî re urîñîñigîñî, “Ámá nionî tîámîñî mimónîgîfáyîf, ayîf nionî tîñî mîxîf imónîñwáyîrîñî. Ámá nionî tîñî sipîsipîf awî meaárîpa yarîgîfáyîf, ayîf sipîsipîf xîdîxîdowárf yarîgîfáyîrîñî.” urîñîñigîñî.

Ewayîf ikaxîf imîfó xegîf wîñîyo wirîmeanîf nânîrîñî.

²⁴ Ámá ayîf “Nene Jono nearáná sanîñîf onîmiáþî nerane aiwî imîfó xîxéroarîñîf rónîñîf imónanîgîñî.” oyaiwîpoyîñîrî ámî xîxewisîf ikaxîf bî nurîrî re urîñîñigîñî, “Imîfó xîxéroarîñîf mîxîf umáînowáráná ámá womî pîñî nîwiárîmî nurîná iniîgîf mayîmî ge ge sá oñweámîñîrî nemerî pîfá nîmegîñîméisáná re yaiwiárîñîrîñî, ‘Gîf ámî añîf axîf pîñî nîwiárîmî biñjæ nânî oumîñî.’ nîyaiwimî

²⁵ nurî añîf rîxa síf peárîñîrî píránîñîf imîxárîñîrî yárîñîñagî nîwîñîrî sîñî anîfá imónîñagî nîwîñîrî nânî

²⁶ ámî nurî imîfó wé wîfúmîf dánîf waúf wîf neróná xîomî seáyîf e múroro egîfáyo nîwirîmeámîf nuro axomî nîxîxéroro e ñweaarîgîfárîñî. Xámî sipî imónago aí ínáyîf aga sipî ikeamónîñîrîñî.” urîñîñigîñî.

Yayf winipaxfýf nánf urifnf nánfiriní.

27 Xwiyfá apí urarfná apíxí wí áamá e epfroyf egfáyo dání rfaiwá re urifniginí, “Apíxí joxí níríxírírí amifnf siapifní Goríxoyá dífnf tfnf yayf winipaxfíriní.” urfagi aí

28 o re urifniginí, “E wí nífaiwirí mífípaní. Áamá gíf gíf xwiyfá Goríxoyá arfá wirowí axfípi ero yarífáfáyí áamá ayfní Goríxoyá dífnf tfnf yayf winipaxfíriní.” urifniginí.

Ekíyifnf bíf nánf ríxifnf urífáfá nánfiriní.

29 Áamá obaxí Jisaso tfnf e epfroyf enfná síní wíní wíní epfroyf yarífagfá o re urifniginí, “Isírerífáné, agwí fweagfáfáné fwí néra nuro arfíki yarífáfáné, emímí nání seaimónarífagi aiwí nioní emímí wí mífaiwafíyipa nerí aiwí ná bíní Goríxoyá wfá rókiamoagf Jonaowí yagfípiní seaiwafíyimfáriní.

30 Enfná Goríxoyá wfá rókiamoagf Jonaowí rífníjo —O sfá wíyau wíyí pífífnifnf nímonírí peyf agwfíyo weagoríní. O áamá anf yof Nínipayí rífnífíyo fweagfáyo Goríxoyá sfmímajfónínf wífnípa áamá ímonífnáoní áamá agwí fweagfáfáné Goríxoyá sfmímajfónífní seainífní.

31 Goríxo áamá nífyoní mí ómómíxímí enfáyimí apíxí enfná Sibayf anfíyo menfweagí —Í mífí ináf Soromono nífá seáyí e nímonírí rírfmí yarfná arfá wímnírí nání anf aga ná jfámí dání bífíriní. Í áamá woní Soromonómí seáyí e ímonífnáoní re éf nífómáná seararífagi aiwí seyfáné arfá mífíarífagfá nání í sfá ayimí nífíáfínmíearí xwiyfá seameárfífní.

³² Ámá eníná aní yoí Ninipayí riniñíyo ñweaagíáyí —Ayí Gorixoyá wíá rókiamoagí Jonao Gorixoyá xwíyá wá uriméáná ayí wigí íwí egíápi ríwímíní nímamoro nisaníro ñweaagíáyíriní. Ayí áamá wo Jonaomí seáyí e imóniñáoní re éí nírómáná seararíñagi aiwí seyíné aríá mñiaríñagíá nání áamá ayí sía Gorixo áamá níyoní mí ómómíximí eníáyimí níwiápínimearo xwíyá seameárípíráriní.” uríñiniginí.

Ewayí ikaxí ramíxí nání uríñí náníriní.

³³ O xwíyá Gorixoyá ramíxíñí imóniñagi nání re ríñiniginí, “Ámá wo ramíxí nímíxárómáná aní sakwímaníyo taríñímaní. Síxí wá nímearí upíkákwiáraríñímaní. Nímíxárómáná áamá íwiápíá gíyí gíyí wíá óniñagi síñwí wíñipírí nání íkwianwíyo seáyí e ikwiáraríñíriní.” nurí

³⁴ re uríñiniginí, “Segí síñwí ení uyíwíñíñí imóní. Segí síñwí tñí píráñíñí naníro wé róníñí nerónáyí, dñí naníñí aumaúmí niníro segí xwioxíyo wíáñíñí ókímíxinaríñoí. E nerí aiwí segí síñwí tñí íwí nání naníroná segí xwioxíyo síaníñí yimíxinaríñoí.

³⁵ Dñí naníñí aumaúmí niníro segí xwioxí wíáñíñí seaókiaríñípi supíkíníñigíní dñí tñí éríxíñí.

³⁶ Segí xwioxíyo sía wí míyiní wíáñí nókiaríñí uyíwí wíá seaókiaríñípáníñí segí xwioxí níní wíá seaókiaríñíráriní.” uríñiniginí.

Parisiowamí xwíyá umeáríñí náníriní.

³⁷ E nuríísáná enáná Parisi wo “Gí aníyo aiwá onaiyi.” nuriri nipemeami úaná Jisaso nurí aiwá nipíre éf nweanáná

³⁸ Parisio Jisaso xámi wé piaxíniní eaní nání wigí yarígápa wé iniígíyo igwá mīwíró aiwá nipíre éf nweanagi nīwīniri ududí yaríná

³⁹ Jisaso re uriniginí, “Parisioyíné íwí mearo ríá kíroo yaníro moarígápi segí xwioxíyo síní magwí enáná kapixí tīnī pírerixí tīnī igíá nearínániní kíyí b́aríwámi dániní kwírinarígíoyínéxini.

⁴⁰ Majímajá ikárinarígíoyíné ‘B́aríwáminí imíxaríño íniríwáminí mimíxíníriní.’ ríyaiwiaríño?

⁴¹ Amípí soyíné íá xirígápi áamá uyípeayíyo ayá nurímíxíro arírá nīwíro mīnī wíánáyí, soyíné igíá neániróniní imónipíríáriní.

⁴² Parisioyíné aweyí! Śá wíyi soyíné majá seaóríníáriní. Goríxo xeaniní ríá t́iní seaikáriníá enagi nání d́iní sipí oseaininí. Soyíné aiwá nīmíroná aniní miní yíyí t́iní aí t́iní siyó amípí pírániní íá níroo ríxa wé wúkaú imónáná wo Goríxomi mīnī nīwíro aí áamáyo wé róniní wiarígíáyí ṕiní wíáíro Goríxomi d́iní sixí muyipa ero yarígíoyínéxini. Soyíné aiwá onímiápi aí segí aniní miní yarígíá j́api ṕiní mīwíáriipa ero áamáyo naní mimíxípa yarígápi ení ero nerí śinwíríyí, naní imónimīniri eníriní.

⁴³ Parisioyíné aweyí! Śá wíyi soyíné majá seaóríníáriní. Soyíné rotú aníyo áamá śinwí oneanípoyiniri śímí śímí e nwearo makeríayo awí eánarígíe áamá yayí ‘Ámináoxini.’

onearípoyníri emero ‘Oyaneyi.’ seaimónaríṇagí nání Goríxo xeaníṇí seaikárínfáríní.” uríṇínigíní.

⁴⁴ Ámá níní Parisiowamí nìwìnríná “Nanowaríní.” yaiwiaríṇagí nìwìnrí awa wigí fíwí yarígíápí áamá piyí xwáripáyo ínìmí wení yapí imóníṇagí nání re uríṇínigíní, “Aweyí! Síá wíyí soyíné majíá seaórínfáríní. Soyíné áamá piyí tigíe xwíá emadíróníṇáná áamá ‘Áamá piyí tigíeríani?’ mīyaiwí maiwí pwarígíéníṇí imónígíoyínéríní.” uráná

⁴⁵ ṇwí ikaxí eáníṇípi mewegíá wo nìwiápínimearí re uríṇínigíní, “Nearéwapíyaríṇoxíní, Parisiowamí e nurírná none ení ikayíwí neameararíṇíní.” uríagí aí

⁴⁶ Jisaso ṇwí ikaxí eáníṇípi mewegíáwa áamáyo aníṇí miní sekaxí “E éfírixíní. E éfírixíní.” nuríro aí wiwaníṇowa wí mīyarígíá enagí nání re uríṇínigíní, “ṇwí ikaxí eáníṇípi mewegíoyíné ení aweyí! Síá wíyí soyíné majíá seaórínfáríní. Soyíné áamáyo saní xwé ayá wí nìwikwiáíro aí sewaníṇoyíné saní xwé apí iwamíó mīmíeyoarígíoyíné enagí nání Goríxo xeaníṇí seaikárínfáríní.

⁴⁷ Soyíné Goríxoyá wíá rókiamoagíáwamí segí aríowa píkiarígíáyo xwáripáyo aníṇí miní míá imíxarígíoyínéxíní.

⁴⁸ Soyíné e neríṇípimí dání áamáyo áwaní réníṇí uraríṇoi, ‘Negí aríowa Goríxoyá wíá rókiamoagíáwamí nìpíkiaríróná apání yagíá enagí nání wigí xwáripáyo míá imíxaríṇwíní.’ Éníní uraríṇagí nání Goríxo xeaníṇí

seaikárinfáriní.

⁴⁹ Ayínáni Goríxo díní nenwiperi soyíné nání xixení re riníniginí, ‘Nioní wíá rókiamoarígá wamí t́níní xwíyá wá urímearígá wamí t́níní uowáraná ayí wíyo pípkímí ero wíyo mǐxí xídowárapiro epírfáriní.

⁵⁰ Wíá rókiamoagá nìyoní nioní anína imixiri xwá imixiri enína e enáé dání nípikía bíagá nání ámá agwí ηweagááyíné nioní ení seameámfáriní.

⁵¹ Aiboríomí xámí xiráo Keno píkinje dání nípikía nǐbásaná yoparí nioniyá wíá rókiamoagí Sekaraiaomí píkgíawixiní. Omí nioní nání íkwianwí rǐdíyowá yaníro ikwíkwíarímí yarígé mǐdání enáná gí aní awawá “Nwáriní.” riníje mǐdání enáná áwínímí e píkgíforíní. Omí píkgíé nání oxí apíxí agwí ηweagá tǐyíné nioní ení seameámfáriní.’ Goríxo e riníriní.” uríniginí.

⁵² Nwí ikaxí eánínípi mewegáwa ámayo Goríxo “Oépoyí.” wimónarinípi mǐmǐwiaíkí wiarínagá nání xixewisí ikaxí re uríniginí, “Nwí ikaxí eánínípi mewegóoyíné awayí! Soyíné amípi Goríxo ‘Ámayo owíwapíyípyí.’ wimónarinípi mǐwíwapíyipa yarínagá nání sǐá wíyi soyíné majǐá seaóriníriní. Soyíné kí aní nǐjǐá nání mǐriníníwá nání íá nǐxíráro aí sewanínoyíné wí nǐkwíro mǐpáwipa ero ámá nǐpáwianíri éfáyo soyíné pǐrǐ mákímí wíro yarígáriní.” e nuríísáná

⁵³ aní e pǐníní wíarímí nurí emearíná re egíawixiní. Nwí ikaxí eánínípi mewegáwa t́níní Parisiowa t́níní wigí xwioxíyo dání rǐá ápiáwíníní

nɪwerɪ omɪ sɪmɪ tɪnɪ urɪro amɪpɪ obaxɪ wɪ nánɪ
yarɪŋɪ wiayiro neróná

⁵⁴ “O xwɪyɪfá sɪpɪ ŋwɪ ikaxɪ eánɪŋɪ xɪxenɪ
mimónɪŋɪ bɪ ráná xwɪrɪxɪ oumeaneyɪ.” nɪrɪnɪro
arɪfá wɪaxɪdɪgɪawixɪnɪ.

12

“Naŋɪ ero sɪpɪ ero mepanɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Ámá oxɪ apɪxɪ obaxɪ ayá wɪ epɪroyɪ nɪyárɪróná
xokɪrɪpɪ inarɪná Jisaso xegɪ wiepɪsarɪŋowa Pari-
siowa seáyɪ e nimónɪro sɪpɪ yayiro naŋɪ yayiro
yarɪgɪápa awa enɪ e epɪrɪxɪnɪrɪ awamɪ xámɪ
re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné bisɪkerɪfá yɪsɪ (Bisɪkerɪfá
sɪnɪ sɪŋɪ enáná yɪsɪ onɪmiáɪ tɪfá aɪwɪ nɪmɪnɪ
íkwiawɪ eapɪnárarɪŋɪrɪnɪ.) Soyɪné bisɪkerɪfá yɪsɪ
Parisiowayá nánɪ wáyɪ nero emépoyɪ. Wigɪ naŋɪ
ero sɪpɪ ero yarɪgɪáɪ nánɪ seararɪŋɪnɪ.” nurɪrɪ

² awa sɪpɪ ero naŋɪ ero mepa oépoyɪnɪrɪ
re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Amɪpɪ agwɪ ínɪmɪ imónɪŋɪyɪ
rɪwéná sɪŋánɪ imónɪnɪfárɪnɪ. Amɪpɪ ínɪmɪ
nimónɪrɪ yokwarɪmɪ inɪŋɪyɪ rɪwéná ámá nɪnɪ
nɪjɪfá imónɪpɪrɪfárɪnɪ.

³ Pɪ pɪ xwɪyɪfá árɪwɪyɪmɪ yumɪí ikaxɪ rɪnɪfáyɪ
enɪ ámá nɪnɪ ikwáwɪyɪná arɪfá wɪpɪrɪfárɪnɪ.
Pɪ pɪ xwɪyɪfá aŋɪ náyo ínɪmɪ dánɪ ikeagɪgwɪ
rɪnɪfáyɪ rɪwéná aŋɪ seáyɪyo nɪŋweámáná áwanɪ
rowiáropɪrɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Wáyɪ wɪpaxo nánɪrɪnɪ.

⁴ O re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ
emearɪgɪoyɪné, nionɪ re seararɪŋɪnɪ, ‘Segɪ
waráyɪnɪ seapɪkiarɪgɪfáwa nánɪ wáyɪ mepanɪ.

Diní eni seaxekwapaxí menagi nání ayí nání wáyí mepaní.' searariní.

⁵ Ámá wáyí wipaxo nání nioni áwaní os-earimí. Ayí Goríxorí. O ámayo nípikimáná xewaníno diní eni niseaxekwapírí ríá aníní wearíníyo seaikeaáripaxí enagi nání wáyí ominí wíríxí. Oyí, o nání aga wáyí wíríxí." uríninigí.

⁶ Ámá ayí diní "Goríxo ámaéne nání anípaxí diní moaríníriní." oyaiwípoyíníre uríninigí, "Ámá makeríayo nání nuríní siríkwá wé wú núni bí neríná nigwí ríá nínípia biaú tíní bí yarígíáriní. Iní apia aga onímiápia nání aiwí Goríxo wí diní peá nímorí aríá ikeamoarínímaní.

⁷ Seyíné nání eni Goríxo wí aríá ikeamoarínímaní. Segí míníyo díá aí ararí weníyí nání o níníáriní. Goríxoyá sínwíyo dání seyíné iní onímiápia tíní xíxeni mimónínagíá nání wáyí bí mepaní." nurí

⁸ re uríninigí, "Nioni re searariní, 'Ámá go go ámayá sínwíyo dání ananí "Jisasomí xídarínáoníriní." urarínno nání ámá imónínáoní níweapíríná o nání eni Goríxoyá anínajíyá sínwíyo dání "Gí ámaóriní." rimíáriní.

⁹ E nerí aiwí go go ámá nání wáyí nerí sínwíyo dání "Jisasomí muxídarínáoníriní." urarínno nání nioni eni Goríxoyá anínajíyá sínwíyo dání "Gí ámaómaní." rimíáriní.' searariní." nurí

¹⁰ re uríninigí, "Ámá go go ámá imónínáoní yarínápi nání xwíyíá sípí nínimearí aiwí

anani Gorixo yokwarimf wiipaxirini. E nerf aiwf go go Gorixoyá kwíyá yarinípi nání 'Ení eáníníf Setenoyá t́níf yaríní.' nírírf ríperírf númerírfnáyí, Gorixo anani yokwarimf wiipaxf menini." nurírf

¹¹⁻¹² re uríniginí, "Ámá wí íá niseaxero rotú aníyorani, gapímanowa t́níf erani, áminá neamenjweagfáwa t́níf erani, nimeámí niseaurónáyí, 'Aríge xwíyá wákwináníwini?' miyaiwipa nero ayá síwí mīsearopa éríxini. Ayí rípi nánirini. Sa axíná Gorixoyá kwíyápi xwíyá soyíné urípírfpi seáíwapíyini enagi nání wáyí mepa éríxini." uríniginí.

Ewayí ikaxí amípi mímúroníj wo nánirini.

¹³ Ámá e epíroyí egíáyí wo Jisasomí re uríniginí, "Nearéwapíyarínjoxini, amípi ápo níperíná nítimí pépi gí ráro xegípi íkwínaroarínjagi nání 'Díxí rígwáo t́níf píraníní yanj menípiyi.' ureí." uríagi aí

¹⁴ o re uríniginí, "Ámáoxini, ámayo xwíríxí méwiniginírf go nírípeáírfni? Go awagwíyá amípi yanj oeameinírf nírípeáagi nání nírarinírfni?" omí e nurímáná

¹⁵ ámá níyoní re uríniginí, "Segí iyá íá amípi díj níyíminí imónínípi seaiapípaxf menini. Xwé ayá wí t́njoxí aiwf wí díj níyíminí imónínípi siapípaxf menini. Ayínání amípi naní síjwí f́wí níwínírfná 'Nioní meapaxírfni.' yaiwiarígápi nípiní ení nání wáyí oseainini. Seyíné iyá íá amípi nánini díj íkwíropírfxini seararínini." nurírf

¹⁶ ewayí xwíyá rípi uríñiniginí, “Ámá amípí mímúroníñí woyá omíñíyo wítí aiwá xwé pírípírí iníñagí nítwíníí

¹⁷ díní neyírorí re yaiwiníñiginí, ‘Arí emíniréíñí? Aiwá pírípírí iníñí t́ t́mí nání ǵ aní apání meníní.’ ńyaiwirí

¹⁸ re ríníñiniginí, ‘Re oemíní. Aní aiwá nání míríníñíyí emí pípínámí ńyárimáná ámí aga xwé wiwí wiwá nímíra numáná ǵ wítí aiwá ńníní t́níní amípí nioníyá t́níní aní iwiwámí níta úimiginí.

¹⁹ E ńyárimáná níwaníñoní re ŕímiginí, “Ǵ amípí ńníní ŕxa déroní. Aiwá xwiogẃ t́a ropax́ nání ḿweníní. Ananí kíkíá ñwearí aiwá nírí inínǵ nírí nerí yayí éimiginí.” ŕímiginí.’ ríníagí aí

²⁰ Goríxo omí re uríñiniginí, ‘Majímajíá ikárínaríñí roxíní, śá ŕyimíní joxí ŕxa niperfíní. Nípeáná d́x́ amípí píráníñí t́ñípi go meanfáriní?’ uríñiniginí.” Ayo e nuríí

²¹ re uríñiniginí, “Ewayí xwíyá apí ámá Goríxo nání díní mímopa nero ‘Amípí xewaníñoní nígí wíní wíní nímeaayirí otímíní.’ yaiwiarígáyí nániríní. Ámá e yarígáyí amípí wí mímúroníñagí aiwí Goríxoyá śñwíyo dání uyípeayí imónarígáyííriní.” uríñiniginí.

Aiwá t́níní aiḱ t́níní nání udud́ winaríñí nání uréwapíñí nániríní.

²² O xeǵ wiepísaríñíyo re uríñiniginí, “Ámá e yarígáyí amípí wí mímúroníñagí aiwí Goríxoyá śñwíyo dání uyípeayí imónarígáyí enagí nání

re searariŋini, ‘ “Arige píráníŋ ɲweaniréwini?” niriŋero aiwá nípírí nání ududí mepa ero waráyo aikí yínípírí nání ududí mepa ero éríxini.’ searariŋini.

²³ Ayí rípí nánirini. Segí wára jáyí aikíyo múrónini. Díní jáyí eni aiwáyo múrónini.

²⁴ Soyíné ámi ɲí áwí nání díní moríini. ɲí awa aiwá omíŋí nero mianarígámani. Wigí aiwá nímimi nuro aŋíyo tipíráyí eni aŋí wí mímírini. E nerí aí Goríxoní mǐni wiaríŋíni. Soyíné díní re riyaiwiaríŋo, ‘ɲíyo mímúróniŋagwí nání Goríxo none nání eni aiwá neaimíxíyipaxomani.’ riyaiwiaríŋo? Oweo, díní e wí mímopa époyí.

²⁵ Ámá ‘Sepiá ámi bí oimónimini.’ niyaiwirí ududí éo sepiá ámi bí imónaríŋíni? Oweo!

²⁶ Soyíné eni apí aí wí mepaxí nerínáyí aikí tǐni aiwá tǐni nání pí nání ududí yaríŋo?

²⁷ Soyíné adowayí nání díní moríini. Niyapíríná xegí iyíá óí earí aikí yirí yaríŋímani. E nerí aiwí eníná negí mǐxí ínáyí Soromono okiyíá ninírí meáriniŋo nerínáyí adowayí yapí awiaxí e imónagímani.

²⁸ Goríxo adowayí tǐni aráyo —Ará agwí eníyo anani niyoaro sía wiyimi ría ikeaarípíráyíni.” uríŋiniginí. Awa “Goríxo ará nání ayá sǐwí muroarini.” oyaiwípoyinirí e nurírí re uríŋiniginí, “Goríxo adowayí tǐni aráyo okiyíáníŋ yaríŋagí nání soyíné eni aŋipaxí aikí e seayíríníni.

²⁹ Ayínání soyíné iniǵí tǐni aiwá tǐni nání ‘Pí naniréwini?’ niriŋero ududí néra mupa éríxini.

³⁰ Gorixomi mixídlipa yarigíáyí apí nání aníñí miní nero meañiro yarigíáriní. E nerí aí segí ápo Gorixo soyíné apí nípíní aiwáraní, aikíraní seainaríñagí nání nijíáriní.

³¹ Apí meañiro nání mepa ero Gorixo xío xegí xwioxíyo mímeámí nerí seamenjweaníe páwipírí nání amípí xío wimónaríñpí ero nerínáyí, Gorixo ananí apí nípíní niseaiiníáriní.” uríñinigíni.

“E e nerínáyí, amípí naní wí aníñami awíníñí eaáraríñoi.” uríñí náníñí.

³² Awa xwíá tíyo nínjwearíná wigí amípí xwé menjagí nání wáyí epíríxíní re uríñinigíni, “Seyíné sipísipí miaúrará inígíáyí yapí imónigíáyíné, segí ápo Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí seamenjweaníe páwíríxíní wimónaríñagí nání wáyí mepa éríxíní.

³³ Segí iyíá íá amípí nígwí nání bí nero nígwí meáíáyí áamá uyípeayí imónigíáyo arírá wíañiro nání míní wíríxíní. E nerínáyí, amípí aníñami ayá rímixarígíápíñíñí taríñoi. Aníñami amípí wí anípá imónaríñímaní. Íwí yarigíáyí wí páwipaxí mimóníni. Ípíkwíyí ení wí amípí xwíríá ikíxepaxí mimóníni. Ayínání xwíá tíyo amípí wíní wíní nímeaayirí mítípa nerí á máyo ayá nurímixírí arírá níwirínáyí, aníñamíní aníñí weníe awíníñí eaáraríñoi.

³⁴ Segí amípí naní ayá rímixarígíápí xwíá tíyo wenánáyí, ayí xwíá tíyo nání díní mopíríáriní. Aníñami wenánáyí, Gorixo tñí e nání mopíríáriní.” uríñinigíni.

Ewayí ikaxí omiñí wiiarigfá naníyí nánirini.

³⁵⁻³⁶ O gí wiepisariñáyí wé níróniro ñweárixiniñí ewayí xwiyfá re uriniginini, “Ámá xináiwániñí nimóniro omiñí wiiarigfáwa wigí boso nání ‘Aiwá apixí meánini nání imixarigfápi gíná pñí niwiárimí binirfeniño?’ niyaiwiro rapirapí iriníyo kkiyinigfú níkroro nipimoániro arerixí niyíniro uyíwí nimixároro o nírémorí wáf e dání wakwí óráná apaxí mé ówaní fkwianeyiniro xwayí naniri ñweaarigfápa seyíné ení e érixiniñí.

³⁷ Boso nírémorí omiñí wiiarigfáwa sá miwé wé níróniro ñweañagfá niwinirfnáyí, awa yayí winipaxiriniñí. ‘Boso omiñí wiiarigfáwa wé níróniro ñweañagfá niwiniri xewaniño rapirapí níkrorí arerixí niyíniñí “Aiwá narigfíe éf ñweápoyí.” nuriri aiwá mñí niwia uniníoi.’ searariñiniñí.

³⁸ O áriwegíyorani, isfáyorani, nírémorí xegí omiñí wiiarigfáwa sñí wé níróniro ñweañagfá niwinirfnáyí, awa yayí winipaxiriniñí.” urinigininiñí.

³⁹ Ewayí xwiyfá ámi bi nuriri re urinigininiñí, “Ripi ení nání dñí mópoyí. Aní iwámí xiáwo fíwí meaní bino nání ‘Sfá riyimi biníñoi.’ niyaiwiri sñwiriýí, awí niñwearí fíwí meano opáwiniri sñwí miwinipa eminiñí eniriniñí.” nuriri

⁴⁰ re urinigininiñí, “Seyíné ení wé níróniro ñweariniñí. Sfá ámá imóniñáoni nání ‘O niwearinimeniñoi.’ yaiwíáyimi niwearimfáriní.” urinigininiñí.

Ewayí ikaxí bosíwo nánirini.

41 Pitao re uriṇṇiniginī, “Ámináoxinī, ewayí xwíyá api raríṇṇípi nearéwapiyaríṇṇoneni nání ríraríṇṇinī? Ámá nìyoní ení nání ríraríṇṇinī?” uríagi

42 Jisaso ámi ewayí ikaxí uríminírí nání yaríṇṇí re wiṇṇiniginī, “Omíṇṇí wiíaríṇṇí wo xegí bosoyá xwíyá aríá nìwirí dínṇí nenwíperi nerínáyí aríge imóninī? O re imóninī. O omíṇṇí rípi nání bosíwo oimónírí xegí boso rípeanoríní. O xegí bosoyá omíṇṇí wiíarígíáyo umeírí aiwá yanṇí umeírí yaríṇṇoríní.

43 Boso amí dání nìbírí xegí bosíwo xámi yagípa síní axípi píráṇṇí yaríṇṇagi nìwiníríná bosíwo yayí winípaíxíríní.

44 Nepa seararíṇṇiní. O píráṇṇí yaríṇṇagi nìwiníríná xegí omíṇṇí níní ení onímeinírí rípeaníáriní.

45 E nerí aiwí bosíwí axo ‘Gí boso yapapíní bínímeníṇoi.’ nìyaiwirí omíṇṇí wiíarígíáwami t́níní omíṇṇí wiíarígííwami t́níní iwanṇí níméperi aiwá nírí inígí nírí nemáná papíkí nerínáyí

46 ‘Boso nìbínímeníṇoi.’ nìyaiwirí yaríṇṇíyimi śá x́o bíníyimi majíá nimónírí yaríṇṇíyimi boso ríxa nírémónapirí re eníáriní. Bosíwomí míṇṇí nìwákwií ámá aríkí yarígíáyí t́níní wáriníáriní.

47 Bosíwí go go xegí boso wimónaríṇṇípi nání nìj́á nimónírí aiwí píráṇṇí mimíxípa nerí wé nírónírí míṇṇweapa nerínáyí boso nìbíríná iwanṇí rípi rípi eámeámí eaayíníáriní.

48 E nerí aiwí bosíwí go go xegí boso wimónaríṇṇípi nání nìj́á mimónípa nerí śípí o iwanṇí eapaxí bí nimíxírínáyí, boso nìbíríná

iwanj onimiápi weaaníáriní. Ámá níní amípi xwé wí wíáyí ríwéná ayí ení xwé urápiþíráriní. Goríxo ení áamá gomí xegí omíñí wiiní uríñíyí nání ríwéná yaríñí re winíáriní, ‘Omíñí nioní siapíñáyí xíxeni eníraní?’ uríñíáriní.” Jisaso xegí wieþísaríñíyí xóo míñweañáná úrapí néra upírixíníri díní móþírixíníri ewayí xwíyáa apí uríñíniginí.

*“Ámá xepíxepá róníþírá nání bíñáoníriní.”
uríñí náníriní.*

⁴⁹ O re ríñíniginí, “Nioní áamá xwíá tíyo ñweagíáyo xeaníñí Goríxoyá ríáñíñí wíkeaárimíá nání bíñáoníriní. ‘Xeaníñí apí ápiáwíñíñí ríxa wémíníri nerí síñwíriyí, ayí naníriní.’ nimónariní.

⁵⁰ E nerí aiwí xeaníñí áamá iniígtí waxí márómíníriníñí yaríñípi nioní nímeañáriní. Síni mínímeapa enagí nání díní ríá níxearíní.” Jisaso xóomi þíkíþírá enagí nání e nuríri

⁵¹ re uríñíniginí, “Nioní nání ‘O áamá níyoní þíyáa wírimíáñíri bíñoríní.’ ríniáiwíaríño? Oweoí! Ámá nioní díní níníkwírooro yarígtíyí tíní uyínií yarígtíyí tíní xepíxepá rónírixíníri bíñáoníriní.

⁵² Ríná dání ná ríwíyo ení añí ná wíwámí dání áamá wé wú axíyí imóníñagí aiwí xwíyáa nioníyáþimí dání xepíxepá níroníro mídání waú imóníñáná mídání waú wo imóníníáriní.

⁵³ Xano tíní xewaxo tíní xepíxepá róníri xínái tíní xemíái tíní xepíxepá róníri xífái

tíni xewaxomi xiepi tíni xepixepá róniri néra upírjárini.” uriniginini.

Símmajóniní imóniníþi nání uriní nánirini.

⁵⁴ O áma oxí apíxí e epíroyí egíáyo re uriniginini, “Seyíné sogwí weariními dání agwí yapariníagi níwíniríná ‘Ríxa iniá yaparini.’ rarígíápa nepa eaariníriní.

⁵⁵ Iminí damí dání ení bariníagi níwíniríná ‘Agwí ríná ríá síninínoi.’ rarígíápa nepa ríá sínariníriní.

⁵⁶ Naní ríro sípí ríro yarígíoyíné, agwí tírì iminí erí yariníagi níwíniríná ananí ‘E imóninínoi.’ xixení rarígíá aiwí amípí nioní símmajóniní imíxariníapi síñwí nínaníro ‘Ayí Goríxo rípi nání síwá ríá neaiariní?’ míyaiwíarígíáyínéxini.

Ewayí ikaxí áma xwíyíá rímearíno nánirini.

⁵⁷ “Sewaníjoyíné amípí sípí imóniníyí naníni eyeyírómí eríini.” nuríri

⁵⁸ ewayí xwíyíá rípi uriniginini, “Áma wo omí xwíyíá omeáríminíri joxí tíni xwíríxí yaníri sirímeááná síní óf e nuríná o tíni xwíyíá nimíxíníri omí pírániní píyíá wíríríini. E míwípa nerínáyí, o xwíríxí mearíño tíñí e nání íá níríxémi nurí xwíríxí níríméísáná enáná xwíríxí mearíño joxí íá níríxíríri porísí womí míní wíáná o gwí aníyo ríñwírírínínoi.

⁵⁹ Joxí nígwí yoparíþi níroarí níroayírónirínáyí, gwí aníyo dání nípeyearíini. ‘E mepa nerínáyí, aniní e ñwearíáriní.’ searariníni.” Jisaso ayí “Xwíríxí mearíño

Gorixoríani?” yaiwiro sía o áamá nìyonì mí ómómìxímí eníáyì sìnì mimónìjána “Nene dínj nìyaikiroane omì dínj owìkwíroaneyì.” yaiwiro oépyòinìrì ewayí xwíyíá e urìjìnigìnì.

13

*“Nìsanìro mepa nerónáyí,
nikeamónìpíríárìnì.” urìjì nánìrìnì.*

¹ Jisaso áamá e epíroyí egíáyo sìnì uréwapìyaríná áamá wí nìwiápínìmearo áwanj re urìgíawixìnì, “Émáý gapìmaní Pairato porisí wamì uowáraná awa anj Gorìxo nánì rìdìyowá yarìgíiwámì nuro áamá Gariri pìropenìsìyo dánj wí rìdìyowá yaríná pìpìkímí egíawixìnì.” uríagíá

² o re urìjìnigìnì, “Seyíné ‘Gariri dánj ayí rìkìkìrìó néra nuróná áamá nìyonì múrónìgíá enagì nánì e pìkìgíawixìnì.’ rìyaiwiarìjoi?”

³ ‘Oweoi, seyíné íwí yarìgíáyí ríwíminì nìmamoro mìsanìpa nerínáyí, seyíné enì axípi éniñj anínìpíríárìnì.’ seararìjìnì.

⁴ Áamá 18 ayí anj rìpìjwíá wiwá ipí xegí yoí Siroamìyì rìnìjwíá tíj e nìpìneamioarì áamá apimì pìkìnjíyí nánì seyíné re rìyaiwiarìjoi, ‘Áamá ayí rìkìkìrìó néra nuro áamá Jerusaremì ñweagíá wínìyí nìyonì seáyì e múrónìgíá enagì nánì anj iwá nìpiérorì pìkìnìgìnì.’ rìyaiwiarìjoi?

⁵ Oweoi, seyíné íwí yarìgíáyí ríwíminì nìmamoro mìsanìpa nerínáyí, seyíné enì axípi éniñj anínìpíríárìnì.” Áamá e epíroyí egíáyí

“Xixenĩ e neaĩmeanĩárĩnĩ.” oyaiwípoyĩnĩrĩ e urĩñĩnigĩnĩ.

Ewayĩ ikaxĩ íkĩá pikĩna nánĩrĩnĩ.

⁶ E nurĩrĩná ewayĩ xwiýá rĩpĩ urĩñĩnigĩnĩ, “Ámá wo xegĩ wainĩ uraxĩ omĩñĩyo íkĩá pikĩ iwĩ nurárimáná ríwéná sogwĩ dĩmĩnĩrĩ nĩbayirĩ aí pĩá megĩnayĩñĩnigĩnĩ.

⁷ Pĩá nĩmegĩnayirĩ nánĩ xegĩ omĩñĩ ayĩ wĩiarĩñomĩ re urĩñĩnigĩnĩ, ‘Íkĩá rĩna xwiogwĩ waú womĩ nionĩ sogwĩ nánĩ nĩbĩrĩ pĩá megĩnayĩárĩnĩ. Ná mĩwearĩñĩna íkwapĩñĩ meaarĩnĩ. Emĩ rómoáreĩ.’ uráná

⁸ o re urĩñĩnigĩnĩ, ‘Ámĩnáoxĩnĩ, ámĩ xwiogwĩ ro xe opwenĩ. Ná wenĩ nánĩ pĩpĩñĩyo ará nĩyárimáná xwĩá pĩyĩ wĩárómĩnĩ.

⁹ Xwiogwĩ wĩomĩ ná wéagi nĩwĩnĩrĩnáyĩ, ayĩ nanĩrĩnĩ. Ná mĩwenagĩ nĩwĩnĩrĩná nĩrorĩ emĩ móirĩxĩnĩ.’ urĩñĩnigĩnĩ.” Jisaso áamá ayĩ “Nene íkĩá pikĩ anánĩñĩ imónĩñagwĩ nánĩ rĩá neararĩnĩ?” oyaiwípoyĩnĩrĩ ewayĩ ikaxĩ e urĩñĩnigĩnĩ.

Anĩñĩ rĩkwĩnĩñĩmĩ nanĩ imĩxĩñĩ nánĩrĩnĩ.

¹⁰ Jisaso sabarĩá wĩyĩmĩ rotú añĩyo nĩñweámáná áamáyo uréwapĩyarĩná re enĩñĩnĩ.

¹¹ Apĩxĩ wĩ —Í imĩó dĩñĩ xixéoarĩñagĩ nánĩ anĩñĩ sĩmĩxĩ nerĩ nĩrĩkwĩnĩrĩ emearĩná xwiogwĩ wé wúkaú sĩkwĩ wú enáná ámĩ wĩúmĩ dǎñĩ waú wo múronĩrĩnĩ. Éĩ ropaxĩ wiarĩñĩmanĩ.

¹² Í e ñweañagĩ Jisaso nĩwĩnĩrĩná “Eĩnĩ.” nurĩrĩ re urĩñĩnigĩnĩ, “Ineyĩ, sĩmĩxĩ siarĩñĩpĩ rĩxa pĩnĩ rĩwĩárĩñotĩ.” nurĩrĩ

13 wé seáyí e ikwiáraná re en̄inigini. Í éf píranini n̄rori Gorixomi yayí seáyí e umen̄inigini.

14 E éaná rotú an̄í men̄weano Jisaso Sabaríayo apiximi nan̄í wimix̄agi nání wikí din̄í n̄wiaiwiri áamá e ep̄royí egíayo re ur̄in̄inigini, “Sfá wé w̄úmi dán̄í w̄yi om̄in̄í nání imónini. Sfá ayo Jisaso nan̄í seaim̄xin̄fa nání bir̄ini. Sabaríayo m̄b̄pa er̄ini.” ur̄agi aiwi

15 omi Jisaso mix̄í nur̄i re ur̄in̄inigini, “Nan̄í eri sipí eri yariḡoȳné, Sabaríayo aí bur̄mákaú t̄in̄í dogí t̄in̄í wigí an̄yo n̄páwiri níkweami iniiḡí on̄in̄ri iniiḡí t̄in̄í e nání n̄méra mupa yariḡáraní?” Ayí Sabaríayo wigí bur̄mákaú nání din̄í n̄moro aí áamá nání din̄í m̄moar̄in̄aḡfa nání e nur̄i re ur̄in̄inigini,

16 “Apixí rí Ebir̄amoyá f̄wiár̄awéyí wírini. Seteno simix̄í api n̄wiri gw̄in̄in̄í jar̄in̄in̄á xwiogw̄í 18 múron̄ir̄ini. ‘Imi Sabaríayo gw̄in̄in̄í n̄wikweari nan̄í n̄wim̄x̄ir̄iná n̄p̄kwini miyar̄in̄ini.’ rin̄iaiwar̄ino?” urar̄iná

17 omi wikí din̄í wiaiwíáwa ayá win̄in̄inigini. Ayá winar̄iná áamá oxí apixí e ep̄royí egíayí amipí ayá r̄iwamón̄ipaxí Jisaso yar̄in̄ip̄i nání yayí seáyim̄í dani néra uḡawix̄ini.

Ewayí ikaxí masité siyí nánir̄ini.

18 O áamá obaxí din̄í m̄wikw̄ropa yar̄in̄aḡfa n̄win̄iri re raḡr̄ini, “Nion̄í ewayí xwiýá b̄i p̄ip̄i n̄r̄iri Gorixo xwiox̄yo m̄imeám̄ ner̄i seamen̄wean̄ápi ‘Rip̄in̄in̄í imónini.’ rim̄ini?” nur̄i

¹⁹ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Apɪ masɪtɛ siyɪnɪɲɪ —Masɪtɛ aɪwá xegɪ siyɪ aga onɪmɪárɪnɪ. Apɪ masɪtɛ siyɪnɪɲɪ imónɪnɪ. Ámá wo masɪtɛ siyɪ nɪmearɪ xegɪ omɪɲɪyo moáráná nerápɪrɪ íkɪá nimónɪrɪ peyíáná ɪɲɪ nɪbɪrɪ ápaxɪyo yéwɪ tɪɪɪnɪgɪnɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ. Ámá “Agwɪ Jisasomɪ ámá obaxɪ dɪɲɪ mɪwɪkwɪropa yarɪɲagɪa aɪwɪ idáná obaxɪ dɪɲɪ wɪkwɪropɪrɪárɪnɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ Jisaso e uragɪrɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ yisɪ nánɪrɪnɪ.

²⁰ Ewayɪ xwɪyɪá axɪpɪ ámɪ bɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Arɪge nɪrɪrɪ Gorɪxo xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seamenɲewanɪápɪ ‘Rɪpɪnɪɲɪ imónɪnɪ.’ rɪmɪɪnɪ?” nurɪrɪ

²¹ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Apɪ yisɪnɪɲɪ —Yisɪ bisɪkerɪá sɪnɪ sɪɲɪ enáná bɪ onɪmɪápɪ ɪnɪmɪ táná yarɪɲɪpa nɪpɪnɪ íkwɪaɲwɪ eapɪnarɪɲɪrɪnɪ. Gorɪxo xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seamenɲewanɪápɪ yisɪnɪɲɪ imónɪnɪ. Apɪxɪ wɪ bisɪkerɪá sɪnɪ sɪɲɪ dɪramɪxɪ xwé wámɪ sɪxɪ ɪnɪɲáná yisɪ bɪ nɪmearɪ ɪnɪmɪ táná nɪmɪnɪ íkwɪaɲwɪ eapɪnárɪɪnɪgɪnɪ.” uragɪrɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ óf onɪgɪyɪkwɪ nánɪrɪnɪ.

²² O Jerusaremi nánɪ nurɪná aɲɪ apɪ apimɪ nuréwapɪya warɪná

²³ ámá wo re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, sɪá Gorɪxo ámá nɪyonɪ mí ómómɪxɪmɪ enɪáyimɪ o ámá womɪnɪ womɪnɪ nenenɪ yeáyɪ neayimɪxemeanɪárani?” urɪagɪ o ámá ayo re urɪɪɪnɪgɪnɪ,

²⁴ “Gorɪxomɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪrorɪ xɪdarɪgɪápɪ óf onɪgɪyɪkwɪnɪɲɪ ɪnɪnɪ. Óf ayimɪ páwɪpɪrɪ

nánì anìṣí miní éfíxìní. Ámá obaxí ananì opáwianeyìnírì neríná yopa megìnípíríárìní.”
nurìrì

²⁵ ewayí ikaxí re urìṣínìgìní, “Aṣí xiáwo nìwiápínìmearì aṣí ówaní yáráná seyíné nìbìro wáf bíarìwámìní nìrómáná wakwí nórìrì ‘Ámínáoxìní, aṣí ówaní neafkwiénapei.’ uráná re searíníárìní, ‘Nionì majíárìní. Aṣí gímì dájíyínéxìní?’ searáná

²⁶ re uranìrì éfáyí ‘Joxì negí aṣí wáfíyo nìrémorì nene tìní nawíní aiwá tìní inìgí tìní nìnírane nearéwapíyìnenerìní.’ uranìrì éfáyí

²⁷ aṣí xiáwo re searínìṣòí, ‘Aṣí gímì dájíyínéxìní? Nionì majíárìní.’ searíníárìní. ‘Íwí yarìgíáyíné nionì pínì nìníwiárìmì éf úpoyí.’ searíníárìní.” nurìrì Gorìxo aṣí xiáwónìṣí imónìṣagí nánì e nurìrì

²⁸ re urìṣínìgìní, “Seyíné re wìnípíríárìní. Segí seáwowa Ebíríamo tìní Aisako tìní Jekopo tìní awa Gorìxoyá xwíyíá wáf rókiamoagíáwa tìní xíoyá xwíoxíyo nìpáwiro ṣweanṣagíá nìwìníro Gorìxo ‘Segípi bíanìrìwámìní ṣweápoyí.’ searíagí nìwìníróná seyíné maṣí magí nìrónìro ṣwí píyí wírìnípíríárìní.

²⁹ Émáyí oxí apíxí sogwí weaparìṣí mì dájíyí weapíro sogwí wearìṣí mì dájíyí yapíro mídímídájíyí enì bíro nero Gorìxoyá xwíoxíyo nìpáwiro aiwá narìṣagíá sṣṣwí wìnípíríárìní.”
nurìrì

³⁰ xewanìṣo ámì nìweapíríná nánì re urìṣínìgìní, “Émáyí xámì surí má imónìgíáyí xámì xámì imónìpíríárìní. Xámì xámì

imónigfáyíné surfímá epírfáríní.” uríñiniginí.

Jerusaremiyo imónínfápi nání áwanf uríñf nániríní.

³¹ Jisaso xwiyfá apí nurfísáná enáná Parisi wa re urémeagfawixíní, “Gapímanf Xeroto rípi kiní nání wimónaríñagi nání re píní níwiárímí uí.” urfagfá

³² o re uríñiniginí, “Soyíné nuro Xeroto, sfwí sayíníñf fwf yaríñomí áwanf re urémeápoyí, ‘Jisaso re raríní urémeápoyí, “Nioní sfá árínf wíyo imfó díñf xixéroaríñfíyí mífí umáínowárírí símíxíyí píráñíñf imímíxímí erí nemáná omíñf (Omíñf ayí xewaníño áamá níyoní nání upeínfá nániríní.) Omíñf Goríxo o éwíniginírí nírowárenapíñfí yármfáríní.” raríní.’ urémeápoyí.” nurowárírí

³³ áamá e epíroyí egfáyo xewaníño nání re uríníñiniginí, “Nioní Xeroto nání wáyf míninaríñagi aíwí nioní ríxa úmíginí. Nioní sfá árínf wíyo nurí Jerusaremi rémómfáríní. Seyíné ‘Wfá rókiamoarígfá womí amí amí nípi kiríná ayí nanfmaní. Jerusaremi nípi kirínáyí ayí ananíríní.’ yaiwiaríñagfá nání waríñíní.” nurírí

³⁴ re uríñiniginí, “Jerusaremi ñweáyíné, wfá rókiamoarígfáwamí píkiro áamá Goríxo seyíné nání searowáfáyo sfñá tñí nearo píkiro yarígfáyíné, karfkarí xegf miá negirí xwioxfyo mífameámf yaríñfpa nioní íníná axípi e seaiyímínírí éagi aí seyíné mífseaimónaríníní.

³⁵ Arfá époyí. Anf Goríxo yeáyí níseayímíxemearfíná seyíné ñweanírí egf ríxa anípá imónígoí. Nioní sfñwf mínanípa néra

nuro rixa ‘Ámináo urowáráná weapínfo oyá dínj t́nńi yayf winipaxoríní.’ níríroná ámi síŋwf nanípíríaríní.” urínjínigíní.

14

Sikwí mínekwídonjomí nanj ímíxíŋj náníríní.

¹ Sabaríá wiyimí Parisiowa wigf áminá wo Jisasomí “Yawawi nurai nioniyá anjyo aiwá onaiyi.” uríagi Jisaso nípáwiri ŋweanáná awa omí síŋwf wínaxfdíŋáná

² áamá wo —O xegf síkwf aníŋj mínekwídoáríŋoríní. O Jisasoyá śmímanj t́ŋj́míní ŋweanagi Jisaso e níwínírí

³ ŋwf ikaxf eáníŋj́pí mewegfáwamí t́nńi Parisiowamí t́nńi xwíyá b́i nurírná yaríŋj re winjínigíní, “Sabaríáyo soyfne áamá símíxí egfáyf nanj nímíxírínáyf, ‘Ayf ananíríní.’ ríyaiwiaríŋoí? ‘Nwfaxíní.’ ríyaiwiaríŋoí?” uríagi aí

⁴ awa ṕné marf wimóníŋagfá Jisaso síkwf mínekwídonjomí wé seáyf e níwikwiárírí f́á nímíxírí nanj níwímíxírí xegf anj e nání nurowárimáná

⁵ awamí re urínjínigíní, “Soyfne woxí díxí íworaní, burímákáúraní, Sabaríá ayo aiwí míníŋwf iníŋgí ríwonjyo piéróáná apaxf mé mímíxearíŋf́raní?” uríagi

⁶ Goríxoyá ŋwf ikaxf eáníŋj́pímí Sabaríáyo áamáyo arírá níwiríná nání ŕfwamíŋj meáníŋagí nání awa xwíyá b́i murípaxf wimóníŋjínigíní.

“Śmí śmí e ŋweaníro mímónípa éf́ríxíní.” uríŋj náníríní.

7 Jisaso awa t́nɪ aiwá nɪnɪrɪ nɪŋwearɪná ámá aiwá nánɪ urepeárɪáyɪ xámɪ śmɪ śmɪ e onɣweaaneyɪnɪrɪ ńwɪapɪro wenɪŋɪ éagɪa Jisaso sɪŋwɪ e nɪwɪnɪrɪ rɪxa ńnɪ ńwɪapɪro aiwá narɪná o ewayɪ xwɪyɪá rɪpɪ urɪŋɪnɪgɪnɪ,

8 “Woxɪ woxɪ apɪxɪ meánɪnɪ nánɪ aiwá imɪxɪáɪpɪ nánɪ rɪrepeáráná joxɪ nurɪ śmɪ śmɪ imónɪŋe mɪŋweapa éɪrɪxɪnɪ. Ámá urepeárɪá wo joxɪ seáyɪ e rɪmúroŋo enɪ nɪbɪrɪnáyɪ,

9 ámá aiwá apɪ nánɪ earepeárɪo joxɪ ŋweaŋe nɪbɪrɪ re rɪnɪŋoɪ, ‘Joxɪ ŋweaŋɪ re o ŋweanɪŋoɪ.’ rɪráná joxɪ ayá néra nurɪ iwɪyɪá j́amɪ ŋwearɪárɪnɪ. ‘Iwɪyɪá j́amɪ ŋweaɪ.’ rɪrɪpɪrɪxɪnɪrɪ śmɪ śmɪ imónɪŋe mɪŋweapa éɪrɪxɪnɪ.

10 Rɪrepeáráná joxɪ nurɪ iwɪyɪá j́e ŋwearɪnɪ. Rɪrepeárɪo joxɪ iwɪmɪ ŋweaŋagɪ nɪranɪrɪ re rɪrɪnɪgɪnɪ, ‘Gɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgɪwɪ́loxɪnɪ, joxɪ nurɪ áwɪnɪ dae ŋweaɪ.’ rɪráná ámá oxɪ apɪxɪ awɪ neánɪro joxɪ t́nɪ aiwá narɪgɪáyɪyá sɪŋwɪyo dánɪ joxɪ ámɪnáoxɪnɪŋɪ imónɪrɪnɪ.” Ewayɪ xwɪyɪá apɪ nurɪrɪ

11 re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá go go xewanɪŋo weyɪ menɪo rɪwéná Gorɪxo wimɪxáná ayá nerɪ xwɪrɪá nimóga unɪárɪnɪ. Go go weyɪ mɪmenɪ waunɪ ikárɪnɪo omɪ Gorɪxo weyɪ umenɪárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“Aiwá nánɪ nurepeárɪrɪná re éɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

12-14 Ámɪ xwɪyɪá rɪpɪ aiwá apɪ nánɪ urepeárɪomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá nánɪ aiwá rɪyamɪ nerɪnáyɪ dɪxɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ

emearigfáyíraní, rírixímeáowarantí, díxí áamá axí joxíyáyíraní, áamá aní axí e dání amípí mímúronígáyíraní, ayí ríwéná joxí ení aiwá nání rírepeáraná ayíyá ení joxíyá nígápa axípi nímiginíri ayo murepeáripa éirixíní. Aiwá ríyamí neríná áamá uyípeayíyo t́níní áamá wará miníñíyo t́níní síkwí ikí egfáyó t́níní síñwí supárigfáyó t́níní nurepeárirínáyí, áamá e imónígáyí joxí wí ríyamí nerí siapípaaxí menagí nání ríwéná áamá wé rónígá wiápínimeááná Goríxo mí ómómíximí neríná xewaniño joxíyá nání siapínfá enagí nání yayí seáyími dání osiníní.” uríñínigíní.

Ewayí ikaxí aiwá apíxí meaní urepeárinípi nániríní.

¹⁵ Áamá wo awa t́níní nínwearo aiwá narígfo Jisaso e urarínagí arfá nínwiri nínwiápínimearí omí re uríñínigíní, “Áamá Goríxoyá xwioxíyo nípawiri nínwearí aiwá nípírfá gíyí gíyí ananí oyá díní t́níní yayí winípaaxíyíriní.” uríagí aí

¹⁶ o ewayí ikaxí re uríñínigíní, “Áamá wo áamá obaxí nurepeárimáná aiwá xwé ríyamí nerí

¹⁷ ríxa ríyamí niyárfíísáná áamá xegí xínáíníñí nimóníri omíñí wíiaríñomí ‘Áamá nioní urepeárimenáyó “Bípoyí. Aiwá ríxa ríyamí ináriní.” urímeí.’ wáf uowárfagí aí

¹⁸ áamá níní áxenwaríníñí niga nuro ‘Aiwá apí nání baníméwíní. Baníméwíní.’ nuríroná áamá xámí nurí wáf wímeáo re uríñínigíní, ‘Gí xwáf bí bí éáoní nurí síñwí winími enagí nání aiwá nání bipaxí meníní. Xe xegí kíkíá ouníri síñwí naneí.’ uráná

19 omiñf wiariño nuri áamá ámi womi wáf wímeááná o eni re uriñiniginí, ‘Burimákaú omiñf enfa nání wé wúkaú bí éaoni nuri waú waú maxiríní níkumixára nuri iwamfó emi enagi nání aiwá nání bipaxí meníní. Xe xegí kikiíá ouniri siñwí nanei.’ uráná

20 o áamá ámi womi wáf wímeááná o eni re uriñiniginí, ‘Apixí siñf meááoni enagi nání bipaxímani.’ uráná

21 omiñf wiariño nuri xegí boso, aiwá riyañf niyáñf rñweañomi áwañf urémeááná wikí nóñf rñ xegí omiñf wiariñomi re uriñiniginí, ‘Aníñf nuri añf rípi rípiñf ófyo nemiñf áamá uyípeayíyo tñf wará miníñfyo tñf síkwí ikí egíáyo tñf siñwí supáñfyo tñf nioníyá añf re nání nñwirímeaamemi beí.’ uowárñagi

22 o nuri xfo uríñpa nememi nñbñf re uriñiniginí, ‘Bosoxíñf, nioní joxí nñrñfpa néagi aiwí íkwiañwí wí sñf anípa imóníñf.’ urñagi

23 boso re uriñiniginí, ‘Aiwá rípi nání gí añf magwí epñf nuri omiñf óf amiñf iníñfyo nemiñf áamá omiñf yaríñfyo mñxeaameí.’ uowárñagi

24 o nuri xñxeni éaná boso áamá aiwá nání awí eáñfyo re uriñiniginí, ‘Nioní “Áamá xáñf aiwá nání urepeárímenáñf aiwá wí aíwí mepñfíméoi.” seararíñf.’ urñiniginí.” Jisaso Judayf “Nene áamá xáñf aiwá nání urepeáríméñfñf imóníñagwí nání rñf neararíñf.” oyaiwíñfyo ewayf xwíyíá apí uriñiniginí.

“Wiepñsaríñf oyáoni oimóníñf.” moarñá uriñf náníñf.

25 Ámá oxí apíxí epíroyí egíáyí o t́nì ó́yo nuróná o nìkìnimónìrì re urìṇìnìgìṇì,

26 “Ámá go go nionì t́ámìṇì nìbìrì ‘Wiepìsarìṇí oyáonì oimónìmìṇì.’ nìwimónìrìṇáyí, Jisasonì dṇí sṇxí nìyìṇíṇí o xegí xanomì uyìṇíṇíṇí, xìnáímì uyìṇíṇíṇí, xìepímì uyìṇíṇíṇí, xegí nìaiwíyo uyìṇíṇíṇí, xexìrìmeáyo uyìṇíṇíṇí, seáyí e mímúropa nerìṇáyí o gí wiepìsarìṇáyí wo imónìpaxí menìṇì. Go go Jisasonì nánì dṇí sṇpí wiarìṇíṇí xewanìṇo dṇí sṇpí yaiwinarìṇíṇíṇí seáyí e mímúropa nerìṇáyí o gí wiepìsarìṇáyí wo imónìpaxí menìṇì.

27 Ámá go go nionì nìṇìxíḍìrìṇá ‘Nionì Jisasomì xíḍarìṇagí nánì áamá wí xeanìṇí nìkárìrì aiwì anìṇí xíḍìṇíṇí.’ mìyaiwipa nerìṇáyí o gí wiepìsarìṇáyí wo imónìpaxímanì.” nurìrì

28 ewayí ikaxí re urìṇìnìgìṇì, “Seyíné woxí aṇí sepiá wiwá nìṇìra opeyìṇìrìṇá xámì éf nìṇweámáná aṇí iwá mìrìrì nánì dṇí nēṇwìperì ‘Nìgwí ararìrìṇí?’ nìyaiwirì ‘Nìgwí nionìyá ananì aṇiwá t́nì xìxenìrìṇí?’ yaiwinarìṇíṇíṇí.

29 ‘Nìgwí ararìrìṇí?’ nìrìrì meyíropa nerì rìxa sṇṇá nìkìkìróa nìpeyìrìṇá nìgwí anìpá imónìṇagí nánì aṇí mìramíxwíṇí nìyárimì úáná áamá aṇí iwámì nìwìṇìrìṇá joxì nánì rìperìrì nìyayiro

30 re rìpìrìṇíṇí, ‘Ámá ro aṇí iwá mìrìṇìṇíṇí éf aiwì niwánì mìrìpaxí mìwimónìṇagí nìmìramíxwíṇíṇíṇí uṇíṇíṇí.’ rìpìrìṇíṇí.” nurìrì Jisaso áamá nionì nìxíḍarìṇagí aṇí mìramíxwíṇí nerónìṇí nionì pṇnì nìṇìwiarìṇíṇí upìrìxìṇíṇí e urìṇìnìgìṇì.

31 Ewayí xwìyíá axíṇí ámì bì re urìṇìnìgìṇì,

“Mìxí ináyí wo xegí sìmìṅí wínarìgíáyí áamá nínì 10,000 imónìṅáná mìxí ináyí jámì dánjyá sìmìṅí wínarìgíáyí áamá 20,000 imónìṅagí nánì o xámì éfì nìṅwearì dìṅí nìyaikirorì ‘Mìxí nìnróná ananì xopírárí wimìnréinì? Èṅí mìwínpa emìnréinì?’ yaiwinìṅoì.

³² Rìxa ‘Mìxí ináyo xopírárí nìnrìṅoì.’ nìyaiwirínáyí wífo sínì ná jámì ṅweanáná xegí áamá wíyo re urowárìnrìṅoì, ‘Nuro omì re urémeápoyì, “Negí mìxí ináyo re rarìnrì urémeápoyì, ‘None soyíné tìnì mìxí xìxe seaipaxí menìnrì. Pí pí nearíyí nìyaníwárìnrì rarìnrì.’” urémeápoyì.’ urowárìnrìṅoì.” Jìsaso ewayí xwíyí e nurìrì

³³ “Seyíné woxì dìxí iyíá íá amìpí nánì dìṅí yaíkíá mìmopa nerínáyí ayí gí siepìsarìṅáo xì imónìrìméinì.” nurìrì

³⁴ re urìṅnìgìnrì, “Ayínánì saxí awíí yarìṅí aìwì awíí yarìṅípì anìpá nerì aìwánìṅí imónìṅáná ámì arìge éáná awíí enìṅoì? Oweoì.

³⁵ Sìkí amìpí omìṅíyo aìwá xwé oenìrì wíároarìgíá aìwì saxí awíí anìpá imónáná aìwá urí enìgìnrì omìṅíyo wíároopaxí menìnrì. Anìṅínì emì moarìgíárìnrì. Ámá gíyíné aríá tígíáyíné aríá ókiarí nìmónípo yì.” Jìsaso xegí wìepìsarìṅíyí saxínìṅí imónìṅagí nánì e urìṅnìgìnrì.

15

Ewayí ikaxí sipìsipí aníá imónìṅo nánìnrìnrì.

¹ Ámá takísí nánì nìgwí uráparìgíá —Ayí émáyí gapìmanowamì wípíríá nánì wigí Judayo nìgwí

nɪwurápiyiróná wigí meapírfa náni eni ámi bi
 ɪwí uráparigáayírini. Ayí tɪni ɪwí yarigá wɪniyí
 tɪni Jisasomɪ xwíyá ará wianiro náni anwi e
 barɪɲagá

² Parisiowa tɪni ɲwí ikaxí eániɲɪpi mewegáwa
 tɪni siɲwí e nɪwɪniro mepí “Iyí tɪnarɪɲoi.”
 nɪrɪniro wigípi re rɪnigáawixini, “Ámá o
 ɪwí yarigáyo nɪmɪmɪnɪrɪ aiwá nawini eni
 narigáarinɪ.” rɪnaríná

³ Jisaso ewayí xwíyá rɪpi urɪɲɪnigini,

⁴ “Soyíné ámá woxí sipɪsipí 100 tɪɲoxi wo aná
 imónánáyí, amí eanɪyo dánɪ sipɪsipí 99 wɪniyí
 e nɪwárimoxi nuri aná imónfo náni pfa néra
 núisáná rixa wɪnimearáarinɪ.

⁵ Nɪwɪnimearíná nɪmearɪ yayí tɪni xwanwí
 níkwónmɪ nuri

⁶ anɪ e nɪrémoríná dixí nɪkumixiniɪrɪ
 emearigáyo tɪni ámá anɪ axí e ɲweagáyo tɪni
 ríaiwá re urɪmeráarinɪ, ‘Gí sipɪsipí aná imónfo
 rixa pfa nerɪ meáagi náni nionɪ tɪni nawini yayí
 oyaneyi.’ urɪráarinɪ.” Jisaso ámá ɪwí yarigá
 o tɪámɪni barigáayí sipɪsipí aná imónfo yapí
 imónɪɲagá náni ewayí xwíyá api nuriɪ

⁷ re urɪɲɪnigini, “Nionɪ re seararɪɲini,
 ‘Ámá sipɪsipí náni pfa nerɪ nɪmearɪ náni yayí
 épa anɪnajowa ámá ɪwí yarɪɲí wo nɪsanɪrɪ
 yarɪɲagi nɪwɪniróná yayí nero aí ámá 99 “Rixa
 wé rónɪɲwaénerini. Nene sanɪɲí imónipaxí
 menini.” yaiwinarigáayí náni anɪnajowa yayí
 yarigáamani.’ seararɪɲini.” urɪɲɪnigini.

Ewayí ikaxí nigwí aná imónɪɲo nánɪrini.

⁸ Ámi ewayí xwiyíá axípi bi rípi uríñinigini, “Apíxí wí nígwi wé wúkaú tñí nígwi wo nímíaperínáyí uyíwí nímíxároárímáná píráníñí pía nerí aní síyí niperí winímeaníinigini.

⁹ Níwinímearáná xegí imáníñí yarígííwami tñí aní axí e ñweagíáyo tñí ríaiwá re uríñinigini, ‘Nígwi níni míapéáo ríxa meáagi nání níni tñí nawíni yayí oyaneyí.’ uríñinigini.” Jisaso áamá íwí yarígíá o títámini barígíáyí nígwi míapéí yapí imóníñagíá nání ewayí xwiyíá api nuríri

¹⁰ re uríñinigini, “Nioni re seararíñini, ‘Nígwi apíxi nímíaperí pía nerí ámi meáo náníñí yayí éípa Goríxoyá aníñajowa áamá íwí yaríñí wo nísaniri yaríñagi níwinírná yayí e yarígíárini.’ seararíñini.” uríñinigini.

Ewayí ikaxí niaíwí aníñño nánírini.

¹¹ E nurímáná ámi ewayí xwiyíá re uríñinigini, “Áamá wo xegí niaíwí oxí waú tñño

¹² —Xogwáo xanomi níwiápínimeari re uríñinigini, ‘Ápe, joxí nípéáná “Amípí omí wíimígini.” yaiwiaríñípi ríxa niapeí.’ uríagi xano ‘Amípí ríwéná yaní nímerí nioni wíimígini.’ yaiwiaríñíyí ríxa awaúmi yaní numeiri miní níwimáná enáná

¹³ ríxa sía áríní óráná xogwáo o xegíni awí eámeámí nerí nímeámi aní wími ná jfami nání nurí aní ayo níñwearíná uyíni nerí xegí nígwi amípí xano winíyí xwírixwírá ikíxeríñinigini.

¹⁴ Xegí nígwi xwírixwírá níkíxerí áamáyo níwiememáná enáná re eníñinigini. Áamá aní ayo dáníyí aiwá nání díwí níkeamóníro yaríná o ríxa

uyípeayo imóní enagi nání o ení aiwá nání d'wí nikeamóní nání

¹⁵ nuri áamá aṇí ayo dání womí nígwí omíṇí nání ríxíṇí uráagi o omíṇí Judayí níní xwíríá winaríṇíṇí nání re uríṇíṇíṇí, 'Gí omíṇíyo nání nuri gí odípíyo aiwá níwíí.' uráagi

¹⁶ o nuri omíṇí e neríná ríxa agwí ení m'wínáráagi aiwá p'á odípí naríṇíṇí nípaxí wimóníagi aiwí áamá wí omí aiwá b'í m'íní m'wigíawíxíṇí.

¹⁷ E enáná o ámí d'íṇí íá n'íxíṇí re yai-wíṇíṇíṇí, 'Gí ápoyá omíṇí wíiarígíáyí níní aiwá apání níp'íṇí nání m'úróníagi aiwí nioní re n'íṇwearí aiwá agwí nání nípémíṇíṇí ríyaríṇíṇí?

¹⁸ Nioní n'íwíáp'íṇímeámí nuri gí ápomí re urémeámíṇíṇí, "Ápe, nioní íwí Goríxomí wíkaríṇí joxí sikáríṇí éanigíṇí.

¹⁹ Nioní naṇí mimóníagi nání s'íní d'íxí rí-waxoní imónípaxí meníṇí. Joxí 'Gí omíṇí n'íiaríṇox'íṇíṇí imóníṇoxíṇí.' n'reí." Ápomí e urémeámíṇíṇí.' n'iyaiwíṇí

²⁰ n'íwíáp'íṇímeámí xano t'íṇí e nání nuri nuri ríxa aṇwí e b'áná xano xegí xewaxo j'íwo baríagi n'íwíṇíṇí wá n'íwían'íṇí m'íṇí nuri n'ímak'íṇíyíṇí k'íyí miaúnáná

²¹ xewaxo re uríṇíṇíṇí, 'Ápoxíṇí, nioní Goríxomí íwí wíkaríṇí joxí sikáríṇí enáríṇí. Nioní áamá naṇí mimóníagi nání s'íní d'íxí rí-waxoní imónípaxí meníṇí.' uráagi aiwí

²² xano omíṇí wíiarígíáyo r'íaiwá re uríṇíṇíṇí, 'Soy'né rapírapí im'íṇíṇí mimóníṇí aṇíṇí n'ímeámí n'íb'íṇí uyíṇíṇí. Omí okiy'íá

numeríná wé ramaxí wá wéyo uyírário síkwí sú uyíro époyí.

²³ E nemáná burímákau sípíkí ikwaní imónariño nimeámi nĩbĩro píkípoyí. Nene ninĩrane íwo nání yayí oyaneyí.

²⁴ Nígí íwí ro penónĩjĩ imónĩño ámnĩjĩ wiápĩnimeañoi. “Anĩnĩnĩnĩnĩ.” yaiwiagwá ro ámĩ neaímeáagi nání yayí yaní aiwá oimĩxaneyí.’ uríagi awa o urípa nero rĩxa aiwá rĩyamí nero yayí seáyĩmĩ dání néra waríná re enĩnĩnĩnĩ.

²⁵ Xewaxo xamĩño omĩjĩyo yarĩjĩmĩ dání nĩbĩrĩ rĩxa añí tĩjĩ e añwĩ e dání wenĩjĩ éyĩ wĩnĩnĩnĩnĩ. Sonĩ rĩro sĩmĩnĩjĩ ero yarĩnagáa nĩwĩnĩrĩ

²⁶ omĩjĩ wiĩarĩgĩá womĩ ráiwa nurĩrĩ o rĩxa añwĩ e bání re urĩnĩnĩnĩ, ‘Ayí pí nání nerĩ rarĩño?’ uráná

²⁷ o re urĩnĩnĩnĩ, ‘Dĩxĩ rĩgwáo rĩxa rémónapĩño. O rĩnĩjĩ wĩ mĩmeá naño emeago dĩxĩ ápomĩ wĩmeáagi nání o burímákau sípíkí ikwaní imónariño pĩkĩño.’ uráná

²⁸ o wĩkĩ nónĩrĩ mĩpáwĩpaxĩ nĩwĩmónĩrĩ wáí e ronáná xano nĩpeyearĩ pĩyĩpĩyĩ xwĩyĩá uríagi aiwĩ

²⁹ xanomĩ mĩxĩ nurĩrĩ re urĩnĩnĩnĩ, ‘Nionĩ rĩnánínĩjĩ nimónĩrĩ omĩjĩ siĩaríná xwiogwĩ obaxĩ nĩmũroaríná sekaxĩ amĩpĩ joxĩ nĩrĩyĩ nání nionĩ wĩ mĩrĩwĩalĩkĩarĩnĩ. E nerĩ aí nionĩ gĩ nĩkumĩxĩnĩrĩ emearĩnáyĩ tĩnĩ yayí yaní nání memé miá aí wo mĩniapĩrĩnĩ.

³⁰ Nionĩ mĩniapĩpa nerĩ aiwĩ dĩxĩ rĩwaxo, apĩxĩ iyĩ ede dání oikĩxearĩgĩíwa tĩnĩ nemeríná dĩxĩ nĩgwĩ xwé nowarĩño nání burímákau sípíkí ik-

waní imónariŋo apáni upikiíni.' urána

³¹ xano re uriŋinigiŋi, 'Gí íwoxiŋi, "Nioniyáyí wí ámi o nírapiŋfáriŋi." miyaiwipani. Joxi íníná nioni tŋi ŋweariŋoxi amipí áponiyáyí nŋi dixŋiriŋi.

³² E neri aí dixí rigwáo penóniŋí imóniŋo ámŋiŋí wiápŋimeŋoi. "Anŋiŋinigiŋi." yai-wiagwáo ámi neaímeáagi nání "Yayí mepa oy-aneyí." riŋsimónariŋi? Oweoi, xe yayí oy-aneyí.' uriŋinigiŋi." Jisaso Parisiowa "None xiráxogwáowaú xiráóniŋí imóniŋagwi nání ríá nearariŋi?" oyaiwípoyŋiriŋi nání ewayí xwiýfá api uriŋinigiŋi.

16

Ewayí ikaxí bosíwí dŋí émf saímí moŋo nániriŋi.

¹ O ewayí xwiýfá riŋpi eni xegí wiepiŋariŋowami nuriri re uriŋinigiŋi, "Ámá amipí nŋi mímúróniŋí wo o xegí bosíwo nání ámá wí nŋbiro áwaní re uriŋíawixiŋi, 'Dixí bosíwo dixí iyfá fá amipí xwiŋfá ikixeariŋi.' uríagfá

² o bosíwo nání 'Obiŋi.' nuriri o riŋxa bání re uriŋinigiŋi, 'Pí éagi nání joxi nání xwiýfá wí rariŋagfá wíaniŋiŋi? Amipí nioniyá joxi nŋimeirfá ariŋe nŋimeia warŋiŋiŋi? Amipí nioniyá pŋi nŋiwiárimi uri nání nŋi fá nŋrori bŋkwíyo nŋwŋríririŋi niapei. Joxi sŋi gí bosíwí nimóniriŋi ŋwearimeŋiŋi.' uríagi

³ bosíwo nuri re yaiwiŋinigiŋi, 'Nioni bosíwí roariŋáyí boso "Joxi kikiíá ui." nŋránáyí ari

emfárfani? Bosíwí nimóniri yariñaoni xwíá nimiríná ení meání emfárfani? Rixiñí nura nuríná ayá ninínfárfani?’ niyaiwiri

⁴ re yaiwiñiniginí, ‘Ai, pí pí éimiginiri ríxa nijfá imóniniginí. Gf boso “Joxi kikiíá uí.” níránáyí áamá nioní wigí añíyo nání ananí nímímínípfíri nání pí pí éimiginiri ríxa nijfá imóniniginí.’ niyaiwiri

⁵ áamá o xegí boso nigwí wayá ríwéná niapíírixiniri wiñíyo ‘Bípoyí.’ nuriri awa ríxa báná xámi bíomi re urinigininí, ‘Gf boso pí siapiñí nání ríwéná rirápinfáriní?’ uríagi

⁶ re urinigininí, ‘Weríxí sixí íníní díramíxí 100 niapiñí nání xixení axípi nírápinfáriní.’ uríagi bosíwo re urinigininí, ‘Díxí bíkwíyo nigwí nání ñwirárarinínamí nímearí éí niñweámáná weríxí sixí íníní díramíxí 100 nání eáníñe níkwírirí 50 ñwirárei.’ nuriríná xío ení bosoyá bíkwíyo axípi díramíxí 100 nání eáníñípi níkwírirí ámi 50 ñwirárinigininí.

⁷ Áamá ámi wo báná bosíwo yariñí re wiñinigininí, ‘Gf boso joxi siapiñíyí arariríní?’ uríagi o re urinigininí, ‘O wítí íá 1000 nioní niapiñí nání xixení axípi nírápinfáriní.’ uríagi bosíwo re urinigininí, ‘Díxí bíkwíyo wítí íá 1000 nání ñwiráriníñe níkwírirí wítí íá 800 ñwirárei.’ nuriríná bosoyá bíkwíyo ení níkwírirí axípi niñwirárirí womí womí nfíni e néra uñinigininí.

⁸ Boso xegí yapí wíwapíyariñí bosíwo nání ‘O “Nioní onímímínípfíyí.” niyaiwiri e éfiríní.’ raríñagíá aríá e níwiri o nání ‘Díñí émi saímí monjoríní.’ niyaiwiri seáyí e umeniginigininí.”

Jisaso ewayí xwíyíá apí nurírí wiepísaríníyo ámi bí rípi uríniginí, “Ámá agwí ríná amípí xwíá tíyo wenípi nání díní níkwíro ro yarígíáyí wigí wíníyí tíní niníróná díní émi saímí nímoro nero nání áamá nioní díní níníkwíro ro yarígíáyo seáyí e imónínjoi.

⁹ Ayínání re seararíní, ‘Nígwípi áamá wí apí tíní sipí imíxarígíá aiwí soyíné uyípeayí wí negí níkumíxíní emearínwáyíní imónípirí nání nígwípi tíní arírá wíríxíní. E nerínáyí ríwéná sáá yoparíyimi nígwí níní ríxa anípa imónáná Goríxo soyíné xegí aní íníná ɲweapíríá nání eníyo páwipíríá nání seamímíníníáríní.’ seararíní.

¹⁰ Ámá omíní onímíápia neríná píráníní díní níkwíro ro xíxeni yarígíá gíyí gíyí xwé ení xíxeni yarígíáríní. Ámá omíní onímíápia neríná díní níkwíro ro mé áamá sínwíyo dání níwiepísiro omíní yarígíá gíyí gíyí omíní xwé nání aí axípi yarígíáríní.

¹¹ Ayínání nígwí áamá wí nímearo ayí tíní sipí imíxarígíáyí soyíné nígwí ayí aí tíní áamáyo míní míwipa ero arírá míwipa ero nerínáyí ‘Goríxo ananí xegí amípí naní anínamí weníyí none píráníní umeianíwá nání neaiapíníáríní.’ ríyaiwiaríní? Oweoi.

¹² Soyíné amípí áamá woyáyí sínwí muwínaxídipa nerínáyí omíní soyínéyápi mepíríáyí go seaiapíníáríani? Oweoi.

¹³ Ámá wo áamá waúyá xínáíníní nímónírí omíní wiipaxí meníní. E nerínáyí wíomi díní síxí nuyírí wíomi díní peá nímorí nerí

wíomí pírániḡí ayá t́ńi nix́dírí wíomí peaý
 niwianírí eniḡoi. Soýné nigwýyá omiḡí
 wiariḡniḡí nimóniro ‘Nigẃ wí ḿnimúropa
 oeni.’ niyaiwirínáyí, Gorixoyá omiḡí wiariḡí
 wox́niḡí imónipax́ menini.” uriniḡini.

Jisaso xwiyá uriniḡí wí nánirini.

¹⁴ Jisaso xeǵ wiepísariḡowami e uraríná
 Parisiowa —Awa nigẃ nání xwaṕ
 wimónariḡowarini. Awa aŕá e niwiróná damí
 dání riperírí umearariḡagá

¹⁵ Jisaso e niwinírí re uriniḡini, “Soýné
 ámayá siḡwýo dání ‘Wé róniḡwáonerini.’ níríro
 yaṕ niwiepísíro rariǵoýné aí Gorixo amipí seǵ
 xwiox́yo inimi imóniḡipí nipiḡí niḡá imónini.
 Amipí nání áamá ‘Ripí ayá t́ḡipí imónini.’
 ŕápiý Gorixoyá siḡwýo dání xwíŕá winariḡý
 imónini.

¹⁶ Gorixo Ebirámo x́omí diḡí niwikẃrorí
 pírániḡí x́darḡagi nání re uriniḡini, ‘Dix́
 seáŕawé áamá obax́ nimóga ú́áyí ǵ ayá t́ḡniḡí
 nimóga uṕŕárini.’ uriniḡ enagi nání Moseso
 t́ńi ẃá rókiamoaǵáwa t́ńi api nání B́kwýo
 níríro eaǵárini. Seýné ṕné api nisearéwapiya
 biǵárini. E nerí aiwí Jono waý nineameaia
 uḡo niremoŕná xwiyá yaý seainipax́pi re sear-
 ayiniḡini, ‘Seýné Gorixoyá xwiox́yo páwipírí
 nání f́wí yariǵápí ŕwímíni nímamoro nisaniro
 ḡweáririni.’ searayiniḡini. Áamá ńni anḡ
 ayómíni enḡ t́ńi ó́ nimóa páwianíro yariḡoi.

¹⁷ E nerí aiwí amipí ńni Moseso t́ńi ẃá
 rókiamoaǵáwa t́ńi Gorixoyá B́kwýo eaǵápí
 bi onímíapi aí suŕmá imóninf́amani. Awa

niriro eagfápa xixeni imónínfáriní. Anína t́níní xwfá rirí t́níní ananíní anípá nimónirí aiwí B́kwf Gorixoyá ́wfẃ ikaxf eánínf́pí anípá imónipaxf meníní.

¹⁸ Go go xegf xiepi xámi meanjími emí nímori ámi wíní nímearfnáyf ayf f́wf inarínjii. Go go apíxf áma wo nímearí emí monjimi nímearfnáyf ayf ení f́wf inarínjii.” urínjíniginí.

Rasaraso t́níní amípí mímúrónnjò t́níní nániríní.

¹⁹ Jisaso áma ayo re urínjíniginí, “Áma wo amípí mímúrónnjò —O nígwf xwé t́gfáwa rapirapf awiaxfní ýinarígfápa íníná rapirapf ayfá riníní niyínirí sfá ayf ayo aiwá nanjíní nínirí anínj́ srf́ munf́ njewanána

²⁰ áma wa wigf áma wo xegf yof́ Rasarasoyf rinínjò —O uyípeayf imónínjáná uranf́ xegf wí pipf́rímfó enoríní. Omí nímeámi níb́iro amípí mímúrónnjòyá ákínjá f́wí e ẃrárígf́oríní.

²¹ Amípí mímúrónnjò íkwianjwfyó éf́ nínjwearí aiwá nínirí yunf́pia piéróf́yf́ uranf́ t́njò ‘Mímeánf́ oemíní.’ niyaiwirí yarfná sf́wí wí níb́ayiro xegf uranf́yo aíwf́ meayígf́awixíní.

²² Uyípeayo ríxa nípéagf́ anfnajf́ Gorixoyáyf oyá dínf́pí nímeámi nýiro Eb́rf́amo t́njf́ e wárígf́awixíní. Amípí mímúrónnjò ení péagf́ omí ení xwfá níweyárimáná enjáná

²³ o rf́a anínj́ wearínjfyó dání rfnínj́ xáíwf́ inarfná sijnẃf́ anaúyf́f́ wínínjíniginí. Eb́rf́amo ná j́f́amí njewanána Rasaraso xf́o t́f́ámíní ḱnínimónénapínjagf́ níwínirí

24 ríaiwá re uríñiniginí, ‘Aríó Ebíríame, ríá tíf mimeníñwí ayíkwí mìnirariní. Rasarasomí re uowárenapeí, “Wé símípiní iniigíyo igíá neámáná aíwí imíñí uríní nání wikwiárauí.” uowárenapeí.’ uríagi aí

25 Ebíríamo re uríñiniginí, ‘Aríoe, joxí síní síñoxí nñwearná amípí naníní símearí Rasarasomí sipíní wímeari yagíríní. E nerí aiwí agwí o sa kikiá yaríná joxí ríníñí nání niwieáníñí ñweaníní.

26 Rípí ení piní earírí segí tífáminí eadírórí negí tífáminí eadírórí enagi nání seyíné wí nene tífáminí mixelónapípxíríní. Nene ení wí seyíné tífáminí mixelónapípxíríní.’ uríagi

27 ríá xáiwí weánaríño re uríñiniginí, ‘Nioní tífáminí Rasarasomí re nání uowárenapípxí mepa enánáyí, wauní ríxíñí re orírímíní, “Gí ápoyá anímíní uowáreí.” orírímíní.

28 Gí níríxímeáowa wé bí nípíní imónigíáwa nioní ríníñí meariná rími dání bipíríxíníñí Rasaraso xwíyíá nijíá wino uowáreí.’ uríagi aíwí

29 Ebíríamo re uríñiniginí, ‘Awa ríwamíñí Moseso nírírí eaní tíní wíá rókiamoagíáwa níríro eagíá tíní ananí fíá níroro nijíá imónípxíríní. Xwíyíá apí ríníñípiní ananí aríá wíríxíní.’ uríagi aí

30 ríá xáiwí weánaríño re uríñiniginí, ‘Aríó Ebíríame, xwíyíá apímí aríá umónípxí menagi nání rírariníní. Ámá píyí wo níwiápínímearí nijíá wíánáyí, ananí aríá níwiro nisaníro ñweapaxíríní.’ uríagi aí

31 o re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, ‘Xwɪyɪ́á Moseso nɪrɪrɪ eanɪpɪ tɪnɪ wɪ́á rókiamoagɪ́áwa nɪrɪro eagɪ́apɪ tɪnɪ arɪ́á mumónɪpa nerónáyɪ́, áamá pɪyɪ́ wo nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪjɪ́á wɪmɪnɪrɪ yarɪɪagɪ́ aɪ́ ayɪ́ arɪ́á wɪ́ wɪpaxɪ́ menɪnɪ.’ urɪɪɪnɪgɪɪɪ.” Jisaso xwɪyɪ́á apɪ e urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

17

Íwɪ́ oéɸoyɪnɪrɪ wɪwapiyarɪgɪ́áyɪ́ nánɪ urɪɪɪ nánɪrɪnɪ.

¹ O xegɪ́ wɪepɪsarɪɪnowamɪ re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Áamá wɪ́ wɪ́ íwɪ́ oéɸoyɪnɪrɪ iwamɪ́o nɪwɪwapiyipɪ́rɪ́a aɪwɪ́ áamá e wɪwapiyɪ́áyɪ́ aweyɪ́! Sɪ́á wɪyɪ́ ayɪ́ majɪ́á wórɪnɪ́árɪnɪ. Ayɪ́ xeanɪɪ́ rɪ́á tɪɪ́ wɪmeanɪ́a enagɪ́ nánɪ dɪɪ́ sɪpɪ́ wɪwɪnɪgɪɪɪ.

² Ayɪ́ nɪaíwɪ́ rɪpɪamɪ nɪonɪ dɪɪ́ nɪkwɪroanɪro yarɪgɪ́áɪpɪamɪ pɪ́rɪ́ wɪaíkɪanɪro nero íwɪ́ oéɸoyɪnɪrɪ wɪwapiyarɪ́ná Gorɪxo ‘Ayɪ́ xwɪyɪ́á mayɪ́rɪnɪ.’ mɪrɪ́ rɪxa nɪpémáná enáná rɪnɪɪ́ xwé wɪnɪ́árɪnɪ. Sɪnɪ nɪaíwɪ́pɪamɪ íwɪ́ nánɪ mɪwɪepɪsɪpa enáná áamá wa ayo íá nɪxero sɪɪ́á xwé wo sɪɪwɪ́ tɪnɪ gwɪ́ nɪjárɪro rawɪrawáyo nɪmamówárɪrɪ́náyɪ́, sɪpɪ́ enagɪ́ aɪwɪ́ rɪnɪɪ́ Gorɪxo wɪmɪnɪrɪ enɪ́pɪnɪɪ́ imónɪɪ́manɪ.

³ Ayɪ́nánɪ píránɪɪ́ éfɪrɪxɪnɪ.

Íwɪ́ sɪ́pɪ́ yokwarɪmɪ́ nɪwɪ́rɪ́ná epaxɪ́pɪ́ nánɪrɪnɪ.

“Joxɪ́ áamá wo, Gorɪxomɪ nɪxɪ́dɪrɪ nánɪ rɪrɪ́xɪ́meá imónɪɪ́o íwɪ́ sɪánáyɪ́ mɪxɪ́ urɪ́rɪ́xɪnɪ. O rɪxa dɪɪ́ neyírɪrɪ nɪsanɪrɪ nerɪ́náyɪ́ íwɪ́ sɪ́pɪ́ yokwarɪmɪ́ nɪwɪ́rɪ ‘Ananɪrɪnɪ.’ urɪ́rɪ́xɪnɪ.

⁴ O íwɪ́ nɪsɪrɪ pɪaxɪ́ weánarɪɪagɪ́ nánɪ nɪbɪrɪ ‘Rɪxa dɪɪ́ neyírɪrɪ íwɪ́ ámɪ wɪnɪ sɪmɪ́ámanɪ.’

ríréméááná joxi yokwarimí nìwiiri ‘Ananirini.’ uríirixini. Sía axíyimi o sípa axípi wé wúumi dánj wáu ríréméaayíánáyí, joxi eni yokwarimí wiayíirixini.” uríagi

⁵ wáf wurimeiarigfáwa Ámináomi re urígíawixini, “Joxi dñj ríkwíroarínwáyí ámi bí dñj ríkwíroani nánì neaiii.” uríagí

⁶ Jisaso re uríniginini, “Soyíné nífárinì. Masíté aiwá siyí negí omínjyó iwí urarínwáyí aga onímiápi nerí aiwí segí dñj nioní nánì níkwíroarígíáyí ayíninjí nerínáyí, ‘Íkíá xé roxinì níyoámiga rawírawáyo e dání roí.’ uránáyí ananì aríáninjí seainfárinì. Amípi ‘Nioní epaxímaní.’ yaiwiarigfá aí ananì epírfárinì.

Ewayí ikaxí omínj wíiarígíáyí nánirini.

⁷ “E nerí aí soyíné woxi díxí rínááinjí nimónirí omínj siiarínj wo xwíá nímírí yuní ikikémí yarínje dániranì, sipísipí píráánj níméra warínje dániranì, pínì nìwiárimì nìbírí rémónapáná joxi ‘Ayá tñnì anjínì níwiapírí nínjwearí aiwá nei.’ uríréini? Oweoi, o sa díxí rínááinjí omínj siiarínje enagi nánì

⁸ xámi re urírfini, ‘Amíná aiwá ríá niniyeairí díxí rapírapí níkfíyinimáná aiwá níxerí niapáná nioní inígí nírí aiwá nírí nemáná enáná joxi ríwíyo nírfini.’ urírfini.

⁹ O joxi sekaxí urífpí tñnì xixenì siáná omí weyí umeríréini? Oweoi, díxí omínj siiarínje enagi nánì yayí wiríméini.” Jisaso ewayí xwíyíá apí nurí

10 re uriniginini, “Gí seaiepisarinjáoyiné eni sekaxí amipí nioni searáyí xixeni nerínáyí seáyí e mimónipa nero re rírixini, ‘None xináíwanéniní nimónirane oyá omíní wiiarinjáonénirini. Omíní negíni nearíyíni enwáriní.’ rírixini.” uriniginini.

Peyíyí tígíá wé wúkaú naní imixiní nánirini.

11 Jisaso Jerusaremí nání nurí Gariri piropenisí tñí Samaria piropenisí tñí midimidáni enáná o áwinimaní nipuríná

12 aní bimi rémóáná áamá wé wúkaú peyíyí tígíáwa ná jámí nírómáná

13 ráiwá re urígíawixini, “Jisasoxí, negí neamemearinnoxini, none nání wá orunini.” urígíá

14 o sinwí niwiniríná re uriniginini, “Soyíné nuro apaxípaniní imónigíawamí síwá wináupoyí.” urígíá awa siní óf e waríná re eniginini. Wigí wará naní imóniginiginini.

15 Naní imónáná awa wo weniní iníyí winiginiginini. Xegí wará naní imóninagí niwinirí níkinimónimí nurí Gorixomi yayí numeríná ráiwániní nira nurí

16 Jisasoyá síkwí tíní e nípkínimeari omí yayí winiginini. Áamá oyí Samariayí worini.

17 O yayí wiaríná Jisaso áamá e rówapigíáyo re uriniginini, “Áamá wé wúkaú naní imóníawixini. Wíá gimínirini?

18 Pí nání áamá aní midání roní Gorixomi yayí umemínirí binoi? Wíá Judayowa ámí mibípa pí nání éoi?” nurirí

19 Samariaomi re urowárɪɲɪnigɪnɪ,
 “Nɪwɪáɸɪnɪmeámɪ uɪ. Joxɪ dɪɲɪ
 nɪnɪkwɪrorɪɲɪɸɪmɪ dánɪ erɪkiemeánɪnɪ.”
 urowárɪɲɪnigɪnɪ.

*“Gíná Gorɪxo xwioxɸyo mɪmeámɪ nerɪ
 neamenɰweanɪrɪnɪ?” urɪgɪá nánɪrɪnɪ.*

20 Parisiowa “Gorɪxoyá dɪɲɪ tɪnɪ áamá nene
 yeáyɪ neayimɪxemeanɪa nánɪ gíná arɸowayá
 xwɪá piaxɸyo dánɪ iwiaronɪrɪnɪ?” nɪyaiwiro
 Jisasomɪ yarɪɲɪ re wigɪawixɪnɪ, “Gorɪxo
 xwioxɸyo mɪmeámɪ nerɪ neamenɰweanɪrɪnɪ gíná
 imónɪnɪrɪnɪ?” Yarɪɲɪ e wɪagɪa nánɪ o re
 urɪɲɪnigɪnɪ, “Sɪmɪmajɪónɪɲɪ seainarɪná sɪɲwɪ
 nɪwɪnɪro re rɪpɪrɪámɪnɪ, ‘Gorɪxo xwioxɸyo
 mɪmeámɪ nerɪ neamenɰweanɪrɪnɪ rɪxa rɪyɪrɪnɪ.’
 rɪpɪrɪámɪnɪ.” nurɪrɪ

21 “Áamá Gorɪxoyá dɪɲɪ tɪnɪ yeáyɪ
 neayimɪxemeanɪa nánɪ arɸowayá xwɪá piaxɸyo
 dánɪ iwiaronɪɸoyɪ rarɪɲwáo negɪ tɪnɪ áwɪnɪmɪ re
 riwo rɪronɪ?” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Wɪ
 re rɪpɪrɪámɪnɪ, ‘Sɪɲwɪ wɪnɪpoyɪ. Rɪyɪrɪnɪ. Sɪɲwɪ
 wɪnɪpoyɪ. Jɪiyɪrɪnɪ.’ rɪpɪrɪámɪnɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪ
 seararɪɲɪnɪ. Gorɪxo xwioxɸyo mɪmeámɪ nerɪ
 seamenɰweáwɪnɪgɪnɪrɪ yarɪɲo rɪxa seyɪné tɪnɪ
 áwɪnɪmɪ re ronɪ enagɪ nánɪ rarɪɲɪnɪ.” nurɪrɪ

22 xegɪ wɪepɪsarɪɲowamɪ re urɪɲɪnigɪnɪ,
 “Rɪwéná soyɪné ‘Sɪá áamá imónɪɲo ámɪ sɪɲánɪ
 nimónɪrɪ emenɪáyɪ anɪnɪ oimónɪnɪ.’ yaiwɪpɪrɪá
 aiwɪ anɪnɪ imónɪagɪ sɪɲwɪ wɪnɪpɪrɪámɪnɪ.

23 Áamá wɪ nionɪ nánɪ ‘Sɪɲwɪ wɪnɪpoyɪ.
 Jɪiworɪnɪ. Sɪɲwɪ wɪnɪpoyɪ. Riworɪnɪ.’ searánáyɪ,

nepa nearariŋoiniŋi númeri muxɗɗipa éfrixini.

²⁴ Ápianwɗi nerɗná wɗá anɗi ikwíróniŋi nimirni ókiariŋɗipa áamá imóniŋaoni niweapirɗná áamá nɗniyá siŋwɗyo dánɗi siŋáni imónimɗá enɗagi nánɗi númeri mupa éfrixini.

²⁵ Xámi áamá agwi ríná ŋweagɗáyɗi rɗwɗi nimoána nioni rɗniŋɗi xwé wí meámɗárinɗi.

²⁶ Áamá enjíná Nowao tɗɗi íná néra wagɗápa áamá imóniŋaoni weapimirni yarɗná axɗi epɗɗárinɗi.

²⁷ Ayɗi ‘Gorixo iniigɗi waxɗi tɗni xwirɗá wí neaikixenɗámani.’ niyaiwiro o nánɗi dɗi peá nimiroro aiwá niro iniigɗi niro néra nuro apɗɗi niŋwirára uro nimeága uro yarɗná Nowao rixa siɗɗiyo ínimi páwíáná re enjiniŋi. Iniigɗi waxɗi xwé niroga niwiáɗnimeari oxɗi apɗɗi nɗni iniigɗi namigɗawixini.

²⁸ Nowao tɗɗi íná dánɗi ná rɗwɗyo Roto tɗɗi íná eni Sodomɗi ŋweagɗáyɗi axɗi e yagɗárinɗi. Ayɗi eni Gorixo nánɗi dɗi peá nimiroro aiwá niga uro iniigɗi niga uro nero amɗi bɗi bɗi niga uro omiŋɗi néra uro anɗi nimiru uro yarɗná re enjiniŋi.

²⁹ Sɗá Roto Sodomɗi pɗni niwiárimɗi éf úyimi Gorixoyá dɗi tɗni rɗá tɗni sɗá tɗni anɗnamɗi dánɗi nipiérori áamá anɗi apimi ŋweagɗáyɗi nɗni rɗá niŋiniŋi.

³⁰ Rɗwéná eni áamá axɗi e néra nuro ‘Gorixomi xewaxo niweapinɗámani.’ niyaiwia warɗná áamá imóniŋaoni siŋáni imónimɗárinɗi.

³¹ Sɗá ayimi áamá anɗi pákɗkɗi nimiriga peyiŋyo seáyɗi eniwámi ŋweagɗá giyɗi giyɗi niwepɗniro ‘Nigɗi iyɗá íá anɗi xwɗá enɗwámi wenɗyɗi nimeámi éf oumini.’ niyaiwiro miɗáwipa éfrixini.

Aiwá omiñfyo yarigfá giyf giyf eni wigf amipí meaaníro nání ámi añf tñf e nání mupa éfríxini.

³² Rotomi xiepi nání dñf oseainini. Í xegf iyfá fá amipí nání dñf sipí wíagf níkinimóniri wenñf éfyf re eniniginí. Níperi sfjá imóniñiniginí.

³³ Ámá xegf amipí dñf tñfpi nánini dñf móf go go o dñf niyimñf imóniñf anñf ñweanfa nánipi sixf ínínfámani. Ámá xegf amipí dñf tñfpi nání aí ‘Pí eniñoi!’ yaiwíf go go o dñf niyimñf imóniñfpi anñf ñweanfa nání sixf ínínfáriní.

³⁴ Sfá ámá imóniñáoni weapimfáyimi ámá waú añf íkwianwíyo sá wenáná Goríxoyá añfnajowa wfo, Goríxomi dñf wíkwíroarñomi níwirimearo wfo dñf míwíkwíroarñomi e wáripírfáriní.

³⁵ Ayimi apíxí wípaú eni pírawá yunf ikíxémf yarfná wíimi níwirimearo wíimi e wáripírfáriní.

³⁶ [Ámá waú eni omiñfyo yarfná wfomi níwirimearo wfomi wáripírfáriní.”] Jisaso e urfagi

³⁷ xegf wiepísariñowa re urígfawixini, “Ámínáoxini, joxi neararñfpi gími imónínfáriní?” urfagfa Jisaso “O weapínf nání ámá áwanf wí nearípaxf menini. Ámá nñi síñwf tñi wínpírfáriní.” oyaiwípoyiniri ewayf xwíyfá re urñiniginí, “Píyf weñe apurf obaxf pénarñíriní.” urñiniginí.

Ewayí ikaxí apíxí aní t́nì xwírìxí mearìṅo t́nì nánìrìnì.

¹ Jisaso xegí wiepìsarìṅowa Gorìxomì xwíyá rìrìmì nìwirìná anìṅf winíagì ṕnì wiárìṕrìxìnrì ewayí xwíyá bì nurìrì

² re urìṅnìgìnrì, “Aní bimì opisí aníyo dánì xwírìxí eyeyírómì yarìṅf wo —O Gorìxo nánì wáyí mepa erì áamá ńnìyo d́ṅf sipí m̀wipa erì yarìṅorìnrì.

³ Omì apíxí aní wí —Í enì aní apimì dánìrìnrì. Í íníná o t́ṅf e nánì nìbayìrì re urayìṅnìgìnrì, ‘Áamá nínì ṕné nìmeararìǵáyí joxì t́nì nìrorai saní ǹnìràpìrì xwírìxí bì oyaiyì.’ urayíagì aí

⁴ o ‘Saní murápìpa oemìnrì.’ nìyaiwia núísáná ŕwéná í nánì rìxa anìṅf winíagì re yaiwiṅnìgìnrì, ‘Nionì Gorìxo nánì wáyí mé nerì áamáyo d́ṅf sipí m̀wiarìṅáonì aiwì

⁵ apíxí aní í anìṅf nìmoayarìṅagì nionì í anìṅf miní bayarìná anìṅf ǹnìṅnìnrì ímì oumearómìnrì.’ yaiwiṅnìgìnrì.”

⁶ Jisaso ewayí xwíyá e nurìrì re urìṅnìgìnrì, “Áamá xwírìxí eyeyírómì yarìṅf s̀píó eníṅpì nánì d́ṅf mópoyì.

⁷ O áamá s̀píó aiwì apíxí aní íníná bayarìṅagì nánì saní urápìṅnìgìnrì. Gorìxo áamá ónìṅf wí mimónìṅagì aí re rìyaiwiarìṅoi, ‘Gorìxo áamá x́o xegìnrì eyíroníyí omì áŕwíyiranì, ikwáwíyiranì, “Joxì saní nearápeì.” urayarínáyí o kíkíá néra núísáná ná ŕwíyo dánì saní urápìṅnìgìnrì.’ rìyaiwiarìṅoi?

⁸ Oweoi! ‘Anínrì saní urápìṅfárìnrì.’ seararìṅnìnrì. E nerì aiwì áamá imónìṅáonì

nɪweapɪrɪnǎ áamá sɪnɪ dɪŋɪ nɪnɪkwɪrɔro
 yarɪŋagǎ sɪŋwɪ wɪnɪmǎrǎnɪ? Rɪxa pɪnɪ
 nɪnɪwɪárɪmɪ warɪŋagǎ wɪnɪmǎrǎnɪ? Ayɪnánɪ
 píránɪŋɪ dɪŋɪ mópoyɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

*Ewayɪ ikaxɪ Parisio tɪnɪ takisɪ nánɪ nɪgwɪ
 uráparɪŋo tɪnɪ nánɪrɪnɪ.*

⁹ O ewayɪ xwɪyǎ rɪpɪ enɪ wanɪ dɪŋɪ
 nɪkwɪrɔnɪro “None wé rónɪŋwáonerɪnɪ.” yaiwiro
 áamá wɪyo peayɪ nɪwianɪro “Sɪpíowarɪnɪ.”
 yaiwiro yarɪgǎyó nurɪrɪnǎ re urɪŋɪnɪgɪnɪ,

¹⁰ “Áamá waú —Wɪo Parisiorɪnɪ. Wɪo takisɪ
 nánɪ nɪgwɪ nearáparɪŋorɪnɪ. Awaú Gorɪxomɪ
 xwɪyǎ rɪrɪmɪ wianɪrɪ nánɪ aŋɪ Gorɪxo nánɪ
 naŋwɪ rɪdɪyowǎ yarɪgǎiwámɪ nánɪ axíná nuri

¹¹ Parisio xegɪpɪ aŋwɪ e nɪrómánǎ xegɪ dɪŋɪ
 tɪnɪ ínɪmɪ dánɪ re rɪrɪmɪ wɪŋɪnɪgɪnɪ, ‘Gorɪxoxɪnɪ,
 nionɪ áamá wa yapɪ sɪpíonɪ menagɪ nánɪ yayɪ
 osimɪnɪ. Wa yapɪ áamáyo ɪwɪ uráparɪŋáonɪmanɪ.
 Wa yapɪ rɪkɪkɪrǎó yarɪŋáonɪmanɪ. Wa yapɪ apɪxɪ
 tɪnɪ ɪwɪ inarɪŋáonɪmanɪ. Takisɪ nánɪ nɪgwɪ
 nearáparɪŋɪ dao yapɪ mimónɪŋɪnɪ. Ayɪnánɪ yayɪ
 osimɪnɪ.

¹² Sabarǎ ayɪ ayo sǎ wɪyaúmɪ aiwǎ ŋwǎ
 ŋwɪrǎrɪnarɪŋáonɪrɪnɪ. Amɪpɪ nionɪ meááyɪ enɪ
 yanɪ nɪmerɪ wé wúkaú enǎnǎ wo joxɪ nánɪ
 tarɪŋáonɪrɪnɪ.’ Parisio Gorɪxomɪ e urarǎnǎ

¹³ takisɪ nánɪ nɪgwɪ uráparɪŋo ná ɟámɪnɪ
 e nɪrómánǎ piaxɪ weánarɪŋagɪ nánɪ sɪŋwɪ
 nɪmǎeyoari aŋɪnamɪ manɪ ayǎ ɪǎ nɪxɪrɪnɪmánǎ
 Gorɪxomɪ rɪrɪmɪ re wɪŋɪnɪgɪnɪ, ‘Gorɪxoxɪnɪ,
 nionɪ ɪwɪ yarɪŋáonɪrɪnɪ. Wǎ nɪwianeɪ.’
 urɪŋɪnɪgɪnɪ.” Jisaso ewayɪ xwɪyǎ e nurɪrɪ

14 re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Ámá o Gorɪxoyá sɪɲwɪyo dánɪ wé rónɪɲɪ nímónɪmɪ xegɪ aɲɪ e nánɪ úagɪ aɪwɪ wɔ́o wé rónɪɲɪ mimónɪɪnɪgɪɪɪ. Ámá go go xewanɪɲo seáyɪ e menɔ́oyɪ Gorɪxo xwɪámɪ imɪxɪnɪárɪɪɪ. Go go ‘Sɪpíonɪɪɪɪ,’ nɪyɪɪwɪɪɪ ɪnɪmɪ imónɔ́oyɪ Gorɪxo seáyɪ e umenɪárɪɪɪ.” urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

Niaíwɪ onɪmíápiamɪ wé ikwɪkwíárɪmɪ eɲɪ nánɪɪɪɪɪ.

15 Wiepɪsarɪɲowá ámá wɪ wɪgɪ niaíwɪpiamɪ Jisaso wé owɪkwíárɪɪɪɪ nɪmeámɪ barɪɲagɪá nɪwɪnɪro “Nɪmeámɪ mɪbɪpanɪ.” uranɪro yarɪɲagɪá Jisaso sɪɲwɪ e nɪwɪnɪɪɪ

16 niaíwɪpiamɪ rɪáɪwá “Bɪpoyɪ.” nurɪɪɪɪ wiepɪsarɪɲowamɪ re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Ámá niaíwɪ onɪmíápia xanɪyaúmɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪroro yarɪgɪápa Gorɪxomɪ dɪɲɪ wɪkwɪrórɔ́áyɪ o xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píráɪɲɪɲɪ umenɪweanɪá eɲagɪ nánɪ niaíwɪ rɪpia xe obɪpoyɪɪɪɪ sɪɲwɪ wɪnɪpoyɪ. Pɪrɪ mɪwɪáíkɪpa époyɪ.

17 ‘Ámá go go niaíwɪ onɪmíápiánɪɲɪ mimónɪpa erɪ Gorɪxomɪ yeáyɪ murɪnɪpa erɪ nerɪnáyɪ, oyá xwɪoxɪyo wɪ nɪpáwɪro ɲweapɪrɪámánɪ.’ seararɪɲɪɪɪ.” urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

Amɪpɪ mɪmúróɪɲɪ wo yarɪɲɪ wɪɲɪpɪ nánɪɪɪɪɪ.

18 Judayɪ ámɪná wo nɪwɪmeari yarɪɲɪ re wɪɲɪnɪgɪɪɪ, “Nearéwapɪyarɪɲɪ naɲoxɪɪɪ, nionɪ pí nerɪná dɪɲɪ nɪyɪmɪɲɪ tɪɲáonɪ anɪɲɪ ɪnɪná ɲweámɪá nánɪ imónɪmɪárɪɪɪ?” yarɪɲɪ e wɪagɪ

19 Jisaso ámá o “Xɔ́o enɪ naɲo eɲagɪ nánɪ Gorɪxo tɪnɪ xɪxenɪ imónɪɲorɪánɪ?” oyɪɪwɪnɪɪɪ re

urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ pɪ nánɪ ‘Nanɔxɪnɪ nɪrarɪɲɪnɪ? Ámá nɪyonɪ nánɪ Gorɪxonɪ nanɪ imónɪnɪ.

20 Nwɪ ikaxɪ eánɪɲɪpɪ joxɪ nɪjɪárɪnɪ. ‘Apɪxɪ tɪnɪ ɪwɪ minɪpanɪ. Nɪwiápɪnɪmearɪ ámá mɪpɪkipanɪ. ɪwɪ mɪmeapanɪ. Ámá wo nánɪ xwɪyɪá nɪyimárónɪrɪ yapɪ murɪpanɪ. Rɪnɪyaúmɪ wéyo merɪɪnɪ.’ Nwɪ ikaxɪ e eánɪɲɪpɪ joxɪ nɪjɪárɪnɪ.” urɪagɪ

21 yarɪɲɪ wío re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ sɪnɪ nɪaɪwɪ imónɪɲaé dánɪ nɪpɪnɪ nɪméra bɪɲárɪnɪ.” urɪagɪ

22 Jisaso arɪá e nɪwirɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Nwɪ ikaxɪ apɪ píránɪɲɪ nɪméra nɪbɪrɪ aɪ bɪ sɪnɪ menɪrɪnɪ. Dɪxɪ iyɪá ɪá amɪpɪ nɪnɪ nɪgwɪ nánɪ bɪ nemáná ámá uyípeayɪyo mɪnɪ nɪwia nurɪnáyɪ, anɪnamɪ amɪpɪ ayá tɪɲɪ tɪɲoxɪ imónɪrɪárɪnɪ. E nemáná nɪbɪrɪ nionɪ nɪxɪdɪrɪxɪnɪ.” urɪagɪ aɪ

23 o arɪá e nɪwirɪná amɪpɪ xwé wɪ mɪmúrónɪɲo enagɪ nánɪ aga xwioxɪyo dánɪ dɪɲɪ rɪá nuxerɪ xwɪrɪá nɪmónɪrɪ kɪpɪɲɪ nɪyirɪ ronagɪ

24 Jisaso e nɪwɪnɪrɪ re rɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámá amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáɪf nene Gorɪxomɪ nuxɪdɪrane oyá xwioxɪyo páwianɪ nánɪ anɪɲɪ minɪ oyaneyɪnɪrɪ nero aɪwɪ nɪpáwɪpaxɪ mɪmónɪɲoɪ.

25 Kamerɪ enɪ rapɪrapɪ gwɪ kiwearɪgɪá óf ayɪkwɪnimɪ páwɪpaxɪ mɪmónɪnɪ. Ámá amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáɪf kamerɪ enɪ ófɪyimɪ mɪpáwɪpa yarɪɲɪyɪ yapɪ Gorɪxoyá xwioxɪyo nɪpáwɪro ɲweapaxɪ mɪmónɪɲoɪ.” rɪagɪ

26 ámá e nɪɲweámáná arɪá wigɪáɪf —Judayɪ nɪnɪ “Amɪpɪ mɪmúrónɪgɪáɪf Gorɪxoyá dɪɲɪ tɪnɪ amɪpɪ meaarɪɲagɪa nánɪ Gorɪxo yayɪ winarɪnɪ.”

yaiwiagíáyířiní. Ámá e niṇweámáná aríá wigíáyí ududí winíagi omí re urígíawixiní, “Joxí nearíípi nepa enánáyí, Goríxo áamá gíyo yeáyí uyimíxemeaníáríani?” uríagía aiwí

²⁷ o re uríṇiniginí, “Amípi áamá mepaxí imóniṇíyí Goríxo ananí e nepaxířiní. Goríxo ananí áamá yeáyí uyimíxemeapaxířiní.” uríagi

²⁸ Pitao re uríṇiniginí, “Ai, áamá o xegí amípi píní miwiářipa nerí řixídípaxí miwimónariṇagi aiwí none negí aṇí tńí amípi nńí píní niwiářimi joxí númi řixídíṇwiní.” uríagi

²⁹⁻³⁰ Jisaso awamí re uríṇiniginí, “Gíyí gíyí nioní dṇí nńikwíroro wíníyí ení Goríxoyá xwioxíyo páwířixiníří wáf řimepíří nání wigí aṇířaní, xiepímířaní, xexířímeáowamířaní, xaniyaúmířaní, wigí niaíwíyoraní, píní niwiářimi nńixídířínáyí, aníá imónipíříámaní. Agwí ríná Goríxo ayí píní niwiářimi úfá axípi wíní mńí niwimáná áamá nńí mí ómómíximí éíná ayí dṇí aṇí iníná ṇweapíříá nání ení winíáriní.” uríṇiniginí.

Ámi áwaní “Nńipikipíříáriní.” uríṇí nánířiní.

³¹ O xegí wiepířariṇí wé wúkaú sṁkwí waú awamí říamíní e nímeáa numáná re uríṇiniginí, “Jerusaremi nání waríṇwiní. E rémoáná amípi Goríxoyá xwíyíá wíá rókiamoagíáwa áamá imóniṇáoní nání nńíro eagíápí xíxeni nímeaníáriní.

³² Negí Judayí miyí nńoróřáná émáyí wa íá nńixero ikayíwí nímearíro iwaní nímépero reanwí nńíro

33 sikwáá ragí pírí nuyíkiro ninimáná nípikipíráríni. E nerí aiwí ríxa sáá wíyaú wíyi óráná ámi níwiápínimeámíáríni.” áwaní píránínǵ e uríagí aiwí

34 xwíyáá apí awamí ínīmíníñǵ imóníñagí nání níjǵá wí mimónípa nero xóo rííyí “Ayí nání ríá neararíni?” míyaiwigíawixíni.

Síñwǵ supáríñǵ womí nanǵ imíxíñǵ náníríni.

35 O anǵ xegí yoí Jeriko ríníñǵpí tǵnǵ e rímine rémoaríná áamá síñwǵ supáríñǵ wo óf manǵpá tǵnǵ níñweámáná áamá e pwaríǵáyo aiwá nání ríxíñǵ nuríríná

36 arǵá wíyí winíñigíni. Oxí apíxí obaxí íkwíkwierí pwaríñagí arǵá níwiri yaríñǵ re winíñigíni, “Pí nání yaríño?” uríagí

37 áamá wí áwaní re uríǵawixíni, “Nasareti dánǵ Jisaso pwaríñagí yaríño.” uríagí

38 o ríaiwá re ríñíñigíni, “Jisasoxí, mǵxí ináyí Depitomí xiáwoxíni, joxí wá níwianeí.” raríñagí

39 áamá Jisasomí xámí umeagíáyí o ríaiwá e raríñagí arǵá níwiro mǵxí nuríro “Píní wiáreí.” uríagí aiwí ríaiwá enǵ tǵnǵ ámi wíní wíní níríre re ríñíñigíni, “Jisasoxí, Depitomí xiáwoxíni, joxí wá níwianeí.” uraríñagí

40 Jisaso e níronapímáná sekaxí re uríñíñigíni, “Omí níwirímeámí bǵpoyí.” uríagí áamá wí ríxa níwirímeámí anǵwí e bǵaná

41 Jisaso yaríñǵ re winíñigíni, “Nioní pí onínírí níraríñíni?” uríagí re uríñíñigíni, “Ámínáoxíni, nioní ámi síñwǵ oanímínírí ríraríñíni.” uríagí

⁴² Jisaso re uriniginini, “Dixi sinwi anani oxoarini. Dihi ninikwirorinipimi dani erkiemeanirini.” urana

⁴³ re eniginini. Xegi sinwi noxoari sinwi aniginini. Sinwi naniri Jisasomi nuxdiri Gorixomi seayi e umearina ama nini o e eagi niwiniro ayi eni Gorixomi seayi e megawixini.

19

Sakiaso enipi nanirini.

¹ Jisaso rixa Jeriko niremori anji apimi awinimi pwarina

² ama wo Sakiasoyi rinigo —O ama takisi nani nigwi uraparigayo xirawanihi imonigfa worini. Amipi wi mimuronigorini.

³ O “Ama Jisasoyi rinigo gorani?” niyaiwiri sinwi winiminiri neri aiwi ripwo enagi nani oxapixi uyimaroarinagfa o yopa nimeginimi

⁴ ayo xami numeari anini nuri “Jisaso o ri yimi punigoi.” niyaiwiri omi sinwi winiminiri nani ikfa womi nipeyiri wenih neri ronana

⁵ Jisaso nibiri e nironapimana sinwi ananifiyi Sakiasomi niwiniri re uriniginini, “Sakiase, anini wepinei. Sifa ri yi joxi tini nweamini. Dixi anji e nani owaiyi.” uragi

⁶ o anini niwepiniri yayi tini niwirimeami xegi anji e nani nimeaa uniginini.

⁷ Xegi anji e nani niwirimeami uagi ama nini sinwi e niwiniro wikt dihi niwaiwiro re rinigawixini, “Ama fwi yarini o tini nweaminiri nani pi nani unigoi?” rinarina

⁸ Sakiaso éf nírómáná Jisasomí re uríñiniginí, “Ámínáoxiní, nigí iyáá íá amípí níní bí biaú kíkírí nepayómáná bí áamá uyípeayí imónigíáyo míní wimíáríní. Áamá gíyí gíyo nioní yapí níwíwapíyirí nigwí íwí urápíñáyo wigí íwí urápíñáyí tíní nioniyá wí tíní seáyí e níkwíárírí míní wimíáríní.” uríagi

⁹ Jisaso re uríñiniginí, “Agwí áamá ro arío Ebíríamo Goríxomí díní níwíkwírorí yagípa axípi nerí nísanírí éagi nání Goríxo ríxa yok-warímí níwiirí yeáyí uyimíxemeañotí.

¹⁰ Ayí rípi náníríní. Áamá imóníñáoní áamá íwí néra nuro aníñí ikeamónaníro yarígíáyo nání píá nerí yeáyí uyimíxemeámínírí bíñáoníríní.” ríñiniginí.

Ewayí ikaxí omíñí wíiarígíá wé wúkaú náníríní.

¹¹ Áamá ayí xwíyíá api aríá níwíro Jerusaremí Jisaso waríñe nání ríxa anwí e imóníñagi níwíníro díní re nímóá ugíawixíní, “Goríxo nene xwíoxíyo mímeámí nerí neameníweaní ríxa nímóníníñotí. Jisaso Jerusaremí nírémorífná émáyó míxí nuxídowárimáná míxí ináyí nímónírí xwíoxíyo mímeámí nerí neameníweaníñotí.” Díní e nímóá warífná Jisaso “O negí míxí ináyí apaxí mé nímónímeníñotí.” oyaiwípoynírí ewayí xwíyíá bí nurírí

¹² re uríñiniginí, “Áamá ámíná wo míxí ináyí imónaurí ámí níbirí xegí ámáyó meníwearí emíánírí aní ná jíamí imóníñífmí umínírí nerífná

13 xegí xínáíwáníḡ nimóníro omíḡ wiaríḡá wé wúkaú awamí ‘Eíni.’ nuríri nígwí gorí áamá aníḡ miní omíḡ emá waú wo nero meaaríḡo woní woní níwíá nurí re uríḡnigíni, ‘Nígwí nioní seaiaparíḡá ríḡí sayá imíxíḡíḡá nání bisínisí nimíxa waríná seaímeáimíḡíni.’ nurími úáná

14 áamá aní e xíó t́ni ḡweagíáyí wíḡí xwioxíyo dání wíḡí d́ḡí níwíaiwíro wíḡí áamá wíyo re uowáríḡíawíxíni, ‘Míxí ináyí imímíxímí yaríḡomí nuro “O nene neamenḡweaní nání míneaimónaríni.” uríḡoyí.’ uowáríḡá awa nuro míxí ináyí imímíxímí yaríḡomí e uríḡá aiwí

15 o áminá bíomí míxí ináyí nimíxíri xegí aní e nání uowáríḡnigíni. O ríxa míxí ináyí nimóníri aní e nírémoríná awa bisínisí nimíxíriná nígwí sayá ríá imíxíawíxíni sḡwí owínímíníri re ríḡnigíni, ‘Gí omíḡ níiaríḡá nígwí wíḡáwa obíḡoyí.’ ráná

16 wo níbíri re uríḡnigíni, ‘Negí neamenḡweanḡoxíni, nígwí gorí joxí níapíḡo t́ni bisínisí nimíxa nuríná ríxa wé wúkaú sayá imíxíḡáriní.’ uríḡí

17 o re uríḡnigíni, ‘Gí omíḡ níiaríḡí nanḡoxíni, ayí awíaxíriní. Joxí nígwí nioní siapíḡáo t́ni nioní ríḡḡáḡa xíxeni ení nání ḡapímaní nimóníri aní wé bíáúmí meḡweáírixíni.’ uríḡnigíni.

18 Ámí wo níbíri re uríḡnigíni, ‘Negí neamenḡweanḡoxíni, nígwí gorí joxí níapíḡo t́ni bisínisí nimíxa nuríná ríxa wé wú sayá

imixinárini.' uráagi

19 mǝxǝ ináyo re uriniginini, 'Joxi eni gapimanǝ nimóniri anǝ wé bimi menweárixini.' uriniginini.

20 Ámi wo nibiri re uriniginini, 'Negǝ neamenweanoxini, nigwǝ joxi niapiño nioni írǝkwǝyo wowǝ neri tináo sini riworini.

21 Joxi xeaniǝ rarinoxǝ enagi nání wáyǝ ninǝagi "Nigwǝ ro xwirǝá ikixéánáyǝ, iwanǝ neanǝrǝfani?" niyaiwiri bisinisǝ wǝ mimixinárini. Joxi amipǝ áamá wa tǝáyǝ dǝxǝ mearǝ aiwá áamá wa iwǝá urǝáyǝ dǝxǝ mirǝ yarinnoxǝ enagi nání rǝrarinini.' uráagi

22 o re uriniginini, 'Omiǝ níariǝ sumǝ roxini, jǝwaninoxǝ nǝrǝyo dánǝ xwiǝá rǝmearimǝini. Nioni xeaniǝ rarinaoni amipǝ áamá wa tǝáyǝ nigǝ mearǝ aiwá wa iwǝá urǝáyǝ nigǝ mirǝ yarinnaoni enagi nání joxǝ nijǝá imóninagi nání

23 pí nání nigwǝ nioni siapináo nigwǝ anǝyo minǝtipa enǝrini. E nitiri sinwirǝyǝ, nigwǝ o tǝni ámi bǝ seáyǝ e ikwiárinináná meáminiri éárinǝ.' nuriri

24 áamá anwi e rogǝáyo re uriniginini, 'Áamá romǝ nigwǝ ro nurápiro nigwǝ wé wúkaú tǝnomǝ minǝ wípoyǝ.' uráagi

25 awa re urǝǝawixini, 'Ai, negǝ neamenweanoxini, o rǝxa wé wúkaú tǝnorini. Pí nání ámi wo wirǝini?' urǝǝá

26 o re uriniginini, 'Nioni re seararinini, "Áamá ǝiyǝ ǝiyǝ nioni winápi píranǝ ǝimero xwé nimixǝrǝnáyǝ ámi winǝ meapǝrǝrini. ǝiyǝ ǝiyǝ nioni winápi mǝmepa neri kikiǝá nerǝnáyǝ api aí

ámí nuráþímíáríní.” seararíníní.

²⁷ E nerí aiwí nioní t́íní mîxí imónarínwáyí “O negí mîxí ináyí nimónírí neameñweaní nání mîneaimónaríní.” yaiwííáyo nîwirímeámí nîbîro gí sîñwí anîñáé dání þíkíþoyí.’ urínínigíní.”

²⁸ Jisaso ewayí xwíyíá api nuráþímí Jerusaremi nání nîyiríná xámí umeañínigíní.

Jerusaremiyo nîrémoríná mîxí ináyí rémoarígíápa rémoñí náníríní.

²⁹ Jisaso añí onímíá biaú —Añí apiaú d́wí Oripí ríníníþímí dání añwí e imóníní. Apiaú yof Betíþasí ríníníþípí t́íní Betaní ríníníþípí t́íní t́íní e añwí e nîrémoríná wieþísaríníyí waúmí re uowárínínigíní,

³⁰ “Awagwí añí j́apímí nání nuri nîrémoríná dogí sîþíkí e yuráríníníagí wíníío —Síní áamá seáyí e éf mîñweaarígíoríní. Omí níkwearí nîmeámí b́íþiyí.

³¹ Áamá wo sîñwí neanírí ‘Awagwí pí nání íkweaaríní?’ earánáyí, re uríþiyí, ‘Ámínáo seáyí e éf nîñwearí nîmeámí umínírí nání yearowáríníoi.’ uríþiyí.” uowáríagí

³² awaú nuríná x́fo uríípa axíþí enagí nîwínírí

³³ rîxa dogí sîþíkí íkweaaríná xiáwowa re urígíawixíní, “Pí nání dogíomí íkweaaríní?” uríagíá

³⁴ awaú “Yegí Ámínáo seáyí e éf nîñwearí nîmeámí uní nání íkweaaríníwií.” nurírí

³⁵ Jisaso pwarĩṇe nánĩ nĩmeámĩ nuri e nurárĩmáná wigĩ rapĩrapĩ seáyĩ e yínĩgĩápi seáyĩ e nĩwikwiáriro Jisasomĩ seáyĩ e ṇwiráráná

³⁶ dogíomĩ éf nĩṇwearĩ nĩmeámĩ warĩná oxĩ apĩxĩ xfo tĩnĩ warĩgĩáyĩ mĩxĩ ináyĩyo yayĩ wianĩro yarĩgĩápa wigĩ iyĩá saṇwĩyo rĩkárĩnĩgĩáyĩ nĩmearo óf e ikwianṇwĩ neapára nuro

³⁷ o rĩxa Jerusaremi tĩṇf aṇwĩ e nĩrémorĩná dĩwĩ mĩṇf Oripiyĩ rĩnĩṇĩpimĩ ipĩmieaarĩná xegĩ wiepĩsarĩṇf obaxĩ xfo tĩṇf e epĩroyĩ egĩáyĩ re egĩawixĩnĩ. Emĩmĩ Jisaso yarĩṇf nĩnĩyĩ sĩṇwĩ wĩnayĩgĩá nánĩ yayĩ seáyĩmĩ dání nero Gorĩxo nánĩ rĩaiwánĩṇf nĩrĩro yayĩ numero

³⁸ re nĩra ugĩawixĩnĩ, “Mĩxĩ ináyĩ Ámĩnáo neaurowárinĩ ro oyá dĩṇf tĩnĩ seáyĩ e oimónĩnĩ. ‘Aṇĩnamĩ ṇweaṇoxĩnĩ, joxĩ nĩwayĩronĩrĩ oṇweanĩ.’ neaimónarĩnĩ. Omĩnĩ seáyĩmĩ dání yayĩ oumeaneyĩ.” nĩra warĩná

³⁹ Parisi wa áamá epĩroyĩ egĩáyo áwĩnĩmĩ dání re urĩgĩawixĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩṇoxĩnĩ, dĩxĩ wiepĩsarĩṇfyo mĩxĩ nurĩrĩ ‘E mĩrĩpa époyĩ.’ ureĩ.” urĩagĩá aí

⁴⁰ o re urĩṇĩnĩgĩnĩ, “Wĩ pĩnĩ wiárĩpĩrĩméoĩ. Pĩnĩ nĩwiárĩrĩnáyĩ, sĩṇá tĩyĩ enĩ rĩaiwánĩṇf nĩrĩro nionĩ nánĩ Gorĩxomĩ seáyĩ e umepĩráoĩ.” urĩṇĩnĩgĩnĩ.

Jisaso Jerusaremi nánĩ ṇwĩ eanĩ nánĩrĩnĩ.

⁴¹ Jisaso rĩxa Jerusaremi tĩṇf e aṇwĩ e nĩrémorĩná aṇf apimĩ nĩwĩnĩrĩná ṇwĩ nearĩ

⁴² re rĩṇĩnĩgĩnĩ, “Jerusaremi ṇweáyĩné nionĩ éf pĩránĩṇf seañwirárĩpaxĩ imónĩṇápi nánĩ

nijfá nimóniro siŋwiriŋyí, ayí naní imónimiriŋi eníriní. E nerí aiwí nioní segí siŋwí anigíe dání píníniŋí imóniŋagi nání seyíné majfá imóniŋoi.

⁴³ Ríwéná áamá seyíné t́ńń m̀x́ inarigfáyí awí niseamero segí ákiŋápimi pixemoánaniro nání xwíá waiwíniŋí níta nipeyiro awí xapixapí niseamudímómáná

⁴⁴ segí aní pípínamí néra uro niaíwí pípíkímí ero nero aní nimiriŋí ná śŋ́á níkíkíróníga peyiníŋyí bí xe okíkíróniniri siŋwí winípríámaní. Yeáyí seayimixemeámfa nání seaímeáagi aiwí seyíné mí mínómixipa yaríŋagí nání e e seaikáripríáriní” ríŋiniginí.

Aní rídiyowá yarigfiwámí dání m̀x́ urowárapíŋí nánirini.

⁴⁵ Jisaso ríxa Jerusaremi nírémoni aní nanwí Goríxo nání rídiyowá yarigfiwámí nípáwiri áamá makerfá nimixiro nanwí rídiyowá nání bí yarigfáyo m̀x́ídámí níwiríná

⁴⁶ re uríŋiniginí, “Bíkwí Goríxoyápimi xegí aní riwá nání re níriniri eánini, ‘Aní nioniyáyí áamá níbíro xwíyá rírímí níprífiwáriní.’ níriniri eáninagi aiwí seyíné aní áamá yapí níwiepísiro f́ẃ uráparigfáyíyáiwáníŋí imíxaríŋoi.” uríŋiniginí.

⁴⁷ O śá ayí ayo aní iwámí dání áamáyo uréwapíyaríná apaxpáníŋí imónigfá xwéowa t́ńń ŋwí ikaxí eáníŋípi mewegíáwa t́ńń Judayí áminá seáyí e imónigfáwa t́ńń omí “Opíkianeyí.” níriro aiwí

⁴⁸ oxí apixí níní oyá xwiyá aríá wianíro aga niwimónariṇagi nání omí píkípaxí bí mimóniṇagi nání siṇwí winaxídimégawixini.

20

“Joxi néné tḥjoxi imónei.’ go rirḥjo?” urigá nánirini.

¹ Sía Jisaso aṇí Gorixo nání ridiyowá yarigíwami nipáwiri áamáyo xwiyá yayí winípaxí imóniṇipi uréwapiyariṇí wiyimi apaxípaniṇí imónigá xwéowa tḥni ṇwí ikaxí eániṇipi mewegáawa tḥni Judayí mebáowa tḥni omí niwímearo

² re urigáwixini, “‘Joxi néné tḥjoxi imónei.’ go riríagi joxi áamá aṇí riwami makerá nimixiro naṇwí ridiyowá nání bí yarigáyo mǎxídámí éiniginí?” uríagi

³ o re uriṇiginini, “Nioni eni yariṇí bí os-eaimini. Soyíné áwaní níránáyí, nioni yariṇí niarigápi nání eni anani áwaní searimíini.” nuriri

⁴ yariṇí re wiṇiginini, “Jono wayí nĩeameaia uṇo Nwá aṇinami ṇweaṇo uríagi ría eniginini? Xegí diṇí tḥni ría eniginini?” uríagi

⁵ wiwanḥowa yariṇí nĩro re rinigáwixini, “None ‘Gorixoyá diṇí tḥni eniginini.’ uráná re neariniṇo, ‘Soyíné pí nání o riṇipi nání aríá niwiro diṇí mikwíropa egárini?’ nearini enagi nání wí e urípaxí menini.” nĩrĩro

⁶ ámi re rinigáwixini, “E nerí aí none ‘Jono xegí diṇí tḥni wáí nurimeri wayí nĩseameaia uṇirini.’ uránáyí áamá níní ‘Jono Gorixoyá diṇí

tíni wíá rókiamoní woríni.' nìyaiwiro nánì síná nínearo neapíkipíríxíni. Apí enì wí murípa oyaneyí." níríníro

⁷ Jisasomí re urígíawixíni, "None majíáríni. Goríxoyá díńí t́nì yagíríani? Xegí díńí t́nì yagíríani?" uríagíá

⁸ o re uríńínigíni, "Soyíné Jono nánì díńí yaiwiarígíápi nánì áwaní ḿníníragíá nánì nioní enì 'Joxí e éíríxíni.' nírínjo nánì áwaní wí searímíméini." uríńínigíni.

Ewayí ikaxí wainí omíńí uwínaxídiarígíáwa náníníni.

⁹ O ewayí xwíyíá rípi uríńínigíni, "Ámá wo wainí uraxí omíńí b́i íwíá nura núísáná ámá wamí re uríńínigíni, 'Ǵí omíńí rípi píráńíńí śńwí nuwínaxídíríxíni.' nurímí aní wímí urínímínírí nánì nuri emá obaxí nínwearnísáná

¹⁰ ríxa wainí sogwí yóí éáná xegí omíńí wíiarígíá wo x́fo xegí wí ourápaunínírí uowárágí aiwí omíńí śńwí uwínaxídiarígíáwa omí íá nìxero iwaní nímépero aníomí wárígíawixíni.

¹¹ Omíńí xiáwo ámí xegí omíńí wíiarígíá womí uowaráná omíńí śńwí uwínaxídiarígíáwa omí enì iwaní nímépero o ayá owinínírí ríperírí numero aníomí wárígíawixíni.

¹² Omíńí xiáwo ámí omíńí wíiarígíá womí uowaráná omí ḿńí níroro b́aríwámíní moaígíawixíni.

¹³ Omíńí xiáwo awa íníná xegí omíńí wíiarígíáwamí iwaníní nímépero aníowamí uowárarínagíá nánì re yaiwíńínigíni, 'Nioní aríre emíníréini? Ǵí íwí díńí śíxí uyínáomí

ourowárìmìnì. “Omì xìxenì aríá wipíríárìnì.”
nimónarìnì.’ nìyaiwirì urowáríagì aí

¹⁴ awa xegí xewaxo barìṇagì sṇwí nìwìnìro
re rìṇígíawìxìnì, ‘Xanoyá dṇṇí meaníó jíiwo
barìnì. Omìṇṇí amìpíyí negí imónìṇfá nánì omì
opìkianeyì.’ nìrìnìro

¹⁵ omì íá nìxero b́arìwámìnì nìmoaimáná
pìkìgíawìxìnì.” Jìsaso ewayí xwíyíá e nurìrì
yarìṇṇí re wìṇìṇìgìnì, “Omìṇṇí xiáwo xewaxomì
pìkíagíá nánì awamì pí wìṇíárìnì?” Yarìṇṇí e
nìwirì

¹⁶ re urìṇìṇìgìnì, “Omìṇṇí xiáwo
nìbìrì omìṇṇí sṇwí uwìṇaxídiarìgíáwamì
pìpìkímí nìyárìmáná omìṇṇí ámì wa sṇwí
onìwìṇaxídípoyìnìrì mìnì wìṇíárìnì.” uríagì
ámá e rówapìgíá aríá e nìwìro “Jìsaso ‘Judayíné
omìṇṇí sṇwí uwìṇaxídiarìgíáyí yapì imónìṇṇòì.’
ríá neararìnì?” nìyaiwìro re rìgíawìxìnì, “
‘Oweoì! Wí e eníámànì.’ neaimónarìnì.” uríagíá
aí

¹⁷ o sṇwí agwí nìwìnìrì re urìṇìṇìgìnì,
“Seyíné ‘Wí e epaxí menìnì.’ yaiwìarìṇagíá
aí pí nánì Bìkwíyo ewayí xwíyíá rìpì eníṇá
nìrìro eagíawìxìnì, ‘Sṇṇá aṇṇí mìrarìgíáwa sṇṇá
awìaxí wo nánì ṕá neríṇá wo “Sìpìxìnì.” nìrìro
emì mófo Gorìxo “Awìaxorìnì.” nìrìrì nìmearì
aṇṇí xíó mìrarìṇìwámì iwamíó nìtìwayìrorì
mìrìṇṇírìnì.’ xwíyíá wíá rókiamoagíáwa e nìrìro
eagíápì pí nánì rìnìnì? Seyíné dṇṇí rìmoarìṇṇòì?

¹⁸ Sìxí botorìxí sṇṇáyo nìpìérorì ṕrì míyeámí
inarìṇṇípa áamá gíyí gíyo sṇṇáo nìpìérorì xáíwí
nearíṇáyí axípi imónìpíríárìnì. Xwasíwí yeáyí
bimì sṇṇá nìpìérorì nearíṇá yuní wárarìṇṇípa

síḡáo áamá giyí giyo nīpiérori nearíná axípi xwasíwí yuníniní imixímíáriní.” Jisaso xío síḡáóniní nimónirí nání e uríniginí.

Nígwí takisí nání émáyó wiayigíá nániríní.

¹⁹ Nwí ikaxí eáninípi mewegíáwa t́níní apaxípaníní imónigíá xwéowa t́níní awa “Jisaso ewayí xwiyíá nīneariríná ‘Soyíné omíní xiáwomí xewaxo pikíániní imóniní.’ ríá nearariní?” nīyaiwiro axíná “Ríxa íá oxíraneyí.” nīyaiwiro aiwí oxí apíxí e epíroyí egíáyí nání wáyí nīwiro íá mīxirípa nero

²⁰ síḡwí nīwínaxída nemero áamá wa yapí nīwíwapíyiro síḡwí nīwínaróa oupoyínirí nurowáiro re urígíawixíní, “Soyíné áamá nanoyínéniní nimóniro yapí nīwíwapíya nuríná pasániní nīméra úpoyí. Xwiyíá omí ananí gwí yipaxí wí ránáyí, ríxa omí íá xepírí nání gapímanomí áwaní uraní nání re urípoyí, ‘Takisí nání nígwí émáyí nearáparígíápi síní míní wianiréwíní? Míní mīwípa yaniréwíní?’ urípoyí. O ‘Oweoí, síní míní mīwípa époyí.’ ránáyí émáyí omí íá nīxero gwí yipíráoí.” urowáragíá

²¹ awa nuro Jisasomí nīwímearo pasániní nīméra nuríná weyí re umearígíawixíní, “Nearéwapíyarínnoxíní, joxí xwiyíá nīrírí nīnearéwapíyiríná náyoní nearéwapíyarínnoxí enagí nání nene nījíríní. Áamá giyí giyí síméáagíá aí símímaní síḡwí nīwínirí síḡwí nání wáyí mé xwiyíá Goríxoyá nepání urarinípi nearéwapíyarínnoxiríní.” nuríro

22 yarɨŋɨ re wigɨawixɨni, “Dɨŋɨ joxɨyá píoɨ yaiwiarɨŋɨni? ‘Nene émayɨ mɨxɨ ináyɨ Sisaomɨ takisɨ nánɨ nɨgwɨ mɨni nɨwiayiranéná apánɨ wiarɨŋwɨni.’ rɨsimónarɨni? ‘Nɨpɨkwɨni mɨyarɨŋwɨni.’ rɨsimónarɨni?” urɨagɨa aiwɨ

23 Jisaso yapɨ wɨwapɨyanɨro yarɨgɨápi nánɨ dɨŋɨ adadɨ nɨwirɨ nɨjɨá nɨmónɨrɨ nánɨ re urɨŋɨnigɨni,

24 “Émayɨyá monɨ bɨ sɨwá nɨpoyɨ.” nurɨrɨ rɨxa sɨwá wíaná yarɨŋɨ re wɨŋɨnigɨni, “Nɨgwɨ rɨpimɨ yoɨ goyá eánɨrɨ sɨmɨmanɨ goyá ŋwirárɨnɨrɨ inɨni?” urɨagi awa “Émayɨ mɨxɨ ináyɨ Sisaoyá eánɨni.” urɨagɨa

25 o re urɨŋɨnigɨni, “Nɨgwɨ rɨpimɨ sɨmɨmanɨ Sisaoyá ŋwirárɨnɨŋagi nánɨ xewanɨŋomɨ mɨni wírɨxɨni. Amɨpɨ nɨni oyá imónɨŋɨyɨ enɨ xewanɨŋomɨ wírɨxɨni. E nerɨ aí amɨpɨ Gorɨxoyá imónɨŋɨyɨ xɨomɨ wírɨxɨni.” Jisaso Gorɨxo áamá xewanɨŋónɨŋɨ imɨxɨnɨŋɨ enagi nánɨ omɨ dɨŋɨ owɨkwɨrɨpoyɨnɨrɨ e urɨagi

26 awa yapɨ nɨwɨwapɨyiro pasánɨŋɨ e uméɨá aí ámayá sɨŋwɨyo dánɨ Jisaso xwɨyɨá meárɨnɨpaxɨ wɨ mɨrarɨŋagi arɨá nɨwiro áamá nɨni enɨ Jisaso píránɨŋɨ e renwɨpearɨŋagi arɨá nɨwiro nánɨ ududɨ nero xwɨyɨá bɨ murɨgɨawixɨni.

“Áamá ámɨ wiápɨnɨmeapɨrɨárɨni.” urɨŋɨ nánɨrɨni.

27 Áamá Judayɨ wa, Sajusiyɨ rɨnɨŋɨ wa — Sajusiowa re rarɨgɨáwarɨni, “Áamá nɨpémáná enánáyɨ wɨ nɨwiápɨnɨmeapɨrɨámanɨ.” rarɨgɨáwarɨni.

28 Awa nĩbĩro Jisasomĩ yarĩĩf wianĩro nánĩ re urĩgĩawixĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩĩoxĩnĩ, enĩná Moseso ŋwĩ ikaxĩ nĩnearĩrĩná nene nánĩ nĩrĩrĩ rĩwamĩĩf re eanĩrĩnĩ, ‘Ámá go go apĩxĩ nĩmearĩ niaĩwĩ memea péánáyĩ ámĩ xexĩrĩmeáo apĩxĩ anĩmĩ nĩmearĩ penoyá niaĩwĩ wo wiemeaĩwĩnĩgĩnĩ.’ Moseso e nĩrĩrĩ eanĩrĩnĩ.” nurĩro

29 ewayĩ xwĩyĩfá rĩpĩ urĩgĩawixĩnĩ, “Xiráxogwá wé wĩúmĩ dǎĩf waú egĩáwa xiráo apĩxĩ wĩ nĩmearĩ niaĩwĩ memea péáná

30 xogwáo wo anĩmĩ nĩmearĩ niaĩwĩ memea péáná

31 ámĩ wo nĩmearĩ niaĩwĩ memea péáná wé wĩúmĩ dǎĩf waú imónĩgĩáwa nowanĩ o o ímĩ nĩmeaayiro aĩwĩ niaĩwĩ wĩ memea nowanĩ rĩxa péáná

32 apĩxĩ enĩ xiráxogwá nowamĩnĩ nĩmeánĩrĩ nĩpemĩxárimáná xĩ enĩ penĩnĩgĩnĩ.” Ewayĩ xwĩyĩfá Jisasomĩ e nurĩmáná

33 omĩ majĩfá wikĩxeáranĩro nánĩ yarĩĩf re wigĩawixĩnĩ, “Gorĩxo ámá nĩyonĩ mí ómómĩximĩ winĩfá nánĩ pegĩfá nĩnĩ nĩwiápĩnĩmearĩná í xiráxogwá wé wĩúmĩ dǎĩf waú nowanĩ meagĩf enagĩ nánĩ goyáĩ imónĩnĩfárfanĩ?” urĩagfá

34 Jisaso re urĩĩnĩgĩnĩ, “Ríná ámá apĩxĩ ŋwiráĩro mearo inarĩgĩfárfanĩ.

35 E nerĩ aĩ rĩwéná Gorĩxo menĩweanáná ámá oyá sĩĩwĩyo dánĩ ananĩ nĩwiápĩnĩmearo ŋweapĩrfáyĩ apĩxĩ ŋwiráĩnĩro meánĩro inĩpĩrfámanĩ.

36 Íná ámĩ bĩ nĩpepaxĩ imónĩpĩrfámanĩ. Ayĩ

rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Anɪnajowa yarɪgɪ́apa nero ɲweapɪ́rɪ́arɪnɪ. Gorɪxoyá dɪɲɪ́yo dánɪ xwárɪpáyo dánɪ wíapɪ́nɪmeapɪ́rɪ́a enagɪ nánɪ ayɪ Gorɪxoyá niaíwɪ nimónɪro anɪɲɪ́ íníná ɲweapɪ́rɪ́arɪnɪ.

³⁷ Soyɪné dɪɲɪ́ ‘Pegɪ́áyɪ wí nɪwíapɪ́nɪmeapaxɪ menɪnɪ.’ yaiwiarɪɲagɪ́a aɪwɪ ananɪ nɪwíapɪ́nɪmeapɪ́rɪ́arɪnɪ. Xwɪyɪ́a eníná Moseso íkɪ́a onɪmíánáɪna ɪwɪ́ rɪ́a mɪnɪ́ ápiáwɪ wearɪɲagɪ́ wɪnɪɲɪ́pɪ nánɪ rɪ́wamɪɲɪ́ nearɪ́ná Gorɪxo xewanɪɲo nánɪ urɪnɪɲɪ́pɪ re nɪrɪrɪ eanɪ́rɪnɪ, ‘Gorɪxonɪ dɪxɪ́ ráwowa Ebɪ́rɪ́amo tɪ́nɪ Aisako tɪ́nɪ Jekopo tɪ́nɪ awayá ɲwɪ́áonɪrɪnɪ.’ Moseso rɪ́wamɪɲɪ́ e nearɪ́ná xiáwowa rɪxa pegɪ́a aɪwɪ o rɪ́wamɪɲɪ́ e nɪrɪrɪ eanɪ́rɪnɪ.

³⁸ Gorɪxo omɪ e nurɪ́rɪ́ná omɪ xiáwowa rɪxa pegɪ́amɪ aɪwɪ Gorɪxoyá sɪɲwɪ́yo dánɪ wɪgɪ́ dɪɲɪ́ sɪnɪ sɪɲɪ́ enagɪ nánɪ e rɪ́paxɪrɪnɪ. Gorɪxo áamá pegɪ́áyɪ nánɪ ɲwɪ́áomanɪ. Sɪɲɪ́ egɪ́áyɪ nánɪ ɲwɪ́áorɪnɪ. Oyá sɪɲwɪ́yo dánɪ áamá nɪ́nɪ wí pegɪ́a aɪwɪ, wɪgɪ́ dɪɲɪ́ sɪnɪ sɪɲɪ́ enagɪ nánɪ nɪ́nɪ sɪnɪ sɪɲɪ́rɪnɪ.” urarɪ́ná

³⁹⁻⁴⁰ ɲwɪ́ íkaxɪ eánɪɲɪ́pɪ mewegɪ́áwa ámɪ dɪɲɪ́ sɪxɪ́ mɪ́nɪpa nero yarɪɲɪ́ ámɪ wɪ́nɪ bɪ mɪ́wɪ re urɪ́gɪ́awɪxɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪɲoxɪnɪ, joxɪ wɪgɪ́ yarɪɲɪ́ sɪ́ápɪ nánɪ nurɪ́rɪ́ná aga nanɪ́ urarɪɲɪ́nɪ.” urɪ́gɪ́awɪxɪnɪ.

“Kiraiso niaíwɪ́ goyáorani?” urɪ́ɲɪ́ nánɪrɪnɪ.

⁴¹ Jisaso re urɪ́ɲɪ́nɪgɪnɪ, “Áamá pí nánɪ re rarɪ́gɪ́arɪnɪ, ‘Áamá nene yeáyɪ neayimɪxemeanɪ́a nánɪ arɪ́owayá xwɪ́a piaxɪ́yo dánɪ iwiaronɪ́o sa mɪ́xɪ ináyɪ Depitoyá xiáwo imónɪ́nɪ́arɪnɪ.’ pí nánɪ rarɪ́gɪ́arɪnɪ?

42-43 Bìkwí Samiyi rìnìṣíyò Depito xewanìṣò áamá aríowayá xwṣá piaxíyò dání iwíaronṣò nání nírìrì ríwamìṣí rìpì eanṣírinì, ‘Gorìxo gí Ámínáomì re urìṣìṣìṣì, “Joxì wé náúmìṣì éfì nìṣwèarì joxì tìṣì mìxí inṣáyò xopìrárì rìwìimṣáé nání xwayí nanìrì ṣwèáṣìxìṣì.” Gorìxo gí Ámínáomì e urìṣìṣìṣì.’ Depito ríwamìṣí apì nearíṣá

44 xegí xiáwo nání ‘Gí Ámínáorìṣì.’ nírìrì nání arìge xegí xiáwo imónìṣì?” Jìsaso áamá nínì “Áamá yeáyí neayimìxemeanṣá nání aríowayá xwṣá piaxíyò dání iwíaronṣòyì rarìṣwáo ananì Depitomì seáyì e nìmónìrì nepa Gorìxoyá xewaxorṣanì?” oyaiwípoyìṣì e urìṣìṣìṣì.

“Nwí ikaxí eánìṣíṣì mewegíáwa yarìgíápa mepanì.” urìṣíṣìṣì.

45 Áamá nínì o e rarìṣagì aríá wiaríṣá xegí wìepìsarìṣowamì re urìṣìṣìṣì,

46 “Nwí ikaxí eánìṣíṣì mewegíáwa yarìgíápa mepa éṣìxìṣì. Awa áamá weyí oneamépoyìṣì rapìrapí sepiánì nìyínìṣì aṣí emero áamá makeríá imìxarìgíe dání ‘Ámínáoxìṣì.’ onearìpoyìṣì emero rotú aṣíyò nìpáwìrónáranì, aiwá imìxarìgíe nìrémorónáranì, ‘Áamá nìyíyá símí símí e onṣwèaneyì.’ nìyaiwìro ero

47 sṣwí yá ríṣìṣìṣìyí yapì ámáyá aiwá pìrì nínì ṣwí manarìgíápa apìxí aníwayá amìpí ṣwí urápanìro nání ero ámáyá sṣṣwíyò dání Gorìxomì xwíyíá rìrìṣì nìwìróná anìṣí mìnì nìra uro yarìgíápa soyíṣé enì axíṣì mepa éṣìxìṣì.

Ríwéná Gorixo áamá n̄yon̄í mí ómóm̄ixim̄í yaríná awa xwíyǎ́ xwé meár̄in̄ip̄rǎ́r̄in̄í.” ur̄in̄in̄iḡin̄í.

21

Ap̄ixǎ́ an̄í wí n̄igwǎ́ waúni t̄in̄í nán̄ir̄in̄í.

¹ O s̄in̄í an̄í Gorixo nán̄í r̄id̄iyowá yar̄iḡíwám̄í in̄im̄í nuréwap̄iya n̄emer̄íná s̄in̄wǎ́ an̄íyǎ́ w̄in̄in̄iḡin̄í. Am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáyǎ́ n̄igwǎ́ Gorixo nán̄í tayar̄iḡíe tar̄in̄aḡíá n̄iw̄in̄ir̄í

² ap̄ixǎ́ an̄í uyípeayǎ́ imón̄in̄í wí en̄í n̄igwǎ́ rǎ́ in̄in̄í waú n̄imeáa n̄ib̄ir̄í t̄faḡí n̄iw̄in̄ir̄í

³ xeḡí wiep̄isar̄in̄íyo re ur̄in̄in̄iḡin̄í, “Nion̄í nepa searar̄in̄in̄í, ‘Ap̄ixǎ́ an̄í uyípeayǎ́ imón̄in̄í rí Gorixo nán̄í n̄igwǎ́ on̄im̄iá s̄ip̄ip̄ikw̄í n̄it̄ir̄í aiw̄í Gorixoyá s̄in̄w̄íyo dán̄í am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáyǎ́ t̄fáȳo seáȳí e imón̄igoí.

⁴ Am̄ip̄í m̄im̄úrón̄iḡíáyǎ́ wiḡí n̄igwǎ́ xwé ayo dán̄í b̄í n̄imearo n̄it̄iro aiw̄í ap̄ixǎ́ an̄í r̄íyǎ́ xeḡí aiwá nán̄í b̄í yan̄ipaxǎ́ ów̄í t̄faḡí nán̄í íyá seáȳí e imón̄igoí.’ searar̄in̄in̄í.” ur̄in̄in̄iḡin̄í.

“R̄id̄iyowá yar̄iḡíwá p̄ineap̄rǎ́r̄in̄í.” ur̄in̄í nán̄ir̄in̄í.

⁵ Xeḡí wiep̄isar̄in̄í wa an̄í Gorixo nán̄í r̄id̄iyowá yar̄iḡíwá nán̄í re r̄iḡíawix̄in̄í, “An̄í riwá n̄im̄ir̄ir̄íná s̄in̄á awiaxǎ́ n̄ik̄ik̄iróa nuro an̄í riwá im̄ir̄in̄í m̄imón̄ipa oen̄ir̄í am̄ip̄í nan̄í áamá Gorixo nán̄í wiḡíáyǎ́ n̄imearo okiyǎ́ eḡíár̄in̄í.” rar̄in̄aḡíá

⁶ Jisaso arǎ́ e n̄iwir̄í re ur̄in̄in̄iḡin̄í, “Am̄ip̄í nan̄í soȳné s̄in̄wǎ́ w̄inar̄iḡíá r̄ip̄í r̄fwená áamá wa an̄í riwá n̄ip̄inear̄íná s̄in̄á n̄ik̄ik̄irón̄iga un̄í r̄ip̄í

nɪpɪneaayiro emɪ mɪmeámɪ éáná sɪŋá wo womɪ
sɪnɪ seáyɪ e ikwiárɪnɪnɪfámanɪ.” urɪagɪ

7 awa yarɪŋɪ re wigɪawixɪnɪ,
“Nearéwapɪyarɪŋoxɪnɪ, joxɪ neararɪŋɪ apɪ gíná
imónɪnɪfárɪnɪ? Pí sɪmɪmajónɪŋɪ neaináná ‘Rɪxa
nimónɪnɪ ayorɪanɪ?’ yaiwianɪwárɪnɪ?” urɪagɪ

8 o re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámá wa yapɪ
seaiwapɪyipɪrɪxɪnɪrɪ dɪŋɪ píránɪŋɪ morɪnɪ.
Obaxɪ nɪbɪro gɪ yoɪ nɪrɪnɪro re rɪpɪrɪfárɪnɪ, ‘Nionɪ
onɪrɪnɪ. Rɪxa ínárɪnɪ.’ searáná arɪfá nɪwiro númɪ
muxɪdɪpanɪ.

9 Soyɪné ‘Aŋɪ wíyo mɪxɪ inarɪŋoɪ.’ rarɪŋagɪ
arɪfá wirowo ‘Ámá nɪpánɪ mɪxɪ ikwɪnaroarɪŋoɪ.’
rarɪŋagɪ arɪfá wirowo nerɪná wáyɪ mikárɪnɪpanɪ.
Apɪ xámɪ imónɪnɪfárɪnɪ. E enagɪ aiwɪ apɪ
rɪxa nimónɪmáná enáná soyɪné ‘Sɪfá yoparɪyɪ,
o weapɪnɪfáyɪ rɪxa nimónɪnɪŋoɪ.’ mɪyaiwipa
éɪrɪxɪnɪ.” nurɪrɪ

10 ámɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámá gwɪ axɪrí
nɪwiápɪnɪmearo ámá xejwɪ wí tɪnɪ mɪxɪ inɪro
mɪxɪ ináyɪ woyá woyáyɪ tɪnɪ mɪxɪ inɪro

11 pobonɪ xwé néra urɪ aŋɪ nɪyonɪ aiwá nánɪ
dɪwɪ ikeamónɪro aŋɪ wí e wí e sɪmiárɪ wímeari
aŋɪ pɪrɪyo dánɪ xegɪ bɪ nimónɪrɪ ekɪyɪŋɪ ináná
ámá wáyɪ ikárɪnɪpɪrɪ nánɪ imónɪrɪ enɪfárɪnɪ.

12 Ayɪ e enɪfá imónɪŋagɪ aiwɪ sɪnɪ mimónɪpa
enáná fá nɪseaxero xeanɪŋɪ seaikárɪpɪrɪfárɪnɪ. E
nɪseairɪná xwɪrɪxɪ seamepɪrɪ nánɪ awɪ éánarɪgɪ
nɪsearowárɪro gwɪ aŋɪyo nɪseanɪwɪrárɪro nionɪ
nɪxɪdarɪŋagɪ nánɪ xwɪyɪfá seamearɪpɪrɪ nánɪ
mɪxɪ ináyɪyá sɪŋwɪ tɪŋɪ e nánɪ tɪnɪ gapɪmanɪyɪyá
sɪŋwɪ tɪŋɪ e nánɪ tɪnɪ nɪseameámɪ seaupɪrɪfárɪnɪ.

13 E seaipíríá enagi aí ananíríní. Ayí rípi náníríní. Xwíríxí seamearíná nioní nání áwanj urípírí imónípíríáríní.

14-15 Xwíríxí seamearíná nioní dínj níseakíkayorí níjía níseaiapírí xwíyíá urípírí nání imónípírí seaimíximíá enagi nání soyíné xwíríxí seamepíríáyí wí pírí seawiaíkípa meníní. Ayínání soyíné síní íá míseaxírípa enánáyí, dínj re móríxíní, ‘Ananíríní. Xwíyíá pírí wiaíkímíní nání menwípepa oemíní. Sa Goríxoyá dínjyó dání uríimígíní.’ yaiwíríxíní.

16 Segí sénáíwaraní, sénowarání, séríxímeáowarání, nawíní mínígíáyíraní, níkumíxíní emearígíáyíraní, míyí seauráná segíyí wíamí píkipíríáríní.

17 Soyíné nioní níxídaríngagía nání áamá níní wíkí níseaóníro símí tíní seaipíríá aiwí

18 Goríxo yeáyí seayímíxemeaníá enagi nání soyíné anípá wí imónípíríámaní. Segí díá wí aí anípá imóníníámaní.

19 Soyíné ení neáníro nioní anínj níníxídirónáyí, segí dínjípí eríkiemeanípíríáríní.

“Jerusaremí xwíríá ikíxepíríáríní.” urínj náníríní.

20 “E nerí aí míxí nímeámí bíáyí anj Jerusaremí rípímí awí mudímóagía níwíníroná ‘Ríxa anj rípi xwíríá ikíxepírí anwí ayorání?’ yaiwíríxíní.

21 E níwíníroná áamá Judia píropenísóyo nweagíáyí díwí mínjyó nání éf yíro áamá Jerusaremí apímí nweagíáyí píní níwíárímí

uro áamá apimi b́ariwámini omiŋ́yo ami ami yariǵáý ań apimi ámi mirémopa ero éfr̄ixini.

²² Aý r̄ipi nánir̄ini. Ínáý Gor̄ixo xeaniŋ́ r̄á t́ŋ́ seaikár̄iná ap̄ir̄ini. Íná am̄ipí n̄n̄ nán̄ B̄ikwíyo n̄ir̄inir̄i eán̄iŋ́p̄i x̄ixen̄ imón̄n̄fár̄ini.

²³ Íná xeaniŋ́ r̄á t́ŋ́ xẃá t́yo seaímean̄á en̄agi nán̄ ap̄ix̄ n̄iaíw̄ agw̄ eḡíwa t́n̄ s̄in̄ n̄iaíw̄ am̄iŋ́ wiariŋ́íwa t́n̄ éf̄ an̄n̄ mupax̄ imón̄iŋ̄agi nán̄ aweȳ! Gor̄ixo áamá t́yo wik̄ n̄iwón̄r̄i xeaniŋ́ wikár̄ar̄iná

²⁴ m̄ix̄ n̄imeáa b́áý Jerusaremī ŋweáyo kir̄á t́n̄ pip̄ikím̄ ero iw̄ meaan̄ro nán̄ n̄ip̄ikiomearo wiḡ an̄ aȳ ayo nán̄ n̄imeámi umiro ep̄r̄fár̄ini. E nemáná émáȳ n̄ib̄iro Jerusaremī dán̄ȳné seáȳ e n̄iseaimón̄ro xw̄raim̄im̄ n̄iseaik̄x̄ea nuro Gor̄ixo ‘Yopar̄ e imón̄fw̄n̄ḡin̄.’ yaiwiár̄iŋe imón̄iŋ̄aná r̄ixa re imón̄n̄fár̄ini.

Áamá imón̄iŋ̄o n̄iweap̄r̄f̄ná nán̄ir̄ini.

²⁵ “Sogw̄ t́n̄ emá t́n̄ sin̄ t́n̄ ek̄iȳiŋ́iŋ́ ináná áamá xẃá t́yo n̄yon̄ gw̄ arar̄i ŋweaǵáȳ ayá s̄w̄ nuror̄ d̄iŋ́ r̄á uxen̄fár̄ini. Raw̄rawá en̄ xwé ayá wí n̄ir̄óga n̄wiáp̄n̄imeá̄sáná nijir̄i moariŋ̄agi n̄w̄in̄iróná udud̄ win̄n̄fár̄ini.

²⁶ Sin̄ sogw̄ am̄ipí an̄ p̄ir̄yo en̄ȳ an̄n̄ m̄ix̄enap̄agi n̄w̄in̄iróná ‘Xẃá t́yo ŋwean̄waéne pí neaim̄in̄ir̄i r̄á yar̄ini?’ n̄iyaiwiro wáȳ nikár̄in̄iróná ean̄ramoro wep̄r̄fár̄ini.

²⁷ E neróná sin̄w̄ re nan̄ip̄r̄fár̄ini. Áamá imón̄iŋ̄aon̄i nik̄n̄imáná en̄ neán̄ir̄i agw̄ t́n̄ nawín̄i weapar̄iŋ̄agi nan̄ip̄r̄fár̄ini.

28 E nerí aí soyíné sogwí emá amípí ekiyinjí inarínagi níwíniríná ‘Gwíninjí nearoayíroní aṇwí ayoríani?’ níyaiwiro píráninjí éf nírómáná nioní nání wenínjé níyánirí róríxíni.” uríniginíni.

Ewayí ikaxí íkíá pikína nániríni.

29 O awamí ewayí xwíyá bí re uríniginíni, “Íkíá pikí t́níní íkíá ńníní ení yarínjépi nání d́njé mópoyí.

30 Íkíá ḿnjé inarínagi níwíniróná ‘Ríxa xwiogwíríani?’ yaiwiarígíápa

31 sínjé amípí ekiyínjíninjé ení axípi inarínagi níwíniróná ‘Goríxo nene xwioxíyo ḿmeámí nerí neamenjweani ríxa aṇwí ayoríani?’ yaiwíríxíni.

32 Nioní nepa seararínjíní, ‘Ámá agwí ríná njweagíáyí síní ḿpepa enáná amípí ńníní nioní Jerusaremi nání searíápi x́xeni nimónínfáríní.’ seararínjíní.

33 Aṇína t́níní xwíá rírí t́níní ananí anípá nimónírí aiwí xwíyá nioníyá wí suríamá imónínfámani.

“Awíninjé njweáfríxíni.” urínjé nániríni.

34 “Ḿríxí maiwí nípúsáná ḿrogwí ríxa íá níwiárimíxíríná nípiérorí nearínná yarínjépa soyíné ení segí waráyo náníní níyaiwiníro aiwá xwé níro iníngí wainí xwé níro yaníro nání yarínáyí śfá nioní weapímíáyí axípi e seaímeanígínirí d́njé t́níní njweáfríxíni.

35 Śfá nioní weapímíá nání imóníáyí áamá xwíá rírí níríminí njweagíáyo níwimónínfáríní.

³⁶ Soyíné íníná awíníṅf nīṅwearóná Gorìxomì yaríṅf re wírìxìní, ‘None amìpí neaímeááná eṅf neánìrane múrorane áamá imónìṅoyá śmìmanṅfṁnì éf rorane yaníwá nánì eṅf bì sìxí neaímìxei.’ uríṛìxìní.” urìṅnigìní.

³⁷ Ikwáwiyíná aṅf rìdìyowá yarìgíwámì dánì áamáyo nuréwapìya núísáná śápì t́nì nìpeyearì d́wí mṅf Oripìyì rìnìṅpìpì sá wémìnrì nánì yagíṛìní.

³⁸ O śá ayí ayo e yaríná áamá ńnì ẃá mónìṅfṁnì nìwíápìnìmearo omì aṅf rìdìyowá yarìgíwámì dánì aŕá wianìro nánì bayagíárìní.

22

Jisaso nánì mekax́ meǵá nánìrìní.

¹ Śá Judayí bisíkeŕá yisí mayí úrapí nimìxìro narìǵáyi, śá Aṅínajo Wiárí Neamúroagoì rìnìṅfì —Eṅíná śá ayì Judayo Isipìyí m̀x́ ínáyo íá xēṅwìrárìṅáná Gorìxo niaíwí ox́ xáṁṅf ńnì opìkímìnrì aṅínají oyáo uowárìṅf aiwì Judayí Gorìxo ṅwí ikax́ urìṅpì bisíkeŕá yisí mayí úrapí nimìxìro ǹnìro sipìsipí nìpìkiro ówanṅyo ragí xópé yáríá eṅagì nánì aṅínajo ayo múroṅnigìní. Ayínánì xwìogwí o o pwéáná śá ayì nánì dṅf mopíṛì nánì sipìsipí nìpìkiro bisíkeŕá yisí mayí úrapí nimìxìro narìǵárìní. Rìxa śá ayì aṅwì e imónáná

² apaxípanìṅf imónìǵá xwéowa t́nì ṅwí ikax́ eánìṅpì meweǵáwa t́nì ox́ apìx́ ńnì nánì wáyí nero nánì “Jisasomì arìre yumí ínìṁ pìkianíwìní?” nìra waríná

3 Isikarioti dāŋɛ Judaso —O Jisasoyá wiepɛsariŋɛ wé wúkaú síkwɛ wau imónigɛáyɛ worɛnɛ. Omi Seteno ríwɛmɛnɛ nɛrorɛ dɛŋɛ uxɛxéroáná

4 o nuri apaxɛpánɛŋɛ imónigɛá xwéowa tɛnɛ Judayíyá porisowa tɛnɛ xwiyɛá nɛrɛnárɛro Judaso re urɛŋɛnigɛnɛ, “Soyɛné omi íá xɛrɛpɛrɛ nánɛ nionɛ arɛre nerɛ pasánɛŋɛ umemɛárɛnɛ?” uráná

5 awa yayɛ nɛwinɛro re urɛgɛawixɛnɛ, “Joxɛ e neaiíáná nigwɛ siapanɛwárɛnɛ.” urɛagɛá

6 Judaso “Ananɛrɛnɛ.” nurɛmɛ nuri áamá oxɛ apɛxɛ epɛroyɛ mɛwipa enáná omi pásá umemɛnɛrɛ nánɛ wenɛŋɛ wiaxɛdɛŋɛnigɛnɛ.

Aiwá Anɛnajo Múroagɛ nánɛ imɛxigɛí nánɛrɛnɛ.

7 Jisaso, sɛá bisɛkerɛá yisɛ mayɛ úrapɛ nimɛxɛro iwamɛó nigɛáyɛ —Ayɛ sɛá Anɛnajo mɛpɛkɛ Wíarɛ Múronɛ nánɛ sipɛsipɛ miá nɛpɛkiro narɛgɛáyirɛnɛ. Sɛá ayɛ imónáná

8 o Pitaomɛ tɛnɛ Jonomɛ tɛnɛ re urɛŋɛnigɛnɛ, “Awagwɛ none aiwá anɛnajo eníná neamúroagɛ nánɛ nanɛ nánɛ nuri neaimɛxɛpiyɛ.” urɛagɛ

9 awau re urɛgɛisixɛnɛ, “Joxɛ ‘Awaú ge nuri píranɛŋɛ oimɛxɛpiyɛ.’ simónarɛnɛ?” urɛagɛí

10 o re urɛŋɛnigɛnɛ, “Awagwɛ anɛ e nɛrémorɛná iniɛgɛ sɛxɛ maxɛrɛŋɛ wo tɛnɛ órórɛ ninɛrɛná númɛ nuri anɛ o páwíiwámɛ awagwɛ enɛ nɛpáwiri

11 anɛiwámɛ xiáwomɛ re urɛisixɛnɛ, ‘Yearéwapɛyarɛŋo re rɛŋoɛ, “Nionɛ gɛ seaiepɛsariŋáoyɛné tɛnɛ aiwá Anɛnajɛ Wíarɛ Neamúroagɛyi nánɛ anɛ awawá ikwɛrónɛŋɛ gɛwámɛ dánɛ nanɛwɛnɛ?” Jisaso e rɛŋoɛ.’ nurɛri

12 o aŋɔ awawá seáyɔ émi ikwírónɔŋɔ xwé wámɔ aiwá narígááyɔ aiwá yeaanɔpírɔ mímiaurɔwɔ yárɔnɔŋɔwámɔ sɔwá eaiáná e aiwá rɔá neayeáisixɔnɔ.” uowáráná

13 awaú nuri Jisaso urɔ́pɔ xixenɔ nɔwiga nuri aiwá Aŋɔnajo Wiárɔ Múroagɔyi nánɔ imixígɔsɔsɔxɔnɔ.

“Rɔpɔ gɔ warárɔnɔ.” urɔŋɔ nánɔrɔnɔ.

14 Rɔxa aiwá nɔpírɔ bííná Jisaso tɔnɔ wáɔ wurɔmeiarígɔáwa tɔnɔ aiwá nanɔro nánɔ nawínɔ nɔŋwearo

15 o re urɔŋɔnigɔnɔ, “Nionɔ sɔnɔ rɔnɔŋɔ mɔnɔmeapa nerɔnɔ ‘Gɔ seaɔepɔsarɔŋoyɔné tɔnɔ xámɔ aiwá Aŋɔnajo Neamúroagɔ nánɔ rɔpɔ onɔmɔnɔ.’ aga nɔnimónɔagɔ bíárɔnɔ.

16 Ayɔ rɔpɔ nánɔ seararɔŋɔnɔ. ‘Aiwá rɔpɔ ámi bí bí nionɔ tɔnɔ xwáá tɔyo dánɔ nanɔwámánɔ. Gorɔxo xwioxɔyo mɔmeámɔ nerɔ seamenɔweanɔe dánɔ aiwá rɔpɔ nánɔ mɔkɔpɔ xixenɔ imónɔnɔárɔnɔ. Íná dánɔ nionɔ ámi nɔweapɔrɔ nionɔ tɔnɔ nawínɔ nanɔwárɔnɔ.’ seararɔŋɔnɔ.” nurɔrɔ

17 kapɔxɔ wá nɔmearɔ Gorɔxomɔ yayɔ nɔwimáná re urɔŋɔnigɔnɔ, “Kapɔxɔ rɔwá yaŋɔ ninɔro nɔga úpoyɔ.

18 ‘Iniígɔ wainɔ ámi bí xwáá tɔyo dánɔ nɔmɔfámánɔ. Rɔxa Gorɔxo soyɔné xwioxɔyo mɔmeámɔ nerɔ píránɔŋɔ seamenɔweanɔe dánɔ iniígɔ wainɔ ámi íná nɔmɔfárɔnɔ.’ seararɔŋɔnɔ.” nurɔrɔ

19 bisɔkerɔá bí nɔmearɔ Gorɔxomɔ yayɔ nɔwimáná nɔkwɔrɔrɔ yaŋɔ nɔwia nurɔ re urɔŋɔnigɔnɔ, “Nionɔyá wará tɔyɔ soyɔné arɔrá

seaimfa nani ridiyowa nerinini imonini. Ríwéná nioní nání díní seainínfa nání nioní éapa bisfkerfá kwiriri seaiapiri éapa axípi éríxini.” nurimáná

²⁰ awa ríxa aiwá ninimáná enáná bisfkerfá nimearíná éfpa kapíxí iniigí wainí ríwoní wá nimeari re uriniginini, “Goríxo xwíyá síhí bí réorárinípi nání nioní niperíná gí ragí púyí iniigí wainí síxí ríwániní imonini.

²¹ E nerí aiwí arfá nípoyí. Ámá nioní nání miyí nuríno nioní tíní ninwearane aiwá narinwini.

²² Ámá imóniníáoní Goríxo riní jáyó axípi ninipikiro aiwí ámá nioní nání míxíyo miyí nurínomí Goríxo xeaniní xwé winfá enagí nání aweyí!” uríagí

²³ wiepísariníowa yariní re niga ugíawixini, “None go go e winí nání rífa rarini?” nira ugíawixini.

*“None gímini go seáyí e imóniríenini?”
rinigfá nánirini.*

²⁴ Wiepísariníowa xwíyá rípi ení niri símí tíní re rinigíawixini, “None wo go go seáyí e neaimónirí enáná wone simanjwíyoniní wurínaníwárfani?” níríga waríná

²⁵ Jisaso re uriniginini, “Émáíyá míxí ináyíyí ámáíyá síhí e dání seáyí e nimóniro wá ení bí mé sekaxini nuríro aiwí wiwanínowa nání re rinarígáriní, ‘Síwí niaíwí níní nioní tífaminí imónigíáyí arírá wiariníáonirini.’ rinarígáriní.

²⁶ Soyíné ení awa yarígápa axípi e mepani. Segí ráróniní imóníoyí ségwáóniní

imóníwínigini. Segí bosóniḡ imóníoyí sénáiniḡ omiḡ seaiiariniḡ imóníwínigini.

²⁷ Diḡ píranḡ mópoyí. Nene píoi rariḡwárini? Ámá kikiḡá niḡweámáná aiwá narḡḡo seáyí e imóniḡorḡani? Aiwá ríá nuyeariḡ yaḡḡ wiariḡḡo seáyí e imóniḡorḡani? ‘Ayí kikiḡá niḡweámáná aiwá narḡḡo seáyí e imóniḡorḡani.’ rariḡwárini. Nioni e imóniḡáoni aiwí soyíné tḡni niḡwearíḡá anani segí ókínḡniḡ nimóniri arírá seaiiariniḡ.

²⁸ Soyíné wa iwamíó níwapiyaniro yaríḡá nioni tḡni éf niroro píni niḡwiárími úfámani.

²⁹ Ayínáni gí ápo ‘Joxi mǎxí ináyí nimóniri áamá ayo meḡweárixini.’ niḡḡpa

³⁰ nioni eni re searariḡini, ‘Nioni rǎxa mǎxí ináyí nimóniri meḡweaḡáná soyíné nioni tḡni nawíni aiwá niḡmǎé aiwá niro iniḡḡ niro nero negí Isireriyí gwí wirí wirí wé wúkaú síkwí waú eḡyo xiráowayíneniḡ nimóniro meḡweapíráriḡ.’ searariḡini.” uriniḡini.

“Pitaoxi rǎwí niḡmorḡini.” uriniḡ níniḡini.

³¹ O re uriniḡini, “Saimonoxini, Saimonoxini, Seteno soyíné nani Gorixomi símí tḡni re urariḡ, ‘Ámá wití aiwá síkí tḡḡyí neyíroríḡá yaríḡḡápa nioni Jisaso wiepísariḡí awa eḡ ríá eániḡoiḡniḡ iwamíó owíwapiyimini.’ Obo Gorixomi e urariḡ.

³² E nerí aiwí diḡ soyínéyá níkwíroaríḡḡapí samḡḡ mepa oeniḡ Gorixomi rǎxiḡ seauriyíaniḡini. Saimonoxini, rǎwéná joxi ámi diḡ niḡmorí níkinimóniri nioni tǎámini níbiríḡá

ámá nioní nìxídarìṇagíá nání dìxí rìrìxímeáowa
simónarìgíáyo ení sìxí eámìxíirìxìní.” uríagí

³³ Pitao re urìṇìṇigìní, “Ámínáoxìní, gwí
rìyííferanì, rìpìkííferanì, nìwawinì yeaipírfárìní.”
uríagí

³⁴ o re urìṇìṇigìní, “Pitaoxìní, sá rìyimí
karíkarí sìnì ríaiwá mìrìpa enáná xwìyíá biaú
bí nioní nání re urayirííní, ‘Jisaso nání nioní
majífarìní.’ urayirííní.” urìṇìṇigìní.

Nìgwí t́nì íá t́nì kirá t́nì nánìrìní.

³⁵ O awamì re urìṇìṇigìní, “Nioní xámì ‘Xwìyíá
wáí emépayí.’ nìsearowárìrìná ‘Nìgwí wowí
t́nì árupianí wú t́nì sìkwí sú ámì bí t́nì
nìmaxìrìmì memepa épayí.’ searowáríagí aiwí
soyíné amípí wí nání d́wí nìkeamónìro re-
megíawìxìní?” uríagí awa “Oweoí, amípí wí
nání d́wí mìkeamónìṇwanìgìní.” uríagíá

³⁶ o re urìṇìṇigìní, “E nerì aiwí agwí soyíné
goxí goxí nìgwí wowí t́ṇoxí nìmaxìrìmì uí.
Árupianí enánáyí ení nìmaxìrìmì uí. Goxí goxí
kirá mìxí nání eníyí mayoxí enánáyí dìxí iyíá
nìpírìrì bí éirìxìní.

³⁷ Ayí rìpì nání seararìṇìní. Bìkwíyo nioní
nání re nìrìnìrì eánìní, ‘Ríá kíroarìgíáyo
mépearìgíápa omì ení nìkumìxìro axípi
mépepírfárìní.’ nìrìnìrì eánìní. Amípí nioní
nání nìrìrì eánìṇípi xìxenì nìmónìṇṇoí.” uríagí

³⁸ awa re urìgíawìxìní, “Ámínáoxìní, none
mìxí nání mìṇí bíxaú rìxa rìpíxaúrìní.” uríagíá
o “Xwìyíá rìxa apánìrìní.” urìṇìṇigìní.

Díwí Oripíyo dání Goríxomí xwíyá rírímí wíñí náníríní.

³⁹ E nírínímí aníyo nipeyearí xegí yarínípa díwí míñí Oripíyí ríníñípímí nání yaríná xegí wíepísarínjowa ení númí níyiro

⁴⁰ ríxa nírémoríná awamí re uríníniginí, “Seteno iwamíó míseaíwapíyipa oenírí nání Goríxomí ríxíñí urípoyí.” nurímí

⁴¹ áamá síná ananí iwaní mopaxí imóníje numáná xwíáyo xómíñí níyíkwímáná Goríxomí xwíyá rírímí níwirí

⁴² re uríníniginí, “Ápe, joxí nísimónírínáyí xeaníñí nioní nímeanípi kapíxí nioní nímíníñí imóníñíwá ananí emí míwiárímopaxíríní. E nerí aiwí nioní nimónarínípi mé díxí díní tíní xíxeni ananí imóníwíniginí.” uraríná

⁴³ aníñají wo sínání níwimónírí ení síxí weámíxíniginí.

⁴⁴ E éaná Jisaso ríníñí agwí esínwíníñí wímeáagí Goríxomí xwíyá ení tíní nuríríná xegí okíñí nípweríná ragíníñí nípurí xwíáyo níyóísáná

⁴⁵ Goríxomí xwíyá rírímí wiaríje dání éf níwíearómí nurí xegí wíepísarínjowa tíní e weníñí éyí wíníñíniginí. Díní sípí wiarínagí nání ení samíñí níwóroa nuro sá órówapínagí níwínírí

⁴⁶ re uríníniginí, “Pí nání soyíné sá wenjé? Seteno iwamíó míseaíwapíyipa oenírí nání níwiápínímearo Goríxomí ríxíñí urípoyí.” uríníniginí.

Jisasomí áá xegíá náníríní.

⁴⁷ Sini e uraríná re eniginini. Ámá wí ikwiwierí bimiarná ámá Judasoyi rinijo — O wiepisariñí wé wúkaú sikkwí waú imónigíá worini. O ámáyo nipemeámi niyapiri Jisasomi kíyí miaúniminiri nání anwi e bání

⁴⁸ Jisaso re uriniginini, “Judase, ámá imóniñáoni pasá ninimeri kíyí nimiaúniminiri ribarinini?” uraná

⁴⁹ Jisaso tñi rogíáwa omi rixa íá xiraníro yarinagíá niwiniro re urigíawixini, “Ámináoxini, ‘Awami miñí orópoyi.’ risimónarinini?” nuríro

⁵⁰ wo re eniginini. Apaxípaniñí imóniñí seáyí e imóniñoyá xináiniñí nimóniri omiñí wiiariñomi miñí rómiri éyí píri nimoyíkirí aríá wé náumi dajo miñí wirípieaniginini.

⁵¹ Aríá miñí wirípieáagi Jisaso “Píni wiáripoyi. E mepani.” nuriri ámá aríá miñí wirípieáomi wé seáyí e nikwiáiri nani imixiniginini.

⁵² Omi nani nimiximáná apaxípaniñí imónigíá xwéowa tñi porisí aní ridiyowá yarigíiwami awí mearoarigíáwa tñi Judayí mebaowa tñi awa xíomi íá xiraníro bíáyo re uriniginini, “Soyíné miñí tñi iwaní tñi íá maxirigíáyí ámá íwí xauráparigíáyo íá xiraníro yarigíápa nianíro ribarinini?”

⁵³ Nioni sía ayí ayo aní sipisipí ridiyowá yarigíiwami ñweañána soyíné íá wí minixirarigíawixini. E nerí aiwí áríwiyíná obo emearíná soyíné íá nixiraníro nání riseaimónigo?” uriniginini.

Pitao “O nani majíonirini.” uriní nánirini.

54 Jisaso e uríagi aí awa omí fá nixero niméra nuro apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníñoyá aní e mearémoáná Pitao awamí ríwíyo yaxídí néra nurí

55 áamá wí ákíñáyo aníriwámí dání ríá nikearo ñweañagíá níwíníri o ení nípáwiri níwímeari e éí ñweañáná

56 apíxí omíñí wíiaríñí wí ríá wíá óníñáná Pitaomí símímaní sñwí níwíníri sñwí agwí níwíga nípeyirí áamá e ñwixapígíáyo re uríñínigíní, “Áamá ro ení Jisaso tñí emearíñí woríní.” uríagi aí

57 Pitao “Oweoi.” nuríri re uríñínigíní, “Ine, jíxí raríño nání nioní majíáríní.” nuríri

58 níñweámáná enáná ámí wo omí sñwí níwíníri re uríñínigíní, “Joxí ení áamá Jisasoyáowa woxíñíñí imónaríní.” uríagi aí Pitao “Royí, nioní xenwoníriní.” nuríri

59 níñweañísáná enáná áamá ámí wo áamáyo aríki “Áamá ro ení Gariri píropenísíyo dájño enagi nání nepa Jisaso tñí emearíñoríní.” urayaríná

60 Pitao re uríñínigíní, “Royí, joxí raríñíyí nioní majíáríní.” síní e uraríná re eníñigíní. Karíkarí wo ríxa ríaiwá ríñínigíní.

61 Karíkarí ríaiwá ráná Jisaso níkinímóníri Pitaomí sñwí wínáná o Jisaso pñé xámí re uríípi “Karíkarí síní ríaiwá mírí enáná joxí biaú bí ayo ‘Jisaso nání nioní majíáríní.’ urayiríriní.” uríípi nání dñí winíagi

62 nípeyearí ákíñá bíaríwámí dání ñwí píyí wíriníñínigíní.

Iwaní mépero xwírixí mépero egíá náníriní.

63 Ámá Jisasomi íá xirárígfáyí ikayíwí numeariro iwaní níméperíná

64 xegí síḡwíyo wíá nítárimáná iwaní nearo re nura ugíawixíní, “Wíá nearókiamoarínjoxíní, iwaní go ríá reaaríní? Joxí wíá rókiamoarínjoxí enagi nání ríxa áwaní neareí.” nuríro

65 ikayíwí numeariróná ayá wí nuríasáná

66 ríxa wíá ónáná Judayí mebáowa xwiríxí imíxarígfáyí, ayí apaxípáníní imónígfá xwéowa tíní ḡwí ikaxí eánínípi mewegíáwa tíní awí eánáná Jisasomi awa tífáminí níméra níbíro wáríagíá

67 awa re urígfawixíní, “Joxí yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarínjwáoxí enánáyí, áwaní neareí.” uríagíá aiwí o re uríníniginí, “Nioní nísearíagi aiwí soyíné ‘Neparíní.’ níyaiwiro aríá nípíríméoi.

68 Nioní ení yaríní bí seaíánáyí, soyíné áwaní wí nírípíríméoi.

69 E nerí aiwí re seararíníní, ‘Ámá imónínjáoní Goríxo, ení síxí eánínjyá wé náúmíní ḡweámí nání aḡwí ayoríní. Íníná o tíní nínjwearí óníní imónímíáríní.’ seararíníní.” uríagi

70 nowaní re urígfawixíní, “Joxí niaíwí Goríxoyáoxíraní?” uríagíá o “Soyíné apí nírarínjoi.” uríagi

71 awa re rínígfawixíní, “None xewanínjoxwíyíá meárínípaxípi rarínjagi aríá wíwáyí nání síḡwí wínarogíá ámí wí níbíro xwíyíá mearípaxí mímóníní.” rínígfawixíní.

23

Omî Pairato tîŋŋe wârîgîá nânîrîni.

¹ E nîrîniro nowanî nîwiápîni mearo Jisasomî gapîmanî Pairato tîŋŋe nânî nîméra nuro

² nîrémómáná Jisaso nânî nîxekwîmoro Pairatomî re urîgîawixîni, “O yapî nîneaîwapîya nurî Judayene yarîŋwáyî nîneawiaîkirî ‘Émáýíyá mîxî ináyî Sisaomî nîgwî takisî nânî mîni mîwipani.’ nînearîrî xewanîŋo nânî re rarîni, ‘Nionî áamá yeáyî seayimîxemeámîa nânî arîowayá xwîá piaxîyo dánî iwiaronáonî, mîxî ináyî imónîŋáonîrîni.’ rarîŋagi arîá wîwârîni.” urîagîa

³ Pairato Jisasomî yarîŋŋe nîwia nurîná yarîŋŋe re wiŋînigîni, “Joxî Judayíyá mîxî ináyî imónîŋoxîranî?” urîagi o “Joxî dixî rîxa apî nîrarîŋîni.” urîagi

⁴ Pairato apaxîpánîŋŋe imónîgîá xwéowamî tîni áamá e epîroyî egîáyo tîni re urîŋînigîni, “Xwîyîá mearîpaxî imónîŋŋe bî nânî pîá megînarîŋîni.” urîagi aiwi

⁵ awa arîkî re urayigîawixîni, “Jisaso Judia pîropenîsî re amî amî nemerî áamá nîni re oyaiwîpoyîni, ‘O negî mîxî ináyî imónáná émáyo mîxî xîdowáranîwârîni.’ oyaiwîpoyîni nîrî nuréwapîya warîŋorîni. Gariri pîropenîsîyo dánî néra biŋîyî re enî aî nearéwapîyarîni.” urîagîa

⁶ Pairato arîá e nîwiri awamî yarîŋŋe re wiŋînigîni, “O Gariri pîropenîsîyo dánîŋorani?” urîagi

⁷ awa re urigfawixini, “Oyi, Jisaso piropenisí gapimaní Xeroto menweanfyo dānorini.” urigfá Xeroto eni íná Jerusaremi nweanagí nāni Pairato o tñí e nāni wiowáriniginini.

Omí Xeroto tñí e nāni wiowárigfá nānirini.

⁸ Judayowa Jisasomi gapimaní Xeroto tñí e nāni niméra úaná o eníná dāni amipí Jisaso yariníyí nāni aríá niwirí “Omí siñwí owinimini.” niyaiwia bagí nāni omí siñwí niwiniríná yayí niwinirí “Jisaso emimí bi oníwapiyini.” niyaiwirí

⁹ yariní obaxí niwiayarínagí aiwi xóyá bi muriniginini. Murípa yaríná

¹⁰ apaxípániní imónigfá xwéowa tñí ñwí ikaxí eāninípi mewegfáwa tñí xwiýfá ríá tñí xekwímóagfá

¹¹ Xeroto tñí xegí porisowa tñí uyíni mero ikayíwí mearíro nemáná rapírapí awíaxí wú mīxí ináyowa yínarigfá imóniní wú nuyíro ámi Pairato tñí e nāni wiowáriniginini.

¹² Xeroto tñí Pairato tñí xámi xepixepá rónagíwaú sá ayimi nawini imónigfisixini.

“O pí éagi ikfáyo yekwíroárimfíni?” uriní nānirini.

¹³ Jisasomi ámi Pairato tñí e nāni niméra úaná Pairato “Apaxípániní imónigfá xwéowa tñí Judayí mebaowa tñí áma nīni tñí obípoi.” nīriri

¹⁴ awa ámi bāná re uriniginini, “Soyíne xámi áma ro nīmeámi nībirí re nīrāwixini, ‘O áma nīni “Émáyo mīxí xfdowáraníwārinini.” oyaiwípoi nīriri nīsearéwapiya emearinorini.’ nīrífá

aiwí soyíné xwíyá umeararígápi nání nioní segí sɪŋwí anígfe dání yaríní wiayíagi aiwí omí xwíyá mearipaxí wí mimónínigíní.

¹⁵ Xeroto ení pía nɪwiri aí omí xwíyá mearipaxí bɪ mimónipa enagi nání ámí none tɪŋí e nání seapowárénápííriní. Aríá époyí. None omí píkianí nání uyíní ení bɪ aga mimóníní.

¹⁶ Ayínání ‘Nioní yarínápi nání rɪnearíŋoi?’ oyaiwinírí sa iwaníní níméperi wárímíní.” uráná

¹⁷ Judayí xwiogwí ayí ayo aiwá Anínajo Múroagi nání narígáyimi “Émáý gapimano negí áamá gwí ɲweaní wo oneawáriní.” nɪyaiwiro nání

¹⁸⁻¹⁹ áamá e epíroyí egíá nawíní níní xixewiámí re urígáwixíní, “Jisasomí nɪpíkiri Barabasomí —O Jerusaremi ɲweagíáyí wa tɪnɪ nɪwiápínimearo ‘Émáyo mɪxí oxí dowáraneyí.’ nɪíro mɪxí nɪwiróná áamá píkíagí omí émáý íá nɪxero gwí aníyo ɲwírárígíoríní. “Omí neawárií.” uráná

²⁰ Pairato “Jisasomí owárímíní.” nɪyaiwiri áamá ayo ámí bɪ uríagi aiwí

²¹ ayí rímíní tɪnɪ re urayígáwixíní, “Íkíáyo yekwíroárei. Íkíáyo yekwíroárei.” urayaríná

²² Pairato rɪxa biaú uríí aiwí ámí bɪ re uríniginíní, “Pí nání? O pí íwí éí nání íkíáyo yekwíroárímíní? Xwíyá omí nɪmearírí píkíapaxí wí imóníagi mɪwínimeáíní. Ayínání iwaníní níméperi wárímíní.” uríagi aí

²³ áamá ayí Pairato omí íkíáyo oyekwíroáríní aríkí ámí wíní sɪmí tɪnɪ nurayiróná píné Pairatoyá xórórí wigíawixíní.

24 Píne oyá xórórí wíagíá nání re uríñiniginí,
“Segí seaimónaríñípi xe oimóniní.” nurírí

25 áamá níní wiwaníñíyí “Neawárit.” uríto —O
Jerusaremi ñweagíáyí wa tíní níwíápínímearí
“Émáyo mǎxí oxídowáraneyí.” níríro mǎxí
níwíróná áamá píkíagíá omí émáyí íá níxero gwí
aníyo ñwirárigíforíní. O nání ayí “Neawárit.”
uríomí Pairato níwárití Jisaso nání wigí
díní yaiwíáyó níxídíní porisowa íkíáyó
yekwíroáripírí nání míní winíñiginí.

Jisasomí yekwíroárigíá náníníní.

26 Míní wíáná porisowa omí níméra nuríná
Jisasomí iwaní mépeayííá enagí nání ríxa ení
meánípa nerí ná neága waríñagí níwíníro áamá
wo Saimonoyí ríníño —O aní xegí yoí Sairini
dánjoríní. O maiwí amíyo dání Jerusaremi nání
baríñomí óf e órórí níníro “O íkíá yoxáfpá
níkwónímí Jisasomí oxídíní.” níyaiwíro omí íkíá
yoxáfpá sanwíyo níwikwíáritíro níméra waríná

27 áamá oxí apíxí obaxí íkwíkwierí ríwíminí
nuro apíxí obaxí wíwa ení ríwíyo númí nuróná
ñwapé tíní ámíxíá níwíaxída waríñagíá

28 Jisaso níkínímónírí re uríñiniginí,
“Jerusaremi dání apíxí ríwayíné nioní ñwí
mínímieapa époyí. Sewaníñíwayíné nání
mieainíro segí niaíwíyo miearo éríxíní.

29 Ayí rípi nání seararíñíní. Ríwéná xeaníñí
ríá tíñí seaímeaníá enagí nání apíxí niaíwí
tígííwa wigí niaíwí nání aga díní sípí winíá
enagí nání áamá re rípríráriní, ‘Apíxí oxí rogííwa
tíní síní apíyá niaíwí mǎxírígííwa tíní apíxí síní

niaíwí amíní mìní mīwīpa yarígfíwa t́nń íwa yayí
owíníní. rípríáríní.

³⁰ Xeaníní apí aga xaiwí seaímeanfá enagí
nání áamá d́wí mīnīyo ‘Nípiérórí neakwarímoí.’
uríro d́wí mīnī onímíápíá wímí ení ‘Seáyí e rítí
neaií.’ uríro epípríáríní.

³¹ Wé rónínáoní íkíá síníníní imónínáoní aí
xeaníní níkáráyí nání seyíné íwí yarígfáyó
dání íkíá kíriníníní imónígfáyíné anípaxí
seakárinfáriní.” urínínigíní.

³² Áamá ríkíkíríó yarígfíwaú ení Jisaso t́nń
nawíní píkianíro nání níkumíxíro níméra nuro

³³ ríxa yóí áamá Mīnī Gíxweái ríníne nírémoro
omí íkíáyó níyekwíroárímáná mídímídání
ríkíkíríó yarígfíwaú ení yekwíroáraríná

³⁴ Jisaso Goríxomí re urínínigíní, “Ápe, nioní
niarígfá tíyí awa majfá nimónímáná niarínagfá
nání joxí yokwarímí wíí.” uraríná porisowa
Jisasoyá rapírapí goní goní meámíniréínírí sárú
nero yaní inarínagfá

³⁵ áamá númí b́áyí e nírówapíro sínwí níwíníro
Judayí ámináowa ení aí ríperírí número re
rígfawíxíní, “O áamá wíyo arírá wiagoríní. O nepa
ámá aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaroníoyí
rarínwáo enánáyí, Goríxo nírfípearí nene yeáyí
neayímíxemeanfá nání urowárenapíníoyí
rarínwáo enánáyí, xewaníño arírá oíníní.” níra
waríná

³⁶ porisowa ení ikayíwí numearíroná iniígf
wainí mīxí yarínípi mìní wianíro nání anwí e
níbíro

³⁷ re urayígfawíxíní, “Joxí Judayíyá mīxí

ináyoxi enánáyí, jìwanìṣoxì éf mìnìnetì.” urìgíawìxìnì.

³⁸ “Ámá royí mìxí ináyí Judayíyáorìnì.” nìrìro íkíá wáráyo ríwamìṣí e neámáná oyá yoxáyó xwápìyi seáyí émì píraugíawìxìnì.

³⁹ Rìkìkìrìó yarìgííwáú, Jìsasomì mìdìmìdánì íkíáyo yekwìroárííwáú wífo Jìsasomì ikayíwí nurìrì re urìṣìṣìṣì, “Joxì nepa áamá yeáyí neayimìxemearíá nánì aríowayá xwíá piaxíyo dánì iwiaroníoyì rarìṣwáoxìranì? Jìwanìṣoxì éf mìnìṣìrì yawawì enì yeamìnìrì eì.” uríagì aì

⁴⁰ wífo “E murìpanì.” nurìrì mìxí re urìṣìṣìṣì, “Ríṣìṣì o meaarìṣìṣì joxì axìṣì nìmearì aiwì Gorìxo nánì wáyí mìsinarìṣìranì?

⁴¹ Yawawì yeapìkíáná ayí ananìrìnì. íwí yarìgwííyo dánì xìxeni yeapìkiarìṣò. Ámá royí íwí bì méagì aiwì pìkiarìṣò.” nurìrì

⁴² Jìsasomì re urìṣìṣìṣì, “Joxì rìxa mìxí ináyí nimónìrì nìmenṣwearíá nionì nánì dìṣì mórìxìnì.” uríagì

⁴³ Jìsaso re urìṣìṣìṣì, “Nepa rìrarìṣìṣì. Agwì nionì tìnì aṣìṣìṣì ṣweaníwí.” urìṣìṣìṣì.

Jìsaso pèṣì nánìrìnì.

⁴⁴ Rìxa sogwí áwìnì e ṣweanáná re enìṣìṣìṣì. Sogwí nìsìkwìrì aṣì nìmìnì sáá xáíwí nìyìnára nurì rìxa 3:00 p.m. imónáná sogwí ámì noxárorì anìṣìṣìṣì.

⁴⁵ Sogwí sìkwìárìṣìṣì rapìrapí sepiá aṣì sipìsipí rìdìyowá yarìgííwá ṣwíá tìṣìṣìṣì epanìṣìṣìṣì áwìnì e naxìṣìṣìṣì wúkaú epanìṣìṣìṣìṣìṣìṣì.

46 Jisaso ríaiwá re riṇṇiniginí, “Ápoxiní, gí dīṇṇí orīṇwírariníní.” nurimí dīṇṇí yánṇiniginíní.

47 Jisaso dīṇṇí yánṇagí porisowamí seáyí e imóniṇṇo amípí ayí e éagí sīṇwí e nīwīnīrī Gorixomí yayí numeri re riṇṇiniginíní, “Ámá ro nepa wé róniṇṇo, sīpí wí mimíxīpa enomí aí píkíwīníní.” riṇṇiniginíní.

48 Ámá oxí apíxí níní Porisowa Jisasomí yekwíroáraríná sīṇwí wīnanīro bīmíáayí sogwí sḱwiárīrī ámí oxárorí nerí Jisaso perí éagí nīwīnīro ayá fá nīxīrīnīmí wigí aṇṇí e nání umigíawixíní.

49 Ámá Jisasoyá xegí imóniṇṇíyí tīníní apíxí Gariri píropenisíyo dánṇí o tīníní nawíní bígííwa tīníní ná jāmí onīmíápí nīrómáná omí píkíaríná amípí apí e éagí sīṇwí wīnigíawixíní.

Jisasomí xwíá weyárigíá nániríní.

50-51 Ámá wo xegí yoí Josepoyí riṇṇiṇṇo —O Judia píropenisíyo aṇṇí xegí yoí Arimatia dánṇoríní. O Judayíyá xwíríxí mearígíá mebáyí woríní. O wé róniṇṇo enagí nání xegí wíá Jisasomí píkianīro nání mekaxí nīmero yarígíápí nání “Apániríní.” mīwimóniṇṇoríní. “Goríxo xwioxíyo mīmeámí nerí neamenṇweaníápí gíní gíná imónínfárání?” nīyaiwíro weníṇṇí nerí ṇweanṇoríní.

52 O émayí gapímaní Pairato tīṇṇí e nání nurí Jisaso píyomí xwíá weyárimínirí nání yaríṇṇí nīwírí Pairato “Oyí.” uríagí nurí

53 Jisaso píkííomí nīmeámí nīwepínirí xwíá e dání rapírapí apíá wenípí tīníní xopíxopí nīrorí sḱṇáyo ámá ófí ríxígíáyimí —Ayi ámá sīníní

mítagfáyirini. Ayimi tímíniri nání nimeámi nuri ínimí tññinigini.

⁵⁴ Sabarfá nání amípí pírániñf nimixiro tarigfáyimi nítiri aiwi Sabarfá náyi rixa aŋwi e enáná tññinigini.

⁵⁵ Apixí Gariri piropenisfo dání númí bfiwa “Jisasomi arige rfa tarini?” niyaiwiro siŋwí winaniro númí nuro sñá ofiyimi siŋwí niwiniróná xfomi tarfna eni siŋwí niwinimi

⁵⁶ wigí aŋf e nání nuro Sadéyo Jisasoyá wará xopé éwaniginirí íkfá dfá diñf nañf eeariñf bi tñí gñí bñ tñí pírániñf nimixiro nítiro sá wegfiwa Sabarfáyo ŋwí ikaxf eániñpñ rariñfpa kikiíá ŋweagfawixini.

24

Jisaso ámi wiápñimeañf nánirini.

¹ Sadéyo aga wfá móniñfimi íwa íkfá dfá tñí gñí tñí xámi pírániñf imixarigfápi nimeámi nuro

² rixa Jisaso xwfá weyárinñe niremoro sñá xwáripáyo mañf e éf rárarinño mímegwinárf nimega nuri yáni e wenagi niwiniro

³ ofiyimi nipáwiro aí Áminá Jisaso miwenagi niwiniro

⁴ “Piyo gerfani?” niyaiwiro ududf niniro ronána re enñinigini. Ámá waú egf rapirapf xwinfá eagfiwaú sfmimañf e rónapigfisixini. Sfmimañf e rónapána

⁵ apixíwa wáyf nikáriniro sfmimañf xwfáyo ikwíróána awaú re urigfisixini, “Siñf úo nání ámá xwfá weyárarigfe pí nání pfá yariñoi?

⁶ Siní re mīweníni. Ríxa wiápnímeáiniginí. O siní seýné t́níní Gariri píropenisíyo nemeríná searínípní nání díní mópoyí.

⁷ Re searínírní, ‘Negí Judayí áamá imónínjáoní miyí níniriróná áamá íwí yarígíáyí íá nínixero íkíáyo níyekwíroáripíríá enagi aí ámi śá wíyaú wíyi ríxa nórímáná enáná wiápnímeámíáríní.’ rínírní.” urágí

⁸ Íwa Jisaso xwíyíá eníná uríní apí nání díní nínwiní

⁹ xwáripáyo ṕníní níwiárimí nuro wiepísaríní wé wúkaú síkwí wo awamí íwa wíníápní nání repíyí níwiro áamá Jisasoyá xegí imóníníyo ení níyoní repíyí wígíawixíní.

¹⁰ Apíxí repíyí wiarígííwa Magídara dání Mariaí t́níní Joanaí t́níní Jemisomí xínáí Mariaí t́níní ámi wíwa t́níníní. Íwa wáf wurímeiarígíáwamí wígí wíníápní nání áwaní urágí aí

¹¹ “Íwa wígí xwíyíá íkíá íwíyo dáníníní rarínót.” níyaiwiro “Nepaxíní.” míyaiwipa nero aí

¹² Pitao níwiápnímeari aníní nurí xwáripáyo níré mómáná nípkwínírní íníní weníní éyí wíníníniginí. Rapírapí Jisasomí xopíxopí rónínúní wí e wenagi níwínírní ámi xegí aní e nání nuríná e enagi wínípní nání ududí néra uníniginí.

Wiepísíní waú Emeasí nání waríná wímeaní nánírní.

¹³ Jisasoyá xegí áamá imóníníyí waú śá axíyimíní aní Emeasíyí rínínípnímí nání

nuri —Aní apí Jerusaremi dání ná jámine onímiápiríni. 11 kiromita imóníneríni.

¹⁴ Awaú ófyo nuri Jerusaremiyo amípi Jisasomi wííápi nání repíyí niga nuri

¹⁵ xwíyíá níríga waríná Jisaso xewaníño anwí e níríri níwímeari awaú t́ńi nawíní nuro

¹⁶ awaú Jisasomi síṅwí níwínírí aiwí omí mí mómíxí yaríná

¹⁷ Jisaso yaríní re winínigíni, “Awagwí aní nuríná xwíyíá níríga warígípi pí éf nání níríga waríní?” uráná awaú éf nírómáná śmímaní kípíní níyiri

¹⁸ ẃo, Kiriopasoyí ríníño re urínigíni, “Ámá níní Jerusaremi uŕnaníro úfáyo sa joxíní e imóníípi nání maj́áraní?” uŕagi

¹⁹ o yaríní re winínigíni, “Jerusaremiyo pí imónínigíni?” uŕagi awaú re urígíisixíní, “Nasareti dání Jisaso nání rínarínwí. O Goríxoyá síṅwíyo dání ámá níníyá síṅwíyo dání ení ẃa rókiamoaríní ení eáníní wo nímonírí emímí erí xwíyíá píráníní uŕmerí yaríño nání rínarínwí.

²⁰ Omí apaxípáníní imónígíá xwéowa t́ńi negí áminá neamenṅweaǵáwa t́ńi xwíríxí numero omí íkíá seáyíyo oyekwíroárípoynírí émáyo ḿníní ẃio.

²¹ Xámí nene díní re kíkayówaríní, ‘Goríxo nene émáyíyá gwí ṅweanṅwaénéníní imónínṅwaéne neaíkweańa nání urowárenapíníto ámá oŕaní?’ Díní e kíkayówaríní. Xwíyíá apí aí ámí b́i rípíríní. Omí ríxa nípíkímáná enáná śfá wíyaú wíyi óráná

²² agwí śfá ríyimi neneyá apíxíwa ayá

nearemóoi. Íwa wíá móniŋími áamá xwáripá tŋí e nání nuro aí

²³ piyí tío miwenagí niwiniro nene ɲweanwaé nání nibiro re nearáoí, ‘Newané xwáripáyo dání oriŋá niwiniŋanéná aŋínají waú nírónapíri “O siŋí uŋoi.” nearíi.’ nearíagíá

²⁴ negí áamá wa áamá piyo tŋe nání nuro apíxiwa nearíapí siní axípi e imóniŋagí niwiniro aiwí piyomi siŋwí bí miwínáoi.” Jisasomi repiyí e wíagíi

²⁵ Jisaso re uriŋiniginí, “Awagwí majímajíá yarígíiwagwírini. Amípí wíá rókiamoagíáwa níriro ríwamiŋí eagíapí aríá niwiri aiwí aŋíni ‘Neparini.’ niyaiwiri diŋí míkwiropa yarígíiwagwírini.

²⁶ Awagwí áamá yeáyí seayimixemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarígíó nání re riyaiwiaríni, ‘O ríniŋí bí mímeá ananí mǎxí ináyí nimóniri níkními Goríxo tǎmíni ɲweapaxírini.’ riyaiwiaríni? Oweoi, xámi ríniŋí nímeámáná ríwíyo níknípaxírini.” nuríi

²⁷ ríwamiŋí Goríxoyáyo amípí xóo nání níriniri eániŋípi Moseso eane dání repiyí pírániŋí niwiera uri amípí wíá rókiamoagíáwa ríwíyo eagíe dání ení repiyí pírániŋí niwiera uri eniginini.

²⁸ Aŋí awaú warígíie ríxa aŋwi e níremoríná Jisaso awaú “O wiárf nímurori uníŋoi.” oy-aiwípiyiniri wíwapíyaríná

²⁹ awaú urakionwírániri nání re urígíisixini, “Joxí miyeamúropani. Sogwí ríxa wéí enagí nání sǎá róriniŋoi. Yawawi tǎni sá re oweaneyi.”

uríagíi awaú t́nî sá wémînrî nánî nawínî anj́yo
nîpáwiro

³⁰ nîŋweaǵasáná rîxa aiwá nanîro neríná
Jisaso biśkerf́apî nîmearî Gorîxomî yayf́
nîwimáná nîkwîrîrî mînrî wiaríná

³¹ awaú rîxa sîŋwí mí wómîxîpax́ nimónîri
omî sîŋwí mí wómîxáná re enîinigînrî. O awaú
sîŋwí aniǵíie dání anînrîinigînrî.

³² O anînrîagî nîwînrî re rînrîǵisîxînrî, “O t́nî
óŋyo nîbîranéná o xwîyíá Gorîxoyá rîwamînrî
eánînrîpî píránînrî repîyí nîyeaiéra baríná yeǵ
xwioxíyo dání rîxa dînrî níá yeaítrînrî.” nîrînrî

³³ axíná Jerusaremî nánî nîwiápînrîmeámî nuri
wiepîsarînrî wé wúkaú síkwí wo eǵáwamî t́nî
ámá awa t́nî nawínî ŋweaǵáyo t́nî nîwîmearî

³⁴ ayf́ “Ámînáo rîxa wiápînrîmeánîinigînrî. Sai-
monomî sîŋánî wimónînrîinigînrî.” rînarîŋaǵa arf́a
nîwîrî

³⁵ amîpî óŋyo néra úíipî nánî áwanj́ nurîrî re
urîǵisîxînrî, “O rîxa biśkerf́a kwîraríná yawawi
rîxa sîŋwí mí wómîxîwíisîxînrî.” urîǵisîxînrî.

Wiepîsîŋj́yo áwînrî e éf́ rónapînrî nánînrî.

³⁶ Sînrî Jisaso nánî áwanj́ e uraríná re enîinigînrî.
Xewanîŋo ámá nîyonî áwînrîmî dání sîŋánî
rónapînrîinigînrî.

³⁷ Sîŋánî rónapáná ayf́ sírî nîpîkînrîro
wáyf́ níkarînrîro “Pîyînrî síwí womî sîŋwí rîa
wînrîŋwînrî?” yaiwiaríná

³⁸ o re urîŋîinigînrî, “Seyíné óf́ níkarînrîro
‘Jisatorf́anî?’ mîyaiwí dînrî obîbax́ pí nánî
nîmóa warîŋoî?”

39 ‘Ayí Jisasoríani?’ yaiwipírí síkwíyo t́nì wéyo t́nì síḡwí nanípoyí. ‘Ǵwí t́nì ení t́nì ení rí rení?’ yaiwipírí wé seáyí e níkwíarípoyí. Píyíḡ síwí ǵwí t́nì ení t́nì t́ḡírani?’ nurírí

40 xegí wé t́nì síkwí t́nì síwá wíagí

41 ayí yayí seáyími dání winaníro nero aí síní “Aga Jisasoríani?” ḿyayíwí ududí ńwiga waríná o ayí “Píyíḡ síwímani. O aiwá naríní.” oyaiwípoyínírí re uríḡnigíní, “Nioní ńmí nání aiwá bí menírani?” uríagí

42 ayí peyí pírí bí umeaíáná

43 o nurápirí wígí síḡwí anígé dání ńḡnigíní.

44 O re uríḡnigíní, “Xámi nioní síní seyíné t́nì nemeríná xwíyá rípi searíḡanigíní, ‘Ŕwamíḡ amípi nioní nání Moseso ḡwí ikaxí nírírí eanípí t́nì wá rókiamoaǵáwa níríro eaǵápi t́nì Bíkwí Samíyo nírínírí eaníḡpi t́nì wí surímá mé aga x́xeni nimónínfáríní.’ searíḡanigíní.” nurírí

45 awa ŕwamíḡ x́o nání Bíkwí Goríxoyáyo eaníḡpi níj́á oimónípoyínírí wígí d́ḡ j́ayo naní ńwimíxírí

46 re uríḡnigíní, “Eníná dání Bíkwíyo ŕwamíḡ re nírínírí eáníní, ‘Ámá yeáyí seayímíxemeaná nání aríowayá xwá piaxíyo dání iwiaroní ŕnḡ ńmearí ńperí aiwí śá wíyaú wíyi óráná ámi xwáripáyo dání wíápínímeanfáríní.’ nírínírí eáníní.

47 Rípi ení nírínírí eáníní, ‘Ámá omí d́ḡ ńwíkwíroríḡpimí dání xegí imóníḡyí xwíyá rípi wá wurímeipíríáríní, “Segí íwí yarígáyí ŕwímíní ńmamoro saníḡ imónánáyí, Goríxo yokwarímí seaiínḡoí.” Jerusaremi dání aní

nĩmĩnĩ wáf e wurĩmeipĩrĩárĩnĩ.’ nĩrĩnĩrĩ eánĩnĩ.

⁴⁸ Seyĩné amĩpĩ nionĩ nánĩ winfá rĩpĩ nánĩ áwanĩ urĩméfĩrixĩnĩ.

⁴⁹ Arfá époyĩ. Gf ápo enĩná segĩ seáwowayá sĩmĩmanĩ e dánĩ ‘Nionĩ segĩ seárfawéyo gf kwíyĩpĩ wimfárĩnĩ.’ urĩñĩpĩ seyĩné seaĩmeanfá nánĩ nionĩ rĩxa seaĩapowárĩmĩnĩ. Seyĩné Gorĩxoyá kwíyĩ émĩ dánĩ sĩnĩ enĩ mĩseaeámĩxĩpa nerĩná anĩ rĩpimĩ pĩnĩ nĩwiárĩmĩ amĩ amĩ mupanĩ. E nerĩ aĩ rĩxa enĩ seaeámĩxáná nionĩ nánĩ amĩ amĩ wáf urĩméfĩrixĩnĩ.” urĩñĩnigĩnĩ.

Anĩnamĩ nánĩ peyĩñĩ nánĩrĩnĩ.

⁵⁰ O Jerusaremĩ dánĩ ayo nĩwirĩmeámĩ nuri anĩ xegĩ yof Betaniyi rĩnĩñĩpimĩ nĩrémómáná xegĩ wé seáyĩ e nĩmĩxĩrĩ ayf Gorĩxoyá dñĩ tĩnĩ pĩránĩñĩ onĩweápoyĩnĩrĩ amĩpĩ yarĩñĩ nĩwirĩ

⁵¹ sĩnĩ nĩwiarĩná Gorĩxo omĩ nĩménapĩmĩ rĩxa anĩnamĩ nánĩ peyĩñĩnigĩnĩ.

⁵² Rĩxa anĩnamĩ nánĩ peyĩagi ayf e sĩñwĩ nĩwĩnĩmĩ ámĩ Jerusaremĩ nánĩ nuro seáyĩmĩ seáyĩmĩ nĩmóga nuróná

⁵³ íníná anĩ rĩdĩyowá yarĩgfĩwámĩ nĩpáwiayiro Gorĩxomĩ seáyĩ e umeagfárĩnĩ.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051